

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΕ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ι.ΓΚΑΤΖΗΣ

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου
Πειραιώς ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην
Οικονομική και Επιχειρησιακή Στρατηγική

Πειραιάς, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2015

UNIVERSITY OF PIRAEUS
DEPARTMENT OF ECONOMICS

MASTER PROGRAM IN
ECONOMIC AND BUSINESS STRATEGY

BUSINESS TAX COMPETITION IN EUROPEAN
COUNTRIES AT REGIONAL LEVEL

By
Athanasios Gatzis

Master Thesis submitted to the Department of Economics of the University of Piraeus in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Economic and Business Strategy

Piraeus, Greece, October 2015

Στην οικογένειά μου

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «Οικονομική και Επιχειρησιακή Στρατηγική» του Τμήματος Οικονομικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Πειραιώς υπό την επίβλεψη του Αναπληρωτή Καθηγητή κ. Σωτήριου Καρκαλάκου. Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον Επιβλέπων Καθηγητή μου για την καθοδήγηση και την ουσιαστική βοήθεια που μου παρείχε κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας.

Θα ήθελα, ακόμα, να ευχαριστήσω όλους τους Καθηγητές για τις πολύτιμες γνώσεις που μου προσέφεραν τα δύο αυτά χρόνια του Προγράμματος και ιδιαίτερα τον Καθηγητή κ. Παλαιολόγο Ιωάννη και την Καθηγητρια κα. Χατζηδήμα Σταματίνα που με τίμησαν με τη συμμετοχή τους στην τριμελή επιτροπή μου.

Επιπρόσθετα, ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να εκφράσω στην οικογένειά μου για τη διαχρονική συμπαράστασή και στήριξη των επιλογών μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία εξετάζει πως συγκεκριμένη παράγοντες μπορούν να μεταβάλουν τον φορολογικό ανταγωνισμό που υφίσταται σε επίπεδο δήμων (NUTS 3) στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ποιο συγκεκριμένα αναλύετε το πώς ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση επηρεάζεται από τους Φόρους επί της παραγωγής και των εισαγωγών, τον συνολικό πληθυσμό του κάθε δήμου, το συνολικό εισόδημα ανά κάτοικο του δήμου, την έκταση σε km² του κάθε δήμου, την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές προϊόντων, το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς και εν δύναμή εργατικό δυναμικό (απασχολούμενους) σε κάθε δήμο. Τα δεδομένα μας καλύπτουν μια περίοδο 11 ετών από το 2002 έως και το 2012.

Στο πρώτο κεφάλαιο κάνουμε μια εισαγωγή και μέσω της θεωρητικής ανασκόπησης παραθέτουμε τις πηγές του φορολογικού ανταγωνισμού και συγκρίνουμε τον κεντρικό με τον υπό κεντρικό τρόπο διακυβέρνησης.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναφερόμαστε και εξηγούμε τον όρο NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics) παραθέτοντας ιστορικά στοιχεία, βασικές αρχές, τον σκοπό δημιουργίας των NUTS και επιπλέον παραθέτουμε ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Στο τρίτο κεφάλαιο παραθέτουμε στοιχεία από το θεσμικό πλαίσιο εννιά χωρών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως περιγράφοντας την δομή, της αρμοδιότητες και πως αυτές μοιράζονται στους φορείς καθώς επίσης και οι υπηρεσίες που προσφέρονται από την εκάστοτε χώρα.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παραθέτουμε την εμπειρική ανάλυση της διπλωματικής εργασία κάνοντας θεωρητική αναφορά στην μέθοδο της πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης που χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση των δεδομένων μας με την χρήση του στατιστικού προγράμματος SPSS 12 και παρουσιάζουμε τα αποτελέσματα για της χώρες Βουλγαρία, Δημοκρατία της Τσεχίας, Δανία, Ιρλανδία, Γαλλία, Λετονία, Ουγγαρία, Αυστρία και Πορτογαλία.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παραθέτουμε τα συμπεράσματα στα οποία καταλήξαμε ως αποτέλεσμα της στατιστική ανάλυσης των δεδομένων των εννιά χωρών σε επίπεδο δήμων (NUTS 3).

SUMMARY

This thesis examines how certain factors can alter the tax competition that exists at the municipal level (NUTS 3) in the countries of European Union. What is specifically analyzed is how the corporate income tax is affected by taxes on production and imports, the total population of each municipality, the total per capita income of the municipality, the area in km² of each municipality, the gross value added to basic product prices, GDP at current market prices and potential workforce in each municipality. Our data covers an 11-year period between 2002 and 2012.

In the first chapter, we make an introduction and through the theoretical review we present the sources of tax competition and compare the main one under central governance.

In the second chapter, we describe and explain the term NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics) citing historical facts, principles, purpose and creation of NUTS extra quote analysis of the external environment of local government.

In the third chapter, we present data from the institutional framework of nine countries of the European Union, outlining the structure, delegations/responsibilities and how they are distributed to the body as well as the services offered by each country.

In the fourth chapter, we present the empirical analysis of diplomatic work made theoretical reference to the method of multiple linear regression which was used to analyze our data using the statistical program SPSS 12 and present the results of the following countries; Bulgaria, Czech Republic, Denmark, Ireland, France, Latvia, Hungary, Austria and Portugal.

Finally, in the fifth chapter, we present the conclusions reached as a result of statistical analysis of data from nine countries at municipality level.

Περιεχόμενα

Κατάλογος Πινάκων	1
Κεφάλαιο 1: Θεωρητική Ανασκόπηση	3
1.1. Εισαγωγή	3
1.2. Πηγές Φορολογικού Ανταγωνισμού	4
1.3. Συγκρίνοντας τις εναλλακτικές λύσεις	7
1.3.1. Κεντρική Διοίκηση	7
1.3.2. Ανεξάρτητη υπό εθνική διοίκηση	11
1.4. Το δίλλημα της αποκέντρωσης	17
1.5. Τι είναι υπό κεντρικός φορολογικός ανταγωνισμός ;	18
1.5.1. Κάθετος φορολογικός ανταγωνισμός	19
1.5.2. Κινητικότητα Φορολογικής βάσης: το πώς τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις αντιδρούν στην υπό κεντρικές φορολογικές αλλαγές	21
1.6. Οι καθοριστικοί παράγοντες του φορολογικού ανταγωνισμού	21
1.6.1. Φορολογική αυτονομία	22
1.6.2. Το φορολογικό μείγμα	23
1.6.3. Φόροι των επιχειρήσεων (εταιρική φόροι εισοδήματος και κεφαλαίου)	24
Κεφάλαιο 2: NUTS και Τοπική Διακυβέρνηση	27
2.1. Τι είναι τα NUTS;	27
2.2. Ιστορία των NUTS	28
2.2.1. Βασικές αρχές	29
2.2.2. Τροποποίηση των NUTS	31
2.2.3. Σκοπός των NUTS	32
2.3. Περιφερειακή ταξινόμηση πέρα από την Ευρωπαϊκή Ένωση	34
2.3.1. Βασικά χαρακτηριστικά	34
2.4. Ανάλυση εξωτερικού περιβάλλοντος Τοπικής Διακυβέρνησης	36
2.4.1. Πολιτικό θεσμικό και τεχνολογικό περιβάλλον	36
2.4.2. Κοινωνικοπολιτικό περιβάλλον	53
2.4.3. Οικονομικό περιβάλλον	56
Κεφάλαιο 3: Θεσμικό Πλαίσιο: Δομές, αρμοδιότητες και βασικοί φορείς λήψης αποφάσεων και προσφοράς υπηρεσιών	58
3.1. Αυστρία	58
3.1.1. Επισκόπηση δομής	58
3.1.2. Σύστημα διακυβέρνησης	59
3.1.3. Αρμοδιότητες και πόροι	60

3.1.4. Swot Ανάλυση	62
3.2. Βουλγαρία	62
3.2.1. Επισκόπηση δομής	62
3.2.2. Σύστημα Διακυβέρνησης	64
3.2.3. Αρμοδιότητες και πόροι	65
3.2.4. Swot ανάλυση Βουλγαρία	66
3.3. Γαλλία	68
3.3.1. Επισκόπηση δομής	68
3.3.2. Σύστημα διακυβέρνησης	69
3.3.3. Αρμοδιότητες και πόροι	71
3.3.4. Swot Ανάλυση	73
3.4. Δανία	74
3.4.2. Σύστημα διακυβέρνησης	75
3.4.3. Αρμοδιότητες και πόροι	76
3.4.4. Swot Ανάλυση	77
3.5. Ιρλανδία	78
3.5.1. Επισκόπηση δομής	78
3.5.2. Σύστημα διακυβέρνησης	79
3.5.3. Αρμοδιότητες και πόροι	80
3.5.4. Swot Ανάλυση	82
3.6. Λετονία	83
3.6.1. Επισκόπηση δομής	83
3.6.2. Σύστημα Διακυβέρνησης	84
3.6.3. Αρμοδιότητες	84
3.6.4. Swot ανάλυση	85
3.7. Ουγγαρία	86
3.7.1. Επισκόπηση δομής	86
3.7.2. Σύστημα Διακυβέρνησης	87
3.7.3. Αρμοδιότητες και πόροι	88
3.7.4. Swot Ανάλυση	89
3.8. Πορτογαλία	90
3.8.1. Επισκόπηση δομής	90
3.8.2. Σύστημα Διακυβέρνησης	91
3.8.3. Αρμοδιότητες	93

3.8.4. Swot Ανάλυση	94
3.9. Δημοκρατία της Τσεχίας.....	95
3.9.1. Επισκόπηση δομής	95
3.9.2. Σύστημα Διακυβέρνησης	96
3.9.3. Αρμοδιότητες και πόροι.....	97
3.9.4. Swot ανάλυση	99
Κεφάλαιο 4: Εμπειρική Ανάλυση	100
4.1. Εισαγωγή	100
4.2. Πολλαπλή Γραμμική Παλινδρόμηση (Multiple Linear Regression)	101
4.2.1. Εκτίμηση των παραμέτρων $b_0, b_1, \dots, b_{p-1}$ και σ^2	101
4.2.2. Ερμηνεύοντας τη συνολική μεταβλητότητα του μοντέλου	103
4.2.3. Σύγκριση μοντέλων	105
4.3. Αποτελέσματα	106
4.3.1. Βουλγαρία	106
4.3.2. Δημοκρατία της Τσεχίας.....	107
4.3.3. Δανία	107
4.3.4. Ιρλανδία.....	108
4.3.5. Γαλλία	109
4.3.6. Λετονία	109
4.3.7. Ουγγαρία	110
4.3.8. Αυστρία	111
4.3.9. Πορτογαλία	111
Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα	113
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	115
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	117

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 2.1. : <i>Μεταβατικά στάδια των NUTS στον χρόνο</i>	28
Πίνακας 2.2. : <i>Ενδεικτικά παραδείγματα διοικητικών μονάδων στα τρία επίπεδα NUTS</i>	30
Πίνακας 2.3. : <i>Εκτάσεις και πληθυσμοί στα τρία επίπεδα NUTS</i>	31
Πίνακας 2.4. : <i>Διοικητική διάρθρωση Ευρωπαϊκής Τοπικής Αυτοδιοίκησης</i>	53
Πίνακας 2.5. : <i>Κοινωνικοοικονομικά στοιχεία Ε.Ε. – 28</i>	54
Πίνακας 2.6. : <i>Συνολικά έσοδα και φορολογικά έσοδα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση</i>	56
Πίνακας 3.1.: <i>Η εδαφική υποδιαίρεση της Αυστρίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification</i>	58
Πίνακας 3.2.: <i>Η εδαφική υποδιαίρεση της Βουλγαρίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification</i>	63
Πίνακας 3.3.: <i>Η εδαφική υποδιαίρεση της Γαλλίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification</i>	68
Πίνακας 3.4.: <i>Η εδαφική υποδιαίρεση της Δανίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification</i>	74
Πίνακας 3.5.: <i>Η εδαφική υποδιαίρεση της Ιρλανδίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification</i>	78
Πίνακας 3.6.: <i>Η εδαφική υποδιαίρεση της Λετονίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification</i>	83
Πίνακας 3.7.: <i>Η εδαφική υποδιαίρεση της Ουγγαρίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification</i>	86
Πίνακας 3.8.: <i>Η εδαφική υποδιαίρεση της Πορτογαλίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification</i>	91
Πίνακας 3.9.: <i>Η εδαφική υποδιαίρεση της Τσεχίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification</i>	96
Πίνακας 4.1. : <i>Εκτίμηση Παλινδρόμησης Βουλγαρίας NUTS 3</i>	117
Πίνακας 4.2. : <i>Εκτίμηση Παλινδρόμησης Βουλγαρίας NUTS 3 (Model Summary)</i>	117
Πίνακας 4.3. : <i>Εκτίμηση Παλινδρόμησης Δημοκρατία της Τσεχίας NUTS 3</i>	118
Πίνακας 4.4. : <i>Εκτίμηση Παλινδρόμησης Δημοκρατία της Τσεχίας NUTS 3 (Model Summary)</i>	118
Πίνακας 4.5. : <i>Εκτίμηση Παλινδρόμησης Δανίας NUTS 3</i>	119
Πίνακας 4.6. : <i>Εκτίμηση Παλινδρόμησης Δανίας NUTS 3 (Model Summary)</i>	119
Πίνακας 4.7. : <i>Εκτίμηση Παλινδρόμησης Ιρλανδίας NUTS 3</i>	120

Πίνακας 4.8. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Ιρλανδίας NUTS 3 (<i>Model Summary</i>)	120
Πίνακας 4.9. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Γαλλίας NUTS 3	121
Πίνακας 4.10. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Γαλλίας NUTS 3 (<i>Model Summary</i>)	121
Πίνακας 4.11. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Λετονίας NUTS 3	122
Πίνακας 4.12. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Λετονίας NUTS 3 (<i>Model Summary</i>)	122
Πίνακας 4.13. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Ουγγαρίας NUTS 3	123
Πίνακας 4.14. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Ουγγαρίας NUTS 3 (<i>Model Summary</i>)	123
Πίνακας 4.15. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Αυστρίας NUTS 3	124
Πίνακας 4.16. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Αυστρίας NUTS 3 (<i>Model Summary</i>)	124
Πίνακας 4.17. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Πορτογαλίας NUTS 3	125
Πίνακας 4.18. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Πορτογαλίας NUTS 3 (<i>Model Summary</i>)	125

Κεφάλαιο 1: Θεωρητική Ανασκόπηση

1.1. Εισαγωγή

Ο φορολογικός ανταγωνισμός είναι η στρατηγική αλληλεπίδρασης της φορολογικής πολιτικής μεταξύ των υπό κεντρικών κυβερνήσεων με στόχο να προσελκύσει και να διατηρήσει κινητές φορολογικές βάσεις. Ο φορολογικός ανταγωνισμός στηρίζεται στην προθυμία και ικανότητα των επιχειρήσεων και νοικοκυριών να μεταφέρουν τη φορολογική βάση (δηλαδή μεταφορά κερδών, κεφαλαίου, εισοδημάτων, κατανάλωσης, κ.λπ.), μετά τις αλλαγές στις οποίες θα προβούν οι υπό κεντρικές κυβερνήσεις στη φορολογική πολιτική. Δεν υπάρχει φορολογικός ανταγωνισμός χωρίς την κινητικότητα της φορολογικής βάσης.

Οι απόψεις σχετικά με τα οφέλη και το κόστος του φορολογικού ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά. Ορισμένοι θεωρούν ότι ο φορολογικός ανταγωνισμός φέρνει την υπό κεντρική δημοσιονομική πολιτική πιο κοντά στις προτιμήσεις των πολιτών, αυξάνει την αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα και αποφεύγει τη φορολογία και τις υπερβολικές δαπάνες. Αντίθετα, κάποιοι υποστηρίζουν ότι ο φορολογικός ανταγωνισμός οδηγεί σε στρέβλωση του φορολογικού συστήματος με διεύρυνση των άνισων φορολογικών συντελεστών και με υπό-διάταξη των παρεχόμενων στο κοινό υπηρεσιών.

Το μέγεθος του φορολογικού ανταγωνισμού είναι πιθανό να διαφέρει από χώρα σε χώρα με την πάροδο του χρόνου και σε μεγάλο βαθμό διαμορφώνεται από το φορολογικό και θεσμικό πλαίσιο. Ο φορολογικός ανταγωνισμός δεν είναι μόνο ένα ζήτημα για τις ομοσπονδιακές χώρες, αλλά και για ενιαίες χώρες όπου οι τοπικές κυβερνήσεις έχουν συχνά εκτεταμένη φορολογική αυτονομία.

1.2. Πηγές Φορολογικού Ανταγωνισμού

Ο φορολογικός ανταγωνισμός χωρίζεται σε δύο κύριες κατηγορίες, ή διαφορετικά σε δύο μοντέλα, με βάση τις αναφορές του Wilson (1999). Ως σημείο αναφοράς των κατηγοριών ο Tiebout (1956) χρησιμοποιεί μοντέλα τύπου παροχής δημόσιων υπηρεσιών τα οποία υποθέτουν ότι υπάρχουν πολλές μικρές χώρες που παρέχουν δημόσιες υπηρεσίες που χρηματοδοτούνται από μη-στρεβλωμένους φόρους, έτσι ώστε να μεγιστοποιηθεί η αξία της γης στις περιοχές δικαιοδοσίας. Το κριτήριο επιλογής της κατάλυσης υπό-κεντρικής κυβέρνησης από τα νοικοκυριά συσχετίζεται με της παρεχόμενες υπηρεσίες και το φορολογικό καθεστώς που επικρατεί στην εκάστοτε υπό-κεντρική κυβέρνηση. Τα νοικοκυριά διακρίνονται από μια κινητικότητα με προορισμό περιοχές που θα καλύψουν τις φορολογικές τους προτιμήσεις και το επίπεδο των υπηρεσιών που τα ικανοποιεί. Υπάρχει διακυβερνητικός ανταγωνισμός προς όφελος των καταναλωτών, δημιουργώντας έτσι μια ποικιλία από πακέτα φορολογικών υπηρεσιών για να επιλέξουν οι καταναλωτές. Η ταξινόμηση των διαφορετικών νοικοκυριών σε διαφορετικές κοινότητες οδηγεί σε ένα αποτελεσματικό επίπεδο των δημόσιων υπηρεσιών και βελτιώνει την απόδοση σε σχέση με την κατάσταση όπου η φορολογία και η παροχή υπηρεσιών είναι κεντρικά. Κατά συνέπεια, τα μοντέλα αυτά αναφέρονται συχνά ως *μοντέλα αποτελεσματικού φορολογικού ανταγωνισμού*. Μεταγενέστερες εργασίες έχουν γενικεύσει αυτά τα πρότυπα με σκοπό να ισχύουν για τις επιχειρήσεις (Richter and Wellisch, 1996). Στα αποδοτικά μοντέλα φορολογικού ανταγωνισμού δεν υπάρχει στρατηγική αλληλεπίδρασης σε τοπικό επίπεδο, αφού κάθε δικαιοδοσία είναι μικρή σε σχέση με την οικονομία. Τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις είναι πλήρως μετακινούμενα και δεν υπάρχουν εξωτερικές επιδράσεις, ή στρεβλώσεις, που σχετίζονται με την τοπική φορολογία και την παροχή τοπικών δημόσιων αγαθών.

Η δεύτερη κατηγορία των μοντέλων φορολογικού ανταγωνισμού περιλαμβάνει τα μοντέλα εκείνα που αποκλίνουν από την εξιδανικευμένη ρύθμιση των μοντέλων τύπου Tiebout οδηγώντας σε στρατηγική αλληλεπίδρασης μεταξύ των δικαιοδοσιών.

Οι τρεις κύριες πηγές των στρατηγικών δημοσιονομικής αλληλεπίδρασης σύμφωνα με την υπάρχουσα βιβλιογραφία είναι:

1. Τα Benefit spillovers.
2. Η στρέβλωση του φόρου στην μεταβαλλόμενη φορολογητέα βάση.
3. Τα θέματα πολιτικής οικονομίας και ασυμμετριών στην πληροφόρηση.

Τα Benefit Spillovers μπορούν να προκύψουν εάν οι κάτοικοι μιας περιοχής δικαιοδοσίας μπορούν να επωφεληθούν από τις υπηρεσίες που παρέχονται από άλλες δικαιοδοσίες.

Επιπρόσθετα, η δεύτερη κατηγορία των μοντέλων φορολογικού ανταγωνισμού παρεκκλίνει από την αποτελεσματική ρύθμιση του φορολογικού ανταγωνισμού με την παραδοχή ότι οι εφάπαξ φόροι δεν είναι διαθέσιμοι και οι υπηρεσίες χρηματοδοτούνται από τους στρεβλωμένους φόρους. Συνήθως, τα μοντέλα αυτά μελετούν τους φόρους κεφαλαίου ή ακίνητης περιουσίας που εμπίπτουν, εν μέρει τουλάχιστον, στο κεφάλαιο που είναι κινητό σε όλες τις δικαιοδοσίες. Η κινητικότητα του κεφαλαίου οδηγεί σε καθοδική πίεση στους φορολογικούς συντελεστές δεδομένου ότι ένας χαμηλότερος φορολογικός συντελεστής σε μία δικαιοδοσία προσελκύει φορολογητέα βάση από άλλες δικαιοδοσίες και τους αναγκάζει να μειώσουν τους φορολογικούς συντελεστές τους. Ο ανταγωνισμός μεταβαλλόμενης φορολογικής βάσης οδηγεί σε αναποτελεσματικά χαμηλό επίπεδο των δημόσιων υπηρεσιών, δεδομένου ότι οι δικαιοδοσίες πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την αρνητική επίδραση των υψηλότερων φόρων για τη φορολογική τους βάση. Με άλλα λόγια, η αύξηση των φόρων σε μία δικαιοδοσία προκαλεί μία θετική δημοσιονομική εξωτερικότητα για τους άλλους. Στις ανταγωνιστικές εκδοχές των μοντέλων φορολογικού ανταγωνισμού υπάρχουν πολλές σχετικά μικρές δικαιοδοσίες που λαμβάνουν την καθαρή απόδοση του κεφαλαίου ως δεδομένο, και ως εκ τούτου, η στρατηγική συμπεριφορά είναι απύσχα (Zodorow and Mieszkowski, 1986). Αν οι δικαιοδοσίες είναι αρκετά μεγάλες ώστε να επηρεάσουν το καθαρό ποσοστό απόδοσης, οι φορολογικοί συντελεστές έχουν οριστεί στρατηγικά λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές άλλων δικαιοδοσιών (Wildasin, 1988).

Για τους σκοπούς της εμπειρικής εργασίας για τους τοπικούς φόρους είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο στρατηγικός φορολογικός ανταγωνισμός μεταξύ των δικαιοδοσιών στην ίδια περιοχή απαιτεί το κεφάλαιο να μην είναι πλήρως μεταβαλλόμενο, αλλά να είναι σε κάποιο βαθμό σταθερό στην περιοχή (Brueckner and Saavedra, 2001)¹. Ένα άλλο ζήτημα, που έχει σημαντικές συνέπειες για την

---

¹ Οι Brueckner και Saavedra (2001) υποστηρίζουν ότι ορισμένες βιομηχανίες είναι πιθανόν να συνδέονται με συγκεκριμένες περιοχές και ότι ένα μέρος του μετοχικού κεφαλαίου μίας περιοχής να προορίζεται για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού (π.χ. καταστήματα λιανικής πώλησης).

εμπειρική εργασία, αφορά την ετερογένεια των προτιμήσεων για τις τοπικές δημόσιες υπηρεσίες. Με πανομοιότυπα νοικοκυριά, μια φορολογική περικοπή σε μία δικαιοδοσία προκαλεί τις άλλες δικαιοδοσίες να μειώσουν τους φορολογικούς συντελεστές τους καθώς ανταγωνίζονται για τη φορολογική βάση. Ωστόσο, οι ετερογενείς προτιμήσεις και η ταξινόμηση της υψηλής και χαμηλής ζήτησης των κατοίκων σε διάφορους δήμους μπορεί να προκαλέσει την αρνητική αλληλεξάρτηση των φορολογικών συντελεστών. Η φορολογική μείωση σε δικαιοδοσία χαμηλής ζήτησης μπορεί να προκαλέσει στις δικαιοδοσίες υψηλής ζήτησης την περεταίρω αύξηση των φορολογικών συντελεστών τους, σε μια προσπάθεια να διατηρήσουν τα υψηλά επίπεδα εξυπηρέτησης. Με βάση την έρευνα του Brueckner (2000) και των Brueckner και Saavedra (2001) συνδυάζονται ετερογενείς προτιμήσεις και σε τοπικό επίπεδο υπάρχει σταθερή φορολογική βάση και αποδεικνύεται ότι σε ένα μοντέλο με δύο δικαιοδοσίες, που ανταγωνίζονται για ένα σταθερό ποσό κεφαλαίου, η σχέση μεταξύ του φορολογικού συντελεστή του κεφαλαίου στις δικαιοδοσίες μπορεί να είναι είτε θετικός είτε αρνητικός είτε, ακόμα και, αμετάβλητος.

Ο τρίτος τύπος φορολογικού ανταγωνισμού λαμβάνει χώρα εάν οι ψηφοφόροι χρησιμοποιούν τους φορολογικούς συντελεστές στην περιοχή δικαιοδοσίας τους σε σχέση με άλλες δικαιοδοσίες ως γνώμονα για την αξιολόγηση του πόσο καλά η κυβέρνηση τους αποδίδει. Η βασική παραδοχή είναι ότι οι πολιτικοί και οι δημόσιοι υπάλληλοι υποκινούνται εν μέρει από ιδιοτέλεια και μπορούν να χρησιμοποιούν δημόσιους πόρους για δικό τους όφελος. Ο αποκαλούμενος κτιριακός αναγνώσιμος, ή διαφορετικά μιμούμενη φορολογία, προκύπτει εάν το πραγματικό κόστος από την παροχή δημοσίων υπηρεσιών γίνει γνωστό μόνο από τις δικαιοδοσίες και δεν έχει παρατηρηθεί από τους ψηφοφόρους, αλλά και οι φορολογικοί συντελεστές να είναι κοινά γνωστοί (Besley and Case, 1995). Στο πλαίσιο αυτό, οι ψηφοφόροι μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις δαπάνες για την παροχή υπηρεσιών στην περιοχή δικαιοδοσίας τους, το οποίο πιθανόν να συσχετίζεται με άλλες δικαιοδοσίες στην περιοχή, με σκοπό να αξιολογήσουν την απόδοση της κυβέρνησής τους. Σχετικά υψηλοί φόροι μπορεί να υποδεικνύει ότι η κυβέρνηση είναι αναποτελεσματική. Ως αποτέλεσμα, οι κυβερνήσεις αναγκάζονται να μιμηθούν τους γείτονές τους, προκειμένου να παραμείνουν στην εξουσία.

1.3. Συγκρίνοντας τις εναλλακτικές λύσεις

Οι τοπικοί φόροι μπορούν να συλλεχθούν είτε από τις δικαιοδοσίες που τους επιβάλλουν είτε από τις φορολογικές αρχές της κεντρικής κυβέρνησης. Η ποικιλία των εθνικών πρακτικών είναι αρκετά μεγάλη και παρέχει σημαντικές ενδείξεις για τις συνέπειες των διοικητικών επιλογών.

1.3.1. Κεντρική Διοίκηση

Η κεντρική φορολογική διοίκηση μπορεί να παρέχει υπηρεσίες υψηλής ποιότητας με χαμηλό κόστος για της δικαιοδοσίες, αλλά μπορεί να επηρεάσουν τη διαφάνεια και να στρεβλώσουν τα πορίσματα για την αποτελεσματικότητα της φορολογική πολιτική, μπορεί να καθυστερήσει την απόδοση ταμειακών ροών στις δικαιοδοσίες, και σαν αποτέλεσμα την μειώσει την τοπική αυτονομία. Τα στοιχεία από τη διεθνή επανεξέταση των εναλλακτικών λύσεων για τη φορολογική διοίκηση καταλήγουν στα ακόλουθα συγκεκριμένα συμπεράσματα σχετικά με την κεντρική διοίκηση:

- I. Στο βαθμό που υπάρχουν οικονομίες κλίμακας στις διαδικασίες της φορολογικής διοίκησης, η κεντρική διοίκηση βελτιώνει τις πιθανότητες ότι θα πραγματοποιηθεί αυτή η εξοικονόμηση κόστους. Μικρότερες ανεξάρτητες τοπικές αρχές μπορούν να εξασφαλίσουν τα οικονομικά με σύναψη συμβάσεων με μεγαλύτερους φορείς ή συνδυάζοντας την λειτουργία τους με άλλες διοικήσεις, αλλά αυτό είναι λιγότερο βέβαιο ότι θα συμβεί εκτός αν υπάρχει κεντρική διοίκηση.²
- II. Μια κεντρική διοίκηση παρέχει μια ενιαία δομή για την αντιμετώπιση όλων των φορολογούμενων σε όλη τη χώρα. Με καλό διοικητικό έλεγχο στο κεντρικό σύστημα, οι ίδιες μέθοδοι και οι διαδικασίες θα πρέπει να ακολουθούνται παντού στο κράτος. Αυτό επιτρέπει σε ένα ενιαίο πληροφοριακό σύστημα για την παρακολούθηση των φορολογουμένων και των οικονομικών τους δραστηριοτήτων και έναν ενιαίο αριθμό φορολογικού μητρώου για όλους τους φόρους. Ένα ενιαίο φάκελο με όλα τα σχετικά

---

² Υπάρχουν μερικές πραγματικές δοκιμές για οικονομίες κλίμακας στη φορολογική διοίκηση. Σε μία μελέτη, Sjoquist και Walker (1999) βρίσκουν για φόρο ακίνητης περιουσίας αξιολόγησης στη Γεωργία (ΗΠΑ) ότι το δέκα τοις εκατό του όγκου των εκτιμήσεων οδηγεί σε αύξηση του συνολικού κόστους περίπου τρία τοις εκατό.

στοιχεία που θα παρέχει ένα ισχυρό εργαλείο για την επιβολή και την είσπραξη μέσω αντιστοίχισης. Ένας ενιαίος αριθμό φορολογικού μητρώου θα βοηθήσουν στην εφαρμογή και μια ενιαία διαδικασία εγγραφής στο σύστημα πληροφόρησης θα απλοποιούσε τον έλεγχο συμμόρφωση των φορολογουμένων.

- III. Ένα ενιαίο κεντρικό σύστημα βελτιώνει τις πιθανότητες ότι οι φορολογούμενοι θα λαμβάνουν συνεχή και αμερόληπτη μεταχείριση από τη φορολογική αρχή, ανεξάρτητα από το πού στη χώρα η οικονομική οντότητα ή φορολογητέες δραστηριότητες του βρίσκονται. Ομοιόμορφη μεταχείριση χωρίς να λαμβάνονται υπόψη το πού ο φορολογούμενος μπορεί να βρίσκεται ή των ποιων μπορεί να γνωρίζει μεγαλώνει την πιθανότητά η διοίκηση να πράξει αντικειμενικά και όχι να επωφεληθούν οι λίγοί από αυτήν. Επειδή η τοπική αυτοδιοίκηση είναι πιο κοντά στους κατοίκους, υπάρχει η ανησυχία ότι η διοίκηση θα λειτουργήσει μεροληπτικά υπέρ αυτόν και εμπιστευτικές πληροφορίες που αφορούν της φορολογικές υποχρεώσεις των πολιτών θα παραποιηθούν στην περίπτωση που ο υπεύθυνος διαχείρισής των φόρων γνωρίζει τους φορολογουμένους πολίτες. Με την κεντρική διοίκηση, χωρίς να έχει σημασία το πού ένας φορολογούμενος μπορεί να είναι σε μια χώρα, ο φορολογούμενος θα υπόκειται σε ακριβώς το ίδιο διοικητικό καθεστώς και κανένας δεν θα είναι δεκτής ιδιαίτερης αντιμετώπισης λόγω των διοικητικών διαφορών. Η αντίληψη της ισορροπημένης διαχείρισης πιθανόν συμβάλλει στην πιθανότητα συμμόρφωσης με το φόρο.
- IV. Η κεντρική κυβέρνηση μπορεί να διευκολύνει την εναλλαγή του προσωπικού, ένα κρίσιμο συστατικό του εσωτερικού ελέγχου για τη μείωση της πιθανότητας διαφθοράς. Σε μια μικρότερη διοικητική ομάδα, μπορεί να υπάρχουν πόλοι λύγοι ελεγκτές χωρίς να διαθέτουν τις απαραίτητες ικανότερες για να ανταπεξέλθουν στον αριθμό των πολύπλοκων εργασιών ώστε να είναι εφικτή η συχνή εναλλαγή ανάθεσης των εν λόγω εργασιών.
- V. Η κεντρική διοίκηση μειώνει τον αριθμό των σημείων επαφής μεταξύ του φορολογουμένου και των φορολογικών αρχών και, επειδή υπάρχουν ορισμένα γενικά έξοδα που θα σχετίζονται με την είσπραξη οποιουδήποτε φόρου, μπορεί να μειώσει το κόστος της διαχείρισης και της συμμόρφωσης για το συνολικό σύστημα των εσόδων. Μια ενιαία διοικητική αρχή αποκλείει την πιθανότητα ότι ο φορολογούμενος θα είναι σε σύγχυση σχετικά με το ποιος

φορολογικός οργανισμός είναι υπεύθυνος για την απάντηση των ερωτήσεων, επιβολή, κ.λπ. Οι φορολογούμενοι δεν θα πρέπει να συγχέεται με το τι κατευθύνσεις θα πρέπει να ακολουθηθεί για να πάρει βοήθεια με τη φορολογική συμμόρφωση ή ως προς το ποιες αρχές συμμετέχουν στη λήψη των προσφυγών ή με άλλες επαφές. Όταν υπάρχουν πολλαπλές διοικητικές υπηρεσίες που εμπλέκονται, ορισμένες πληρωμές, η αλληλογραφία, συναντήσεις, κλπ, αναπόφευκτα αποπροσανατολίζονται από ορισμένους φορολογούμενους. Τίποτα από αυτά δεν θα συμβεί, εάν υπάρχει μόνο μία αρχή είσπραξη των φόρων στη χώρα.

- VI. Οι μεγάλες διοικητικές υπηρεσίες που προκύπτουν από το συγκεντρωτικό μοντέλο διοίκηση μπορεί να διαθέσει πόρους να απασχολήσει εξειδικευμένο προσωπικό, μπορεί να είναι σε θέση να πληρώσουν υψηλότερους μισθούς (και συνεπώς να μειώσει την ελκυστικότητα της διαφθοράς), μπορεί να επιτρέψει το προσωπικό να ειδικεύονται σε βαθμό που δεν είναι εφικτό στις μικρότερες διοικητικές μονάδες, και μπορεί να έχουν προϋπολογισμούς που να επιτρέπουν πιο εξελιγμένη τεχνολογία πληροφοριών.³ Έχει παρατηρηθεί ότι είναι οικονομικά ασύμφορο για τις μικρές μονάδες της κυβέρνησης να επενδύσουν σε δαπανηρές και εξειδικευμένες τεχνολογίες και εξοπλισμούς που χρησιμοποιούνται στη φορολογική διοίκηση ή για να προσλάβουν προσωπικό ικανό να ασχολούνται με πιο πολύπλοκα ζητήματα συμμόρφωσης. Οι μονάδες αυτές έχουν επίσης μεγαλύτερες δυσκολίες που δικαιολογούν εξειδικευμένα προγράμματα κατάρτισης όταν οι αριθμοί του προσωπικού είναι μικρή. Σε μικρές διοικητικές υπηρεσίες, η ενασχόληση των υπαλλήλων με εργασίες ρουτίνας είναι καθημερινή, αυτό έχει σαν αποτέλεσμα το όφελος που θα αποκόμιζε ο υπάλληλος από την εξειδίκευση της εργασίας του αλλά και τον καταμερισμό των εργασιών να χάνετε.
- VII. Μια κεντρική, εθνική φορολογική διοίκηση μπορεί να είναι καλύτερα εξοπλισμένη, όσον αφορά τους διαθέσιμους πόρους και νομική τεχνογνωσία,

---

³ Η ιδέα ότι οι υψηλότερες αμοιβές θα οδηγήσει σε καλύτερη απόδοση είναι γενικά αποδεκτό, αλλά σπάνια έχει δοκιμαστεί. Σε μια ανάλυση σε ένα αμερικανικό κράτος (Κονέκτικατ), Bates και Santerre (1993) δεν βρίσκουν στοιχεία που να συνδέουν υψηλότερη αμοιβή για την καλύτερη απόδοση στην είσπραξη των φόρων περιουσίας. Ωστόσο, το μέτρο της απόδοσής τους - το ποσοστό συλλογής - ήταν μια εξαιρετικά στενή έννοια απόδοσης, έτσι ώστε τα αποτελέσματα να συμβάλουν ελάχιστα για να αλλάξει το βασικό τεκμήριο απόδοσης.

για να μπορέσει να έρθει αντιμέτωπη με εθνικές και παγκόσμιες επιχειρηματικές οντότητες. Για παράδειγμα, ο Tannenwald (2001, 42) παρατηρεί ότι, στις Ηνωμένες Πολιτείες, "κράτος και εκάστοτε φορολογικές υπηρεσίες είναι όλο και πιο οπλισμένοι στην προσπάθεια να επιβάλουν το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση." Στην πραγματικότητα υστερούν σε νομική και λογιστική τεχνογνωσία για να παρακολουθήσουν τις στρατηγικές φοροδιαφυγής των μεγάλων επιχειρήσεων. Το πρόβλημα αυτό σίγουρα θα πρέπει να είναι ακόμη πιο έντονη στις αναπτυσσόμενες και υπό μετάβαση χώρες.

- VIII. Μια μεγάλη, κεντρική εθνική φορολογική διοίκηση θα είναι σε καλύτερη θέση να αντιμετωπίσει με φορολογητέες δραστηριότητες που εμπίπτουν εντός περιφερειακών ή τοπικών ορίων δικαιοδοσίας του έθνους.
- IX. Η κεντρική διοίκηση μπορεί να επιτρέψει την υιοθέτηση πιο εξελιγμένων δομών σε ορισμένους φόρους. Για παράδειγμα, είναι ευκολότερο για μια τοπική κυβέρνηση να διαχειριστεί ένα φόρο εισοδήματος με βάση το "εισόδημα" ή μισθοδοσίες από έναν ευρύτερο φόρο επί των εισοδημάτων από οποιαδήποτε πηγή με βάση των Haig - Simons, το οποίο απαιτεί την επιβολή κανόνων στους εργοδότες στις υπό κεντρικές κυβερνήσεις, ένα πολύ πιο εύκολο έργο από την υποβολή αναφοράς από φορείς εκτός της δικαιοδοσίας όπου θα απαιτήσει σχεδόν σίγουρα.⁴
- X. Η κεντρική διοίκηση μπορεί να διευκολύνει τις μεταφορές των εσόδων για τον περιορισμό οριζόντιας φορολογικής ανισότητας σε όλες τις υπό εθνικές μονάδες της κυβέρνησης. Τα έσοδα από τους φόρους που χορηγούνται από επιμέρους εθνικές κυβερνήσεις σχεδόν πάντα μένουν με την κυβέρνηση που εισπράττει τα έσοδα, αφήνοντας μεγάλες διαφορές μεταξύ των περιφερειών με υψηλή τροφοδότηση της φορολογικής βάσης π.χ., των φυσικών πόρων, τη βαριά βιομηχανία, κλπ, και εκείνοι που στερούνται μια τέτοια συμμετοχή.

---

⁴ Η έκδοση μισθοδοσίας συνήθως σημαίνει ότι οι περιοχές στις οποίες εργάζονται οι άνθρωποι θα λάβουν τα φορολογικά έσοδα. Αυτό δεν μπορεί να είναι η χώρα, στην οποία ζουν και από τις οποίες απαιτούν οι τοπικές δημόσιες υπηρεσίες. Ευρύτερες εκδόσεις που βασίζονται σε μεμονωμένες αναφορές φορολογούμενος είναι πιο πιθανό να είναι κατοικία με βάση και, ως εκ τούτου, να διαθέτουν συλλογές στη δικαιοδοσία στην οποία κατοικεί το πρόσωπο.

1.3.2. Ανεξάρτητη υπό εθνική διοίκηση

Ένα σημαντικό πρότυπο σύγχρονων δημόσιων οικονομικών είναι η αρχή της επικουρικότητας, η ιδέα ότι οι ενέργειες της κυβέρνησης θα πρέπει να λαμβάνονται στο χαμηλότερο επίπεδο της κυβέρνησης, το επίπεδο που βρίσκεται πλησιέστερα στους πολίτες, στο οποίο μπορούν να επιτευχθούν οι επιθυμητοί στόχοι. Η αρχή, όταν εφαρμόζεται στην φορολογική διοίκηση, δείχνει ότι η ανεξάρτητη περιφερειακή και τοπική φορολογική διοίκηση δεν θα έπρεπε να απορριφθεί, αλλά θα πρέπει να θεωρηθεί ως μια άλλη εναλλακτική λύση για την αποδοτική, αποτελεσματική και να ανταποκρίνεται υλοποίησης της συνολικής εθνικής φορολογικής πολιτικής. Ο Casanegra de Jantscher (1990, 179) υποστηρίζει ότι «η φορολογική διοίκηση είναι φορολογική πολιτική» στις αναπτυσσόμενες χώρες. Το ίδιο βέβαια ισχύει και στις μεταβατικές χώρες και, δεδομένων των διακυμάνσεων στους όρους και τις προϋποθέσεις εφαρμογής σε ολόκληρη την χώρα, ισχύει επίσης σε σημαντικό βαθμό για τη φορολογική πολιτική σε κάθε χώρα. Επομένως, εάν αυτό είναι λογικό για τις περιφερειακές και τις τοπικές κυβερνήσεις για την ανάπτυξη της φορολογικής πολιτικής ως στοιχείο ενός προγράμματος για τον εντοπισμό της κρατικής χρηματοδότησης, τότε είναι εξίσου λογικό να εξετάσει το βαθμό στον οποίο οι ανεξάρτητοι περιφερειακή και τοπική διοίκηση μπορεί να είναι οικονομικά και τεχνικά εφικτό. Είναι βέβαιο ότι θα είναι πολιτικά εφικτό και ενδεχομένως πολιτικά επιθυμητό σε ένα πρόγραμμα αυξημένης δημοσιονομικής ανταποκριτικότητας. Αυτό είναι ιδιαίτερα κρίσιμο επειδή η επαφή του φορολογούμενου με τη φορολογική νομοθεσία είναι μέσω του διοικητικού μηχανισμού. Ως εκ τούτου, όσον αφορά το φορολογούμενο, η εκπροσώπηση της φορολογικής πολιτικής θα είναι οι φορολογικοί διαχειριστές του.

Οι περιφερειακές και τοπικές κυβερνήσεις, ακόμη και στο εσωτερικό μιας χώρας, διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό όσον αφορά το μέγεθος, τον επαγγελματισμό και την οικονομική ανάπτυξη. Αυτό καθιστά ιδιαίτερα δύσκολη την προσπάθεια να βγουν ακριβή συμπεράσματα σχετικά με την ανεξάρτητη φορολογική διοίκηση. Ωστόσο, η μέχρι τώρα ενασχόληση με την ανεξάρτητη περιφερειακή και τοπική φορολογική διοίκηση προκύπτουν τα ακόλουθα :

- I. Η εξοικείωση με τις τοπικές συνθήκες και εύκολη προσαρμοστικότητα σε αυτές τις τοπικές συνθήκες μπορεί να διευκολύνει την καταγραφή των

φορολογουμένων, τη συλλογή και την επιβολή πολλών φόρων. Πράγματι, όταν οι τοπικές κυβερνήσεις έχουν σχεδιάσει τη δική τους φορολογική βάση και δομές, η τοπική διοίκηση μπορεί να σχεδιαστεί ειδικά για τη φορολογική πολιτική και η διοίκηση μπορεί να συγχωνευθεί πλήρως. Η διοίκηση δεν χρειάζεται να είναι κεντρική και άκαμπτη ώστε να εφαρμόζεται στις τοπικές δομικές ιδιαιτερότητες, διοικητικές αποφάσεις μπορούν να ληφθούν χωρίς να καθυστερούν στα γρανάζια της γραφειοκρατίας και, θα πρέπει η επιβολή να κατευθύνεται προς φορολογουμένων μεγάλης οικονομικής επιφάνειας, ως διοικητική στρατηγική (Baer *et al*, 2002), η επιλογή θα πρέπει να βασίζεται σε μεγάλους φορολογούμενους στο πλαίσιο του τοπικού ή περιφερειακού φορολογικού συστήματος. Οι αποφάσεις θα πρέπει να λαμβάνονται σε τοπικό επίπεδο και όχι σε κάποια απομακρυσμένη κεντρική διοίκηση.

- II. Η τοπική αυτοδιοίκηση μπορεί να επιβάλλει φόρους στις οικονομικές δραστηριότητες που εμπίπτουν κάτω από το όριο των συμφερόντων της κεντρικής κυβέρνησης επειδή οι τοπικοί διαχειριστές έχουν εξοικείωση με το τοπικό επιχειρηματικό περιβάλλον από πληροφορίες που λαμβάνονται μέσω τοπικών αδειών και ρυθμιστικές διαδικασίες και να αποφέρουν έσοδα, φέρνοντας μικρές επιχειρήσεις στο φορολογικό σύστημα σε σχετικά χαμηλό κόστος. Φέρνοντας τους στο υπό εθνικό φορολογικό σύστημα μπορεί επίσης να βοηθήσει να κινητοποιηθεί η κεντρική διοίκηση των κρατικών εσόδων, αν υπάρχει ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κεντρικών και των επιμέρους εθνικών διοικήσεων.
- III. Όταν η διαχείριση των τοπικών φόρων είναι ξεχωριστή, είναι πιο εύκολο από τον φορολογούμενο να διακρίνει το είδος των φόρων που επιβάλλει η κάθε κυβέρνηση ώστε να μπορεί στην συνέχεια η εκάστοτε κυβέρνηση ,εφόσον κριθεί απαραίτητο, να λογοδοτήσει για της στρατηγικές τις αποφάσεις. Η διαφάνεια μπορεί να χαθεί όταν η κεντρική αρχή που διαχειρίζεται το φόρο που επιβάλλεται προέρχεται από χαμηλότερα επίπεδα της κυβέρνησης. Οι φορολογούμενοι που λαμβάνουν ένα ενιαίο περιφερειακό/τοπικό φόρο ακίνητης περιουσίας ή ετοιμάζοντας μια ενιαία φορολογική δήλωση σε περιφερειακό/τοπικό επίπεδο συχνά δεν μπορούν εύκολα να διακρίνουν ποια κυβέρνηση έχει επιβάλει τις εκάστοτε διατάξεις του συνολικού φορολογικού νομοσχεδίου. Αυτό μειώνει το βαθμό στον οποίο η δημοσιονομική αυτονομία βελτιώνει την υποχρέωση λογοδοσίας για τις

δημοσιονομικές επιλογές που έχουν γίνει. Ανεξάρτητη διοίκηση αναλαμβάνει συνήθως την ευθύνη για την είσπραξη του φόρου.

- IV. Ανεξάρτητες περιφερειακές και τοπικές φορολογικές αρχές, μπορούν να δράσουν ως «απομονωμένοι χώροι πειραματισμού» για την φορολογική διοίκηση. Μπορούν να καινοτομούν νέες προσεγγίσεις και τεχνικές, αξιοποιώντας τη σβελτάδα που συχνά χαρακτηρίζει τους μικρότερους οργανισμούς. Για παράδειγμα, κρατικές υπηρεσίες εσόδων στις Ηνωμένες Πολιτείες έχουν καινοτομήσει κατά την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών της πληροφορίας, ψηφιακή κωδικοποίησης και απεικόνισης για την φορολογική διοίκηση, το Τμήμα Εσόδων του Κράτους της Δυτικής Αυστραλίας αγοράς πληροφοριακό σύστημα συλλογής των εσόδων της σε μεγάλο βαθμό, και η πόλη Γκουτζαράτ στην η Ινδία έχει αναπτύξει ένα μηχανογραφημένο σύστημα για τον έλεγχο των εμπορικών οχημάτων για την επιβολή του οδικού τέλους διακριτικά σε σημεία ελέγχων που μειώνει το χρόνο εκκαθάρισης από 30 σε 2 λεπτά. Ορισμένες επιμέρους εθνικές κυβερνήσεις να έχουν μεγαλύτερη ευελιξία και έλεγχο των πόρων από άλλα, μερικά έχουν πιο δημιουργικοί διαχειριστές από άλλα, και μερικά έχουν καλύτερο περιβάλλον για πειραματισμό από τους άλλους. Αυτό επιτρέπει κάτι σαν φυσικά πειράματα στη φορολογική διοίκηση, ένα αποτέλεσμα που δεν μπορεί εύκολα να συμβεί μέσα στα όρια μιας ενιαίας, κεντρικής διοίκησης. Επιπλέον, ο αντίκτυπος των λαθών που θα υπάρξει, αν το πείραμα δεν είναι περιορισμένο.
- V. Μια Ανεξάρτητη διοίκηση μπορεί να παρέχει την φορολόγηση της κυβέρνησης ταχύτερη και πιο σίγουρο έλεγχο των εσόδων της. Όπως ο Veehorn & Ahmad αναγνωρίζουν, η κεντρική διοίκηση σημαίνει ότι «οι τοπικές κυβερνήσεις αντιλαμβάνονται ότι έχουν πολύ μικρό έλεγχο πέρα από της εισπράξεις.» (1997, 113) Με ανεξάρτητη διοίκηση, η κυβέρνηση δεν πρέπει να περιμένουν τη διανομή από την κεντρική διοίκηση, επειδή έχει τον έλεγχο των κονδυλίων το συντομότερο όταν ο φορολογούμενος κάνει την πληρωμή. Δυστυχώς, η κεντρική διοίκηση συνήθως δεν έχει την ταχύτητα ως στόχο την αντιμετώπιση των εσόδων μιας άλλης κυβέρνησης. Επίσης, μια ανεξάρτητη τοπική διοίκηση απλοποιεί τη λογιστική των εσόδων: δεν υπάρχει διαμάχη σχετικά με την ορθή κατανομή των συλλογών μεταξύ φορολόγηση των κυβερνήσεων, ένα συχνό σημείο τριβής, όταν μία κυβέρνηση εισπράττει φόρο που επιβάλλεται από μια άλλη κυβέρνηση.

- VI. Στις υπό κεντρικές κυβερνήσεις τους αρέσει η διαμάχη της απασχολήσεις όπου οι ανεξάρτητες διοικήσεις παρέχουν. Δυστυχώς, σε ορισμένες χώρες, η ένταση της εργασίας στην είσπραξη των φόρων και του υψηλού κόστους συλλογής θεωρείται ως αρετή. Αυτό είναι που ο Fjeldstad παρατήρησε σχετικά με την τοπική φορολογική διοίκηση στην Τανζανία: «για ορισμένους μικρούς φόρους και τέλη τα έξοδα είσπραξης είναι ο λόγος για την μη εισφορά. Με άλλα λόγια, ο στόχος είναι να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης ή τουλάχιστον ένα εισόδημα κερδίζοντας ευκαιρία για κάποιους που θα μπορούσαν αλλιώς να είναι άνεργοι. " (2001, 4) .
- VII. Οι τοπικές κυβερνήσεις μπορεί να μην είναι ικανοποιημένοι με το κεντρικό πρότυπο της επιβολής του φόρου και την τοπική διοίκηση να τους επιτρέπει να ακολουθήσει μια διαφορετική πολιτική επιβολής. Όπως έχει παρατηρηθεί Alm (1999), η έξοδος της διαχείρισης των εσόδων περιλαμβάνει τόσο τα δημόσια έσοδα και φορολογούμενο ιδίων κεφαλαίων και των επιμέρους εθνικές μονάδες μπορούν να εξισορροπήσει αυτές τις δύο εξόδους με διαφορετικό τρόπο από την κεντρική διοίκηση. Με άλλα λόγια, οι τοπικές κυβερνήσεις μπορούν να έχουν διαφορετικές απόψεις σχετικά με την κατάλληλη κατανομή των ανείσπρακτων φόρων, ανεξάρτητη τοπική αυτοδιοίκηση επιτρέπει στην πολιτική επιβολής ώστε να αντικατοπτρίζει τις διαφορές αυτές.
- VIII. Η Ανεξάρτητη διοίκηση θα εξασφαλίσει την περιφερειακή ή τοπική κυβέρνηση που τα συμφέροντα των εσόδων τους εκπροσωπηθήκαν αυστηρά σε διαφορές σχετικά με την κατανομή των φορολογικών εσόδων από τις επιχειρήσεις ή τα άτομα που θα μπορούσαν να φορολογούνται σε πολλαπλές δικαιοδοσίες. Το ερώτημα ποιες δικαιοδοσία έχουν δικαίωμα να φορολογούν ορισμένες φορολογικές βάσεις (το κέρδος από την επιχείρηση των επιχειρήσεων που διεξάγονται σε διάφορες χώρες ή εισόδημα για τα άτομα με εργασίες που είχαν ανατεθεί σε διάφορους τομείς, για παράδειγμα) είναι δύσκολο να απαντηθεί αν γίνεται μια προσπάθεια για να κατανείμει το σύνολο με τρόπο που αντικατοπτρίζει γενικά τμήματα των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο των διαφόρων φορολογικών δικαιοδοσιών. Οι επιχειρήσεις και τα άτομα που έχουν την τάση να κάνουν νομικές ερμηνείες που μειώνουν τη φορολογική τους υποχρέωση και κάποιοι διαφεύγουν επίσης οφειλόμενου φόρου. Ως αποτέλεσμα, οι υποεθνικές κυβερνήσεις μπορούν να λάβουν

λιγότερα έσοδα από ό, τι πιστεύουν ότι πρέπει να τους οφείλονται, έστω και αν η οικονομική οντότητα έχει καταβάλει όλο τον φόρο που οφείλεται στην κεντρική κυβέρνηση. Μια κεντρική φορολογική αρχή που διαχειρίζεται τόσο σε κεντρικό όσο και υπό κεντρικό υπό εθνικό επίπεδο τους φόρους είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα εμπλακούν πολύ λιγότερο στην διαδικασία είσπραξης και ορθής κατανομής των φόρων από ό, τι οι ανεξάρτητες υπό εθνικές αρχές. Επιπλέον, οι επιμέρους εθνικές νομοθεσίες μπορεί να διαφέρουν ως προς την κατάλληλη κατανομή της φορολογικής βάσης. Μια ενιαία κεντρική διοικητική αρχή δεν είναι καλά εξοπλισμένο για την επίλυση των διαφορών αυτών σε περιφερειακά συμφέροντα. Η περίπτωση της κάθε φορολόγηση δικαιοδοσία θα μπορούσε καλύτερα να γίνονται από ανεξάρτητους διοικήσεις, όχι από τους υπαλλήλους της κεντρικής διοίκησης.

- IX. Η ανεξάρτητη διοίκηση από την χαμηλότερη κυβέρνηση που επέβαλε το φόρο παρέχει διαβεβαίωση για την φορολόγηση της κυβέρνησης ότι η πλήρης και κατάλληλη επιμέλεια θα δοθεί για τη συλλογή και την επιβολή των φόρων.⁵ Όταν υψηλότερες κυβερνήσεις (και οι εργαζόμενοι αυτών των κυβερνήσεων) διαχειρίζονται αυτούς τους φόρων, υπάρχει ο κίνδυνος ότι οι διαχειριστές θα δώσουν προτεραιότητα και περισσότερη προσοχή στην συλλογή και την επιβολή φόρων των χαμηλότερων βαθμίδα και χαμηλότερη στους φόρους που επιβάλλονται από την υψηλότερη βαθμίδα. Επιτρέποντας στην κυβέρνηση που εισπράττει να διατηρήσει ένα τμήμα της κατώτερης φορολογικής βαθμίδας που διαχωρίζετε (πληρώνοντας ένα ποσό για τη συλλογή, με άλλα λόγια) μπορεί να μειώσει το αντικίνητρο όπως αμοιβές συλλογής, για παράδειγμα, συχνά παρέχεται όταν πολιτειακές κυβερνήσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες συλλέγουν τους τοπικούς φόρων της κυβέρνησης των πωλήσεων. Ωστόσο, εάν η αμοιβή είναι ουσιαστική, η μείωση των εσόδων για τις τοπικές μονάδες μπορεί να αμβλύνει τον ενθουσιασμό με τον οποίο χαμηλότερες

---

⁵ Έχει προταθεί ότι οι διαφορετικές τιμές των βαρών μπορεί να δημιουργήσει παρόμοια προβλήματα. Όσον αφορά την Ινδία, Hemming, Mates, και Porter (1997, 534) παρατήρησαν: "Το γεγονός ότι το κέντρο διατηρεί διαφορετικά ποσοστά των διαφορετικών φόρων (με το υπόλοιπο να μεταφερθεί στις χώρες) μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για να επικεντρωθεί η προσπάθεια συλλογής και των πόρων της κεντρικής φορολογικής διοίκησης σχετικά με αυτούς τους φόρους ... διατηρεί σε πλήρη ή σε υψηλότερο ποσοστό. "

μονάδες επιδιώξουν τη δημοσιονομική αυτονομία, μέσω θέσπισης των δικών τους φόρων.

- X. Η ενασχόληση δυο φορέων είναι πιθανόν να προκαλέσει ένα έλεγχο κατά των παραλήψεων όταν η κεντρική και υπό κεντρική διοίκηση ανταλλάσσουν προφορικές και μπορεί να κάνουν ποιο δύσκολη την ανάπτυξη συνθηκών διαφθοράς λόγω ότι πληροφορίες και από τις δύο διοικήσεις θα πρέπει να επαληθευτούν. Όπως ο Radian (1980, 89) παρατήρησε, «Στις χώρες όπου τόσο σε κεντρικό όσο και τοπικών αρχών επίπεδο συλλέγουν φόρων, υπάρχει υψηλότερη εξορυκτική ικανότητα από ό, τι στις χώρες που στηρίζονται αποκλειστικά και μόνο στην κεντρική διοίκηση.»
- XI. Οι Burgess και Stern (1993, 799) υποθέτουν ότι «οι διαφορές στη έννοια της συμμόρφωσης πολύ πιθανόν να εξηγήσει τόσο το παγκόσμιο μοντέλο επιβολής των φόρων όσο τους ανεπαρκείς πόρους ή την ελλιπή οργάνωση των φορολογικών υπηρεσιών.» Πολλές χώρες που βρίσκονται στην διαδικασία ανάπτυξης και μετάβασης έχουν ελάχιστη ή και καθόλου παράδοση στο να καταβάλουν φόρους. Οι τοπικές διοικήσεις έχουν περισσότερες πιθανότητες να φέρει τον πληθυσμό εντός του συστήματος. Η διοίκηση από τους τοπικούς φορείς και όχι από εκπροσώπους της κεντρικής κυβέρνησης, μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία μιας κουλτούρας συμμόρφωσης με τους φόρους.
- XII. Υπάρχει μια ανταγωνιστική πλευρά όσον αφορά την ανεξάρτητη διοίκηση. Το επιχείρημα των McLure και Martinez (2000) για την αποκέντρωση ισχύει επίσης και για φορολογική διοίκηση : «Ακριβώς όπως ο ανταγωνισμός στην αγορά προστατεύει τους καταναλωτές από την απληστία των επιχειρήσεων, έτσι ο φορολογικός ανταγωνισμός προστατεύει τους πολίτες από την απληστία των πολιτικών και τους γραφειοκράτες». Οι φορολογικές αρχές θεωρούνται από τις πιο άπληστες μεταξύ των δημοσίων υπηρεσιών.

Οικονομίες κλίμακας στη φορολογική διοίκηση φαίνεται να παρουσιάζουν ένα σημαντικό εμπόδιο για την ανεξάρτητη διοίκηση. Αλλά αυτό δεν μπορεί να ελέγχετε. Ακόμα και αν το μέγεθος της δικαιοδοσία είναι σημαντικό για την επίτευξη αποτελεσματικής διαχείρισης, πολλές περιφέρειες και οι δήμοι έχουν πληθυσμούς και η οικονομία τους είναι μεγαλύτερες από εκείνες πολλών ανεξάρτητων εθνών, αν τα

έθνη μπορούν να διαχειρίζονται με επιτυχία τους φόρους τους, τότε σίγουρα οικονομικοί και τεχνικοί παράγοντες δεν θα έπρεπε να εμποδίζουν την ανεξάρτητη διοίκηση των φόρων που επιβάλλονται από αυτές τις μεγάλες περιφέρειες και τους δήμους. Επιπλέον, μικρότερες περιφέρειες ή οι δήμοι μπορούν να συνασπιστούν σε διοικητικές συγχωνεύσεις για την παροχή των τυχόν διοικητικών υπηρεσιών για τις οποίες το μέγεθος μπορεί να έχει σημασία.

1.4. Το δίλλημα της αποκέντρωσης

Η απόφαση για την αποκέντρωση της διοίκησης των τοπικών φόρων συνεπάγεται συχνά, όπως ο Dillinger (1991, 29) περιγράφει, "Μια ανταλλαγή μεταξύ αδιαφορίας και ανικανότητα." Όταν η κεντρική κυβέρνηση δεν λαμβάνει έσοδα από την χορήγηση ενός φόρου, ο φόρος αυτός είναι πιθανό να λαμβάνει λιγότερη προσοχή από ό, τι δίνεται σε φόρους που αποδίδουν έσοδα για την κεντρική κυβέρνηση. Αλλά οι τοπικές αυτοδιοικήσεις μπορεί να έχουν χαμηλότερη ικανότητα να διαχειρίζονται φόρους από την κεντρική κυβέρνηση, όσον αφορά το εξειδικευμένο προσωπικό, την τεχνολογία, και την ικανότητα να σταθεί σε μεγάλες επιχειρήσεις. Εξ ου και η αντίστροφη σχέση η κεντρική κυβέρνηση είναι ικανή, αλλά ενδιαφέρεται λιγότερο για τις τοπικές εισπράξεις και η τοπική κυβέρνηση ενδιαφέρεται έντονα παρόλο που είναι λιγότερο ικανή.

Αυτό είναι το βασικό δίλημμα στην παροχή υπό κεντρικών κυβερνήσεων νέα αρχή για τη δική τους φορολογική διοίκηση περιφερειακές ή τοπικές κυβερνήσεις είναι απίθανο να έχουν την πλήρη ικανότητα να διαχειρίζονται τους δικούς τους φόρους, αν το έχουν κάνει ποτέ στην πραγματικότητα πριν και οι κεντρικές κυβερνήσεις είναι απρόθυμες να επιτρέψουν στην αυτοδιοίκησης, χωρίς να αποδείξουν πρώτα την διοικητική τους ικανότητα. Ως εκ τούτου, όταν εξετάζουν το ενδεχόμενο αν υπό κεντρικές κυβερνήσεις θα είναι σε θέση να αυτοδιοικηθούν, η ερώτηση θα πρέπει να είναι ο βαθμός στον οποίο θα μπορούσαν να γίνουν ικανή για τις εργασίες, όχι αν είναι επί του παρόντος έτοιμοι να φέρουν ει πέρασα το έργο. Σίγουρα σημαίνει ότι την κατάρτιση και την τεχνική βοήθεια πρέπει να συνοδεύουν κάθε ουσιαστική αποκέντρωση της διοικητικής αρχής. Εν ολίγοις, η ανικανότητα μπορεί να διορθωθεί, αλλά η αδιαφορία είναι μόνιμη.

Ένα βασικό πρόβλημα στην παροχή επιμέρους εθνικές κυβερνήσεις με μεγαλύτερη δημοσιονομική αυτονομία στην ανάπτυξη και έθνη μετάβασης είναι ότι τόσο οι φορολογικές βάσεις και φορολόγηση αρχή χορήγησε τους είναι συχνά εγγενώς αδύναμη οι βάσεις είναι στενές και έχουν μέτρια προοπτικές απόδοσης, οι φόροι έχουν μέτρια άνωση, οι φόροι είναι δύσκολο να συλλεχθούν, και οι κοινότητες έχουν συχνά περιορισμένες εξουσίες επιβολής του νόμου. Μέτρια βάσεις είναι ένα πρόβλημα όταν ο φόρος εξακολουθήσει να χορηγείται κεντρικά και ακόμη περισσότερο από ένα πρόβλημα όταν οι μικρές βάσεις είναι για να χορηγηθούν τοπικά. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι τοπικές αρχές δεν θεωρούν ότι είναι λογικό να αφιερώσει σημαντικούς πόρους για την επιβολή αυτών των φόρων. Η παθητική αποδοχή ό, τι τα έσοδα που συμβαίνει να έρχονται είναι συνήθως η πιο λογική προσέγγιση. Η χορηγούσα φορολογικής αρχής για μια σειρά από μικρούς φόρους συσκοτίζει όχι μόνο την πραγματική φορολογική επιβάρυνση, παραβιάζοντας έτσι την απαίτηση διαφάνειας, είναι επίσης τα χαμηλά έξοδα διαχείρισης της ποιότητας. Είναι λάθος να αποκεντρωθούν από τη χορήγηση επιμέρους εθνικές κυβερνήσεις την εξουσία να διαχειριστεί μια μεγάλη λίστα από μείζονος σημασίας φόρων.

1.5. Τι είναι υπό κεντρικός φορολογικός ανταγωνισμός ;

Ο φορολογικός ανταγωνισμός είναι η στρατηγική αλληλεπίδραση της φορολογικής πολιτικής (ιδίως ο καθορισμός των φορολογικών συντελεστών) μεταξύ των υπό κεντρικές κυβερνήσεις. Οι υπό κεντρικές κυβερνήσεις μπορούν να χρησιμοποιούν την φορολογία ως μέσο για την προώθηση της τοπικής και περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης ή για την αύξηση της φορολογικής βάσης και ως εκ τούτου τα φορολογικά έσοδα. Ιδιώτες και επιχειρήσεις, την αξιολόγηση του κόστους και του οφέλους μιας συγκεκριμένης τοποθεσίας μπορεί να αποφασίσει να μετεγκατασταθούν, αλλάζοντας έτσι την κατανομή των φορολογικών εσόδων μεταξύ των δικαιοδοσιών και η παροχή κινήτρων για άλλες υπό κεντρικές κυβερνήσεις να προσαρμόσουν τη φορολογική τους πολιτική. Ενώ ο όρος «φορολογικός ανταγωνισμός» συνήθως υποδηλώνει μια στρατηγική για την προσέλκυση κινητών φορολογικών βάσεων, οι υπό κεντρικές κυβερνήσεις μπορεί επίσης να αλλάξουν τη δημοσιονομική πολιτική τους, λόγω της πίεσης από τους ψηφοφόρους που συγκρίνουν τα αποτελέσματα μεταξύ των γειτονικών χώρες και τη στάση των

πολιτικών τους, αυτό το είδος του φόρου αλληλεπίδρασης συχνά καλείται "ο ανταγωνισμός κριτήριο". Τα δύο αυτά χαρακτηριστικά είναι δύσκολο να διαχωρίσουμε, και στην πράξη, συχνά εργάζονται σε συνδυασμό.

Ο φορολογικός ανταγωνισμός και τα αποτελέσματά του (όπως η κινητικότητα της φορολογικής βάσης, των φορολογικών συντελεστών, οι διαφορές στην ικανότητα των φορολογικών ευαισθητοποίησης, των επενδύσεων και της οικονομικής δραστηριότητας σε όλη την υπό κεντρική κυβέρνηση) εξαρτάται από ένα πλήθος παραγόντων, συμπεριλαμβανομένης της αυτονομίας των φόρων που έχουν οι υπό κεντρικές διοικήσεις, την υπό κεντρική φορολογική σύνθεση και μια σειρά από θεσμικές, οικονομικές και δημοσιονομικές μεταβλητές. Επιπλέον, η φορολογία είναι απλά ένα μέσο πολιτικής, με τις υπό κεντρικές κυβερνήσεις να έχουν πολλές άλλες επιλογές για να επηρεάσουν την οικονομική και φορολογική βάση, όπως το επίπεδο και την αποτελεσματικότητα των δημόσιων υπηρεσιών, τη χωροταξία, την ποιότητα των υποδομών και του ρυθμιστικού και διοικητικού περιβάλλοντος. Ο φορολογικός ανταγωνισμός δεν μπορεί ως εκ τούτου να εξεταστεί μεμονωμένα, αλλά πρέπει να εξεταστεί σε ένα ευρύτερο πλαίσιο των διαφόρων αλληλεπιδράσεων μεταξύ των υπό κεντρικών κυβερνήσεων και μάλιστα με την κεντρική κυβέρνηση, που συχνά καθορίζουν τις κύριες δημοσιονομικές παραμέτρους. Τέλος, ο κάθετος φορολογικός ανταγωνισμός μπορεί να αντισταθμίσει εν μέρει τις συνέπειες του οριζόντιου φορολογικού ανταγωνισμού.

1.5.1. Κάθετος φορολογικός ανταγωνισμός

Κάθετος φορολογικός ανταγωνισμός εμφανίζεται όταν διαφορετικά επίπεδα κυβέρνησης έχουν την ευχέρεια στον καθορισμό των συντελεστών για μια κοινή φορολογική βάση. Όταν μια κυβέρνηση προβαίνει σε μεταβολές της στάθμης του φορολογικού συντελεστή, επηρεάζει τη φορολογική βάση για τα άλλα επίπεδα της κυβέρνησης. Για παράδειγμα, μια αύξηση στον κεντρικό κυβερνητικό φόρο κεφαλαίου έχει σαν αποτέλεσμα την μείωση των εσόδων του κράτους, μειώνοντας έτσι το μετοχικό κεφάλαιο σε όλες τις υπό κεντρικές δικαιοδοσίες. Παρομοίως, μια αύξηση της κεντρικής κυβέρνησης του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων μειώνει τα κίνητρα για εργασία και ως εκ τούτου, ο φόρος εισοδήματος βάση για όλες τις υπό κεντρικές κυβερνήσεις. Δεδομένου ότι η αύξηση των φόρων που

επιβάλλονται από έναν κυβερνητικό επίπεδο μειώνει τα φορολογικά έσοδα για τα άλλα επίπεδα της κυβέρνησης, οι οποίες με τη σειρά τους μπορεί να αυξήσουν τους δικούς τους φόρους για να ισοσκελίσουν τους προϋπολογισμούς. Η φορολογική βάση γίνεται ένα κοινό καλό, όπου κάθε επίπεδο κυβέρνησης επιβάλλει μια εξωτερικότητα φόρου για όλα τα υπόλοιπα. Κάθετος φορολογικός ανταγωνισμός μπορεί να είναι αρκετά διαδεδομένη σε χώρες με ταυτόχρονη φορολόγηση του εισοδήματος των επιχειρήσεων, το προσωπικό εισόδημα και τις πωλήσεις και τους φόρους κύκλου εργασιών. Παραδείγματα αποτελούν ένας κεντρικός φόρος των εσόδων της υπό κεντρικής κυβέρνησης στον οποίο καθορίζονται επιμέρους προσαυξήσεις ή ένα συνδυασμό κεντρικού / υπό κεντρικού ΦΠΑ / πωλήσεων.

Κάθετος και οριζόντια φορολογικός ανταγωνισμός αλληλοεπιδρούν. Ο κάθετος φορολογικός ανταγωνισμός τείνει να αυξήσει τους φορολογικούς συντελεστές και ως εκ τούτου να αντισταθμίσουν εν μέρει τις συνέπειες του οριζόντια φορολογικού ανταγωνισμού, αλλά το συνολικό αποτέλεσμα απορρέει από το φορολογικό μείγμα και την ελαστικότητα της από κοινού φορολογικής βάσης. Υπερφορολόγηση μπορεί να γίνει ένα ζήτημα εάν μια ανελαστική φορολογική βάση (όπως ο φόρος ακίνητης περιουσίας ή ορισμένων φόρων κατανάλωσης όπως ο φόρος της βενζίνης) μοιράζεται μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης, ενώ θα μπορούσε να είναι λιγότερο εμφανές όταν μια πιο κινητή βάση (όπως όταν η εταιρική ή ατομικό φόρου εισοδήματος) μοιράζεται. Ο κάθετος φορολογικός ανταγωνισμός εξαρτάται επίσης από το βαθμό στον οποίο η κεντρική κυβέρνηση μπορεί να δεσμευτεί ως «πρωτοπόρων» σε μια φορολογική πολιτική που μια υπό κεντρική κυβέρνηση στη συνέχεια να λάβει ως δεδομένη. Με άλλα λόγια, όσο περισσότερο "ιεραρχική" είναι η σχέση μεταξύ της κεντρικής και της υπό κεντρικής κυβέρνησής, τόσο λιγότερο σημαντικός είναι ο κάθετος φορολογικός ανταγωνισμός. Τέλος, στόχος λειτουργίες της κυβέρνησης από την άποψη της φορολογίας, καθώς και πολιτικούς περιορισμούς της οικονομίας (όπως η συμπεριφορά των ψηφοφόρων του) περιορίζει τις επεκτάσεις στις οποίες τα επίπεδα διακυβέρνησης μπορεί να εκμεταλλευτεί η κοινή φορολογική βάση. Συντονισμός της φορολογικής πολιτικής μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης μπορεί να συμβάλει στην περαιτέρω μείωση του κάθετου φορολογικού ανταγωνισμού και την υπερβολική φορολογία (για μια επισκόπηση δείτε Keen, 1998; Wilson, 2001 ή Devereux, Lockwood και Redoano, 2007).

1.5.2. Κινητικότητα Φορολογικής βάσης: το πώς τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις αντιδρούν στην υπό κεντρικές φορολογικές αλλαγές

Ο φορολογικός ανταγωνισμός εξαρτάται από την προθυμία και την ικανότητα των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων να κινηθούν μετά από μια αλλαγή στην φορολογική πολιτική της υπό κεντρικής κυβέρνησής. Δεν υπάρχει φορολογικός ανταγωνισμός χωρίς την κινητικότητα της φορολογικής βάσης. Το κρίσιμο ερώτημα είναι πόσο ευαίσθητη είναι η φορολογική βάση αντιδρά σε αλλαγές στη φορολογική πολιτική. Λόγω του έντονου πολιτικού διαλόγου, υπάρχουν εκπληκτικά λίγα στοιχεία σχετικά με την έκταση της μετανάστευσης που προκαλεί η φορολογία. Παρά τις ελλείψεις αυτές, μια συγκεκριμένη εικόνα που προκύπτει σύμφωνα με την οποία άμεσες μακροπρόθεσμες φορολογικές ελαστικότητες (δηλαδή το ποσοστό αντίδρασης της φορολογικής βάσης σε μια ποσοστιαία μεταβολή ενός φορολογικό συντελεστή μια υπό κεντρικής κυβέρνησής) τείνουν να είναι σχετικά χαμηλή και συχνά πολύ μικρότερες της μονάδας, εκτός από τις επιχειρήσεις σε σχέση με τις αλλαγές στον επιχειρηματικών φορολογικών συντελεστών. Οι σταυροειδής φορολογικές ελαστικότητες (δηλαδή την κινητικότητα της φορολογικής βάσης σε σχέση με τις αλλαγές σε άλλες υπό κεντρικές κυβερνήσεις) είναι ακόμα χαμηλότερες. Η σχετικά υποτονική αντίδραση των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων στις αλλαγές της φορολογικής πολιτικής συνεπάγεται επίσης ότι οι περισσότεροι υπό κεντρικές κυβερνήσεις βρίσκονται στην αυξανόμενη κλίση του λόφου των εσόδων (ή Laffer) καμπύλη τους, δηλαδή οι υπό κεντρικές κυβερνήσεις δεν φαίνεται να μεγιστοποιήσουν τα φορολογικά έσοδα. Αν ήθελαν να μεγιστοποιήσουν τα φορολογικά έσοδα, θα πρέπει να αυξήσει και όχι μείωση τους φορολογικούς συντελεστές.

1.6. Οι καθοριστικοί παράγοντες του φορολογικού ανταγωνισμού

Στην ενότητα αυτή καθορίζονται οι καθοριστικοί παράγοντες του φορολογικού ανταγωνισμού και την κινητικότητα της φορολογικής βάσης των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, τόσο στο εσωτερικό όσο και έξω από τη σφαίρα της δημοσιονομικής πολιτικής. Οι κύριοι προσδιοριστικοί παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη είναι ο βαθμός της υπό κεντρικής φορολογικής αυτονομίας, το υπό κεντρικό

φορολογικό μείγμα, το σκέλος των δαπανών του υπό κεντρικού προϋπολογισμού, οικονομική γεωγραφία όπως οι συνέπειες της πληθυσμιακής συγκέντρωσης και το μέγεθος των δικαιοδοσιών, και την κεφαλαιοποίηση των τιμών των ακινήτων.

1.6.1. Φορολογική αυτονομία

Ο φορολογικός ανταγωνισμός εξαρτάται από την υπό κεντρική φορολογική αυτονομία, που ορίζεται ως η ικανότητα μιας υπό κεντρικής κυβέρνησης να καθορίσει τη δική της φορολογική πολιτική. "Φορολογική αυτονομία" είναι αρκετά δύσκολο να οριστεί και να μετρηθεί. Ο ΟΟΣΑ έχει μετασχηματίσει κανόνες και κανονισμούς της κάθε χώρας σε υπό κεντρική φορολογία σε ταξινόμηση με συνολικά 11 κατηγορίες της φορολογικής αυτονομίας, που κυμαίνονται από εκτεταμένη αυτονομία σε καθόλου (Blöchliger και King, 2006). Η ταξινόμηση αυτή επιτρέπει την εκτίμηση του μεριδίου των φόρων στο ΑΕΠ πάνω από το οποίο οι υπό κεντρικές κυβερνήσεις έχουν κάποια εξουσία, είτε για να καθορίζουν τους φορολογικούς συντελεστές σε κεντρικό επίπεδο φορολογικής βάσης, να μεταβάλλεται η φορολογική βάση, χρησιμοποιώντας μια κεντρική ορίζεται φορολογικός συντελεστής (η κατηγορία αυτή δεν χρησιμοποιείται συχνά) ή να διαφέρουν τόσο της φορολογικής βάσης και συντελεστών. Συχνά οι χορδές που συνδέονται με αυτόνομους φόρους, όπως η υποχρέωση για μια υπό κεντρική κυβέρνηση να διαβουλευτεί με τα υψηλότερα επίπεδα της κυβέρνησης, όταν οι αλλαγές της φορολογικής πολιτικής είναι επικείμενη, ή ελάχιστο και μέγιστο φορολογικό συντελεστή που εφαρμόζετε.

Οι υπό κεντρικές κυβερνήσεις στις περισσότερες χώρες απολαμβάνουν κάποια φορολογικής εξουσίας και ως εκ τούτου, έχουν τη δυνατότητα να ανταγωνιστούν για τη φορολογική πολιτική, αλλά αυτή η δύναμη ποικίλλει σημαντικά από χώρα σε χώρα. Η φορολόγηση δύναμη, όπως μετράται από το ποσοστό των αυτόνομων φόρων στο ΑΕΠ ή συνολικών φορολογικών εσόδων, είναι υψηλότερο σε "κλασική" ομοσπονδίες, όπως ο Καναδάς, η Ελβετία και τις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου το Σύνταγμα δεν επιτρέπει συχνά την κεντρική κυβέρνηση να παρεμβαίνει με την υπό κεντρικής κυβέρνησης φορολογική πολιτική. Ορισμένες χώρες (π.χ. οι σκανδιναβικές χώρες) με μακρά παράδοση της τοπικής αυτοδιοίκησης επίσης χορηγούν ισχυρές φορολογικές αρμοδιότητες. Μεγαλύτερη αυτονομία επιτρέπεται συνήθως πάνω στους φόρους ακίνητης περιουσίας παρά σε φόρους εισοδήματος ή

κατανάλωσης, που ενσωματώνονται συχνά σε φορολογία κοινή χρήση συστημάτων με δε παρέχετε καμία δύναμη του φόρου για μια μεμονωμένη υπό κεντρική κυβέρνηση. Ενώ οι φόροι περιουσίας είναι οι πλέον σημαντικοί αυτόνομοι φόροι με περίπου 33%, οι φόροι μεγαλύτερης κινητικότητας του προσωπικού εισοδήματος αποτελούν περίπου το 30% της αυτόνομης υπό κεντρικής κυβέρνησης φορολογικών εσόδων. Οι φόροι κατανάλωσης αποτελούν περίπου το 24% της αυτόνομης υπό κεντρικής κυβέρνησης φορολογικών εσόδων κατά μέσο όρο, ενώ οι φόροι εισοδήματος νομικών προσώπων αποτελούν περίπου το 9%.

1.6.2. Το φορολογικό μείγμα

Η κινητικότητα των ατόμων και των επιχειρήσεων εξαρτάται από το υπό κεντρικής κυβέρνησης φορολογικό μίγμα, το οποίο διαφέρει σημαντικά από χώρα σε χώρα. Ο φόρος εισοδήματος των επιχειρήσεων μπορεί να προκαλέσει τις επιχειρήσεις να μεταφέρουν την έδρα και την παραγωγή μονάδες, ή να προσπαθήσει να αλλάξει τα κέρδη. Οι φόροι εισοδήματος φυσικών προσώπων μπορεί να προκαλέσει τα άτομα να αλλάξουν κατοικία. Αγαθών και υπηρεσίες φόροι μπορεί να προκαλέσει τις επιχειρήσεις να μεταφέρουν την παραγωγή ή ιδιώτες να μεταφέρουν την αγορά ή την κατανάλωση. Απλοποιημένα, το κεφάλαιο μπορεί να θεωρηθεί κινητό σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο, η εργασία ως κινητό σε μια περιφερειακή ή μητροπολιτική κλίμακα, η κατανάλωση ως κινητή σε τοπική κλίμακα και την ακίνητη περιουσία, όπως εντελώς ακίνητη. Ως εκ τούτου, θα μπορούσε να δημιουργηθεί μια τάξη την κινητικότητα της φορολογικής βάσης σε σχέση με το είδος του φόρου, με τους φόρους εισοδήματος κεφαλαίου ενδέχεται να είναι πιο επιρρεπείς στην κινητικότητα της φορολογικής βάσης, που ακολουθείται από το προσωπικό εισόδημα και τους φόρους των μισθών, και, τέλος, των φόρων ακίνητης περιουσίας. Η Φορολογική Κινητικότητας σε σχέση με τον υπό κεντρικό φόρο κατανάλωσης εξαρτάται από τα εμπορεύματα να φορολογούνται και στο μέγεθος των δικαιοδοσιών. Δεδομένου ότι η κινητικότητα είναι διαφορετική μεταξύ των φόρων, το φορολογικό μείγμα μπορεί να γίνει και το ίδιο ένα εργαλείο πολιτικής, με της υπό κεντρικές κυβερνήσεις να προσπαθούν να βασίζονται σε φόρους, όπου ο ανταγωνισμός τους ωφελεί περισσότερο ή να τους βλάπτει λιγότερο.

1.6.3. Φόροι των επιχειρήσεων (εταιρική φόροι εισοδήματος και κεφαλαίου)

Οι Εταιρικοί φόροι εισοδήματος και κεφαλαίου επηρεάζουν την απόδοση της επιχείρησης σε κεφάλαια και παρέχει ένα κίνητρο για να μετεγκατασταθούν σε περιοχές όπου τα κέρδη φορολογούνται λιγότερο. Ο φορολογικός ανταγωνισμός θεωρείται ως ένας από τους λόγους για τη σημαντική μείωση των εθνικών εκ του νόμου συντελεστές φορολογίας εισοδήματος και (σε μικρότερο βαθμό) του πραγματικού μέσου όρου των φορολογικών συντελεστών κατά τη διάρκεια των τελευταίων 20 ετών, αν και διεύρυνση της φορολογικής βάσης έχει σε μεγάλο βαθμό για μειώσεις των φορολογικών συντελεστών. Η μέση υπο-κεντρική φορολογική CIT ποσοστό μειώθηκε από 14% το 1987 σε 10% το 2007, ενώ το μερίδιο της CIT στο σύνολο των υπό κεντρικών φορολογικών εσόδων αυξήθηκαν 7 σε 9%. Μελέτες για τις φορολογικές ελαστικότητες μεταξύ των χωρών, πράγματι, δείχνουν ότι το κεφάλαιο αντιδρά έντονα σε αλλαγές στη φορολογική πολιτική.⁶ Όταν συνοψίζοντας της ελάχιστες εμπειρικές μελέτες σχετικά με τον υπό κεντρικό εταιρικό φορολογικό ανταγωνισμό, τα ακόλουθα αξίζει να αναφερθούν:

Η εταιρική κινητικότητα της φορολογικής βάσης διαφέρει σε διάφορους τύπους επιχειρήσεων. Οι περισσότερες επιχειρηματικές δραστηριότητες είναι ακόμα ριζωμένες στις τοπικές αγορές, έτσι ώστε οι επιχειρήσεις αυτές θα διστάζουν να κινούνται κατά μήκος της δικαιοδοσίας των συνόρων για καθαρά φορολογικούς λόγους. Επίσης, πολλές εταιρείες δεσμευμένες από τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία που είναι δύσκολο να μετακινηθούν. Αυτό έχει συνέπειες για την πολιτική της φορολογικής συμπεριφοράς των υπό κεντρικών κυβερνήσεων όπου οι επιχειρήσεις αυτές βρίσκονται. Μελέτες σε διάφορες χώρες καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι υπό κεντρικές κυβερνήσει με ένα υψηλό ποσοστό των επιχειρήσεων με ακίνητα αποθέματα κεφαλαίων χρεώνουν υψηλότερες τιμές CIT ή /

---

⁶ Την επισκόπηση για τη μείωση του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και τους λόγους που υπαγορεύουν δίνεται από Griffith και Klemm (2004) και Devereux και Sorensen (2006). Η έντονη αντίδραση της φορολογικής βάσης των εταιρειών σε διεθνές επίπεδο φαίνεται από Riedl και Rocha-Áκης (2008) και Barrios et al. (2008).

και του φόρου κεφαλαίου από υπό κεντρικές κυβερνήσεις που βασίζονται ουσιαστικά στον τριτογενή τομέα με εξαιρετικά σταθερή φορολογική βάση του.⁷

Οι εταιρικοί φόροι μπορεί να μην είναι ο μόνο σχετικός φόρος για την απόφαση μιας επιχείρησης να μετεγκατασταθεί. Στο βαθμό που οι φόροι εισοδήματος της εργασίας μετατοπίζεται προς τα εμπρός (π.χ. πάνω στην εταιρία) και όχι προς τα πίσω (π.χ. στους καταναλωτές) ένα μέρος της φορολογικής επιβάρυνσης της εργασίας μπορεί επίσης να είναι σχετική για τις αποφάσεις μετεγκατάστασης. Στην περίπτωση αυτή, το ποσό της φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και των προσωπικών είναι πιθανό να είναι η σχετική φορολογική επιβάρυνση. Οι διαφορές στη σχετική φορολογική επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά θα δείχνουν σε διαφορετικές υπό κεντρικές κυβερνήσεις στρατηγικές δημοσιονομικής πολιτικής στην προσέλκυση επιχειρήσεων και υψηλά καταρτισμένου εργατικού δυναμικού. Μεγάλο μέρος της φέρεται να υψηλής φορολογικής βάσης κινητικότητα μπορεί να αποδοθεί στα κέρδη μετατόπιση αντί φορολογικής βάσης μετατόπιση, δηλαδή την πραγματική μετεγκατάσταση των επενδυτικών δραστηριοτήτων ή του εργατικού δυναμικού κατά μήκος των συνόρων. Τα κέρδη είναι συνήθως πιο κινητικά από την υποκείμενη επένδυση, και οι υπό κεντρικές κυβερνητικές αλλαγές στη φορολογική πολιτική μπορεί να οδηγήσει σε αναδιανομή των κερδών μεταξύ των δικαιοδοσιών που δεν αντικατοπτρίζουν την πραγματική μετατόπιση της οικονομικής δραστηριότητας.⁸

Ένα σημαντικό θέμα οπός η υπό κεντρική φορολογία των επιχειρήσεων είναι το πώς να αντιμετωπίζουν τις επιχειρήσεις με δραστηριότητες σε διάφορες χώρες και πώς να "κατανείμει" φορολογικές υποχρεώσεις μεταξύ των διαφόρων δικαιοδοσιών. Οι χώρες χρησιμοποιούν την κατανομή τύπους, τόσο για να εξασφαλιστεί μια "δίκαιη" κατανομή των επιχειρήσεων των φορολογικών εσόδων και να αποφευχθούν δια δικαιοδοτικό μετατόπιση κέρδος. Οι φόρμουλες κατανομής βασίζονται σε ένα συνδυασμό παραγόντων, όπως τον αριθμό των εργαζομένων, μισθωτών υπηρεσιών, οι αξίες των ακινήτων, των πωλήσεων ή του κύκλου εργασιών σε κάθε δικαιοδοσία.

---

⁷ Πολιτείες των ΗΠΑ με ένα μεγάλο ποσοστό των «παλαιών βιομηχανιών» που υψηλότερα ποσοστά φορολόγησης των εταιρειών από τα κράτη με ένα μεγάλο τομέα των υπηρεσιών (Wilson και Wildasin, 2004). Νορβηγικοί δήμοι με υψηλό κινητό βιομηχανικό τομέα που χαμηλότερα τέλη χρήσης από τους δήμους με ένα ακίνητο βιομηχανικό τομέα (Carlsen, Langset και Rattsø, 2005).

⁸ Buettner (2003), μία από τις λίγες μελέτες εκτίμησης του φόρου κινητικότητας εταιρική βάση σε όλη την υπό κεντρική διοίκηση, αναγνωρίζει ότι οι υψηλές τιμές που υπολογίζεται για την εταιρική κινητικότητα σε όλους τους γερμανικούς δήμους θα μπορούσε να αντικατοπτρίζει το κέρδος μετατόπισης και όχι στην πραγματική μετεγκατάσταση, αλλά δεν είναι σε θέση να διαφοροποιήσει μεταξύ των δύο πηγών "κινητικότητας".

Ως αντίδραση του φορολογικού ανταγωνισμού και την αύξηση της μετατόπισης κερδών, οι χώρες έχουν τροποποιήσει των υπό-κεντρική τύπων κατανομής, στηριζόμενη σε παράγοντες που μειώνουν τα κίνητρα για τις επιχειρήσεις να μετεγκατασταθούν ή που είναι πιο δύσκολο να χειριστεί. Για παράδειγμα, ένας τύπος επιμερισμού όπου τα κέρδη μοιράζονται ανάλογα με τις πωλήσεις σε κάθε υπό κεντρική κυβέρνηση είναι λιγότερο επιρρεπείς σε μετατόπιση της φορολογίας από μια φόρμουλα με βάση την απασχόληση ή μισθοδοσίας. Από τη δεκαετία του 1990, η μεγάλη πλειοψηφία των πολιτειών των ΗΠΑ έχει ενεργοποιηθεί περί της κατανομής τύπους που ζυγίζουν τις πωλήσεις και τον κύκλο εργασιών μεγαλύτερο βαθμό από ό, τι άλλοι παράγοντες κατά την εκτίμηση δια δικαιοδοτικό φορολογικές υποχρεώσεις.⁹ Ωστόσο, ενώ η κατανομή βάσει των πωλήσεων ή του κύκλου εργασιών είναι λιγότερο επιρρεπείς σε χειραγώγηση, αλλάζει το χαρακτήρα της CIT, να μοιάζουν με έναν προορισμό με βάση το φόρο κατανάλωσης, υπονομεύοντας έτσι την αρχή όφελος της τοπικής φορολογίας. Επίσης, ο δικητικός φόρτος για τις επιχειρήσεις να συλλέγουν πληροφορίες των πωλήσεων μπορεί να είναι μεγάλη, αν είναι πολλές δικαιοδοσίες που εμπλέκονται. Η σχέση μεταξύ μητρικών και θυγατρικών εταιρειών τους σε δικαιοδοτικά σύνορα περιπλέκει ακόμη περισσότερο την κατάσταση.

---

⁹ Gichiru et al., (2009) και Edmiston και Arze del Granado (2006) παρέχουν μια επισκόπηση σχετικά με την εξέλιξη των τύπων κατανομής στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Κεφάλαιο 2: NUTS και Τοπική Διακυβέρνηση

2.1. Τι είναι τα NUTS;

Η Ονοματολογία των Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων, σύμφωνα με τον αγγλικό όρο “Nomenclature of Territorial Units for Statistics” (NUTS), καταρτίστηκε από τη Eurostat πριν από 30 χρόνια, προκειμένου να δημιουργηθεί μια ανάλυση της οικονομικής επικράτειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹⁰ σε εδαφικές μονάδες για την παραγωγή των περιφερειακών στατιστικών και για τη στόχευση πολιτικών παρεμβάσεων σε περιφερειακό επίπεδο. Η ονοματολογία NUTS έχει χρησιμοποιηθεί στη νομοθεσία της ΕΕ από το 1988/11, ωστόσο, είχε κωδικοποιηθεί με έναν επίσημο κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου το 2003/12.

Τα NUTS εξυπηρετούν πολλαπλούς στόχους:

- Εξασφαλίζουν εναρμονισμένα πρότυπα για τη συλλογή και τη μεταβίβαση των δεδομένων των περιφερειών
- Εγγυώνται τη δημοσίευση περιφερειακών στατιστικών με συγκρίσιμα στοιχεία
- Επιτρέπουν την ανάλυση και σύγκριση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης των περιφερειών με βάση εναρμονισμένα στοιχεία
- Οι πολιτικές παρεμβάσεις, όπως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, μπορούν να στοχεύουν πιο συγκεκριμένα για τη στήριξη μειονεκτικών και λιγότερο ανταγωνιστικών περιφερειών.

---

¹⁰ Αναφορά για τον ορισμό της οικονομικής επικράτειας της ΕΕ: Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ 549/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου του 2013 του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εθνικών και Περιφερειακών λογαριασμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ESA 2010 (Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών)) Παράρτημα Α: σημεία 2.05, 13.11 και 12, ΕΕ L 174, 06.26.2013.

¹¹ Κανονισμός (ΕΟΚ) 2052/88, για την αποστολή των διαρθρωτικών ταμείων: ΕΕ L 185, 15.7.1988.

¹² Αναφορά για τον ορισμό της οικονομικής επικράτειας της ΕΕ: Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ 549/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου του 2013 του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εθνικών και Περιφερειακών λογαριασμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ESA 2010 (Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών)) Παράρτημα Α: σημεία 2.05, 13.11 και 12, ΕΕ L 174, 06.26.2013.

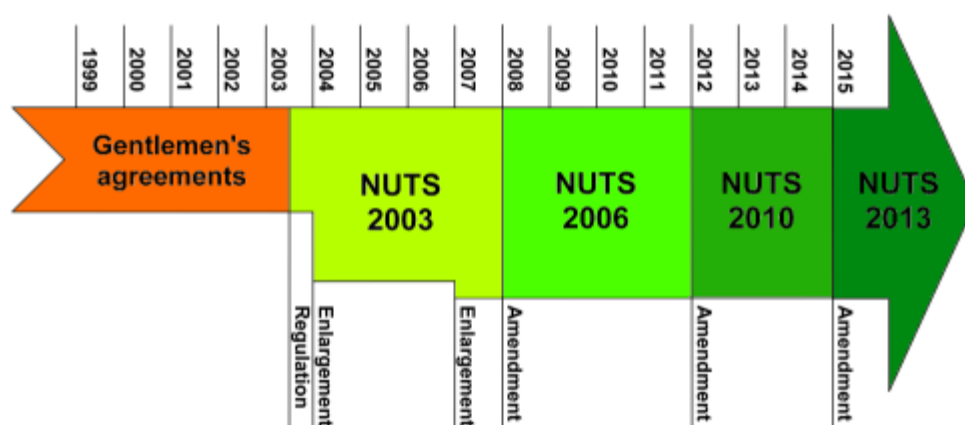
2.2. Ιστορία των NUTS¹³

Στις αρχές της δεκαετίας του 1970, η Eurostat συγκρότησε την ταξινόμηση NUTS ως ένα ενιαίο σύστημα για να διαιρέσουν τις περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να δημιουργηθεί περιφερειακή στατιστική για τους δήμους. Για περίπου τριάντα χρόνια, η εφαρμογή και η ενημέρωση της ταξινόμησης NUTS γινόταν με μια σειρά από «συμφωνίες κυρίων», σύμφωνα τον αγγλικό όρο "*gentlemen's agreements*", μεταξύ των κρατών μελών και της Eurostat.

Οι εργασίες σχετικά με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003, για να γίνουν τα NUTS νομικό καθεστώς ξεκίνησε την άνοιξη του 2000, εγκρίθηκε τον Μάιο του 2003 και τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο του 2003. Ο κανονισμός καθορίζει, επίσης, τη σταθερότητα της ταξινόμησης για τρία τουλάχιστον έτη. Η σταθερότητα δηλώνει ότι τα δεδομένα αναφέρονται στην ίδια περιφερειακή μονάδα για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα. Αυτό αποτελεί ζωτικής σημασίας για τις στατιστικές, ιδίως εκείνες των χρονολογικών σειρών.

Ωστόσο, μερικές φορές τα εθνικά συμφέροντα απαιτούν αλλαγή της περιφερειακής κατανομής μιας χώρας. Όταν συμβεί αυτό, η ενδιαφερόμενη χώρα ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τις αλλαγές αυτές. Η Επιτροπή με τη σειρά της τροποποιεί την κατάταξη στο τέλος της περιόδου σταθερότητας σύμφωνα με τους κανόνες του κανονισμού των NUTS.

Πίνακας 2.1. : Μεταβατικά στάδια των NUTS στον χρόνο

¹³ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/history>

Η πρώτη τακτική τροποποίηση-αναθεώρηση των περιφερειών υιοθετήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ 105/2007, και η έκδοση των NUTS 2003 αντικαταστάθηκε από την έκδοση του 2006, την 1η Ιανουαρίου 2008. Είχαν προηγηθεί τροποποιήσεις για την ταξινόμηση των NUTS με τις περιφερειακές αναλύσεις των χωρών που προσχώρησαν στην ΕΕ το 2004 και το 2007 (κανονισμός (ΕΚ) αριθ 1888/2005 και κανονισμός (ΕΚ) αριθ 176/2008).

Η δεύτερη τακτική τροποποίηση-αναθεώρηση των περιφερειών εγκρίθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ 31/2011, τέθηκε σε ισχύ στις 7 Φεβρουαρίου του 2011 και εφαρμόζεται, όσον αφορά τη μεταβίβαση των δεδομένων στην Επιτροπή (Eurostat), από την 1η Ιανουαρίου του 2012. Η τρίτη τακτική τροποποίηση-αναθεώρηση των περιφερειών εγκρίθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ 1319/2013, τέθηκε σε ισχύ στις 31 Δεκεμβρίου του 2013 και εφαρμόζεται, όσον αφορά τη μεταβίβαση των δεδομένων στην Επιτροπή (Eurostat), από την 1η Ιανουαρίου του 2015.

Η τέταρτη τροποποίηση-αναθεώρηση των περιφερειών εγκρίθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ 868/2014, τέθηκε σε ισχύ στις 8 Αυγούστου του 2014 και θα εφαρμοστεί, όσον αφορά τη μεταβίβαση των δεδομένων στην Επιτροπή (Eurostat), από την 1η Ιανουαρίου του 2016 .

Σε περίπτωση τροποποίησης της κατάταξης, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πρέπει να αντικαταστήσει ιστορικά τα δεδομένα με χρονολογική σειρά, σύμφωνα με τη νέα περιφερειακή κατανομή των τελευταίων δύο ετών. Η απόφαση για την λίστα των χρονοσειρών και τη διάρκεια τους εξαρτάται από την αξιολόγηση σκοπιμότητας.

2.2.1. Βασικές αρχές

Η ταξινόμηση NUTS υποδιαιρεί την οικονομική επικράτεια των κρατών μελών της ΕΕ σε εδαφικές μονάδες (περιφέρειες), σύμφωνα με την οποία εφαρμόζονται οι ακόλουθες αρχές:

α) Η ταξινόμηση NUTS περιλαμβάνει τρία ιεραρχικά επίπεδα

Η κατάταξη γίνεται σε τρία ιεραρχικά επίπεδα: κάθε κράτος μέλος διαιρείται στις λεγόμενες περιφέρειες NUTS 1, οι οποίες με τη σειρά τους υποδιαιρούνται σε περιφέρειες NUTS 2 και, στη συνέχεια, διαιρείται περαιτέρω σε περιφέρειες NUTS 3. Κάθε μία από αυτές τις περιοχές ένα συγκεκριμένο κωδικό και όνομα. Διάφορες

περιοχές στην Ευρώπη έχουν το ίδιο όνομα, διακρίνοντας τες με την προσθήκη σε καθεμία από αυτές με τη συντομογραφία της εν λόγω χώρας.

β) Τα NUTS ευνοούν τις διοικητικές μονάδες που ήδη υπάρχουν στα κράτη μέλη

Οι υφιστάμενες διοικητικές μονάδες των κρατών μελών αποτελούν το πρώτο κριτήριο για τον ορισμό των περιφερειών NUTS. Ο κύριος λόγος είναι ότι η ύπαρξη των διοικητικών δομών συνήθως υποστηρίζει τη διαθεσιμότητα των δεδομένων και την ικανότητα εφαρμογής των μέτρων πολιτικής.

Εάν δεν υπάρχουν διοικητικές μονάδες μέχρι ένα συγκεκριμένο επίπεδο, μπορεί να δημιουργηθεί με ομαδοποίηση μικρότερων διοικητικών μονάδων σε ένα υψηλότερο επίπεδο. Η εν λόγω ομαδοποίηση λαμβάνει υπόψη τα γεωγραφικά, κοινωνικοοικονομικά, ιστορικά, πολιτιστικά ή περιβαλλοντικά δεδομένα. Οι ομαδοποιημένες μονάδες αυτές αναφέρονται ως "μη διοικητικές μονάδες", σύμφωνα με τον αγγλικό όρο "*non-administrative units*".

Παραδείγματα διοικητικών και μη διοικητικών μονάδων που χαρακτηρίζονται ως περιοχές NUTS είναι:

Πίνακας 2.2. : Ενδεικτικά παραδείγματα διοικητικών μονάδων στα τρία επίπεδα NUTS

Επίπεδο	Γερμανία	Ισπανία	Γαλλία	Ιταλία
NUTS 1	Ομοσπονδιακά κράτη	Μη διοικητική ομαδοποίηση	Μη διοικητική ομαδοποίηση	Μη διοικητική ομαδοποίηση
NUTS 2	Διοικητικές περιφέρειες/ Μη διοικητική ομαδοποίηση	Αυτόνομες κοινότητες	Περιοχές	Περιοχές
NUTS 3	Επαρχίες και πόλεις	Επαρχίες	Τμήματα	Επαρχίες

Πηγή: Eurostat

γ) Ο κανονισμός NUTS καθορίζει τα κατώτατα και ανώτατα όρια του μεγέθους του πληθυσμού των περιφερειών

Το μέσο μέγεθος των περιφερειών στο αντίστοιχο επίπεδο θα πρέπει να βρίσκεται εντός των ακόλουθων ορίων:

Πίνακας 2.3. : Εκτάσεις και πληθυσμοί στα τρία επίπεδα NUTS

Επίπεδο	Ελάχιστο	Μέγιστο
NUTS 1	3 εκατομμύρια	7 εκατομμύρια
NUTS 2	800.000	3 εκατομμύρια
NUTS 3	150.000	800.000

Πηγή: Eurostat

Για τις μη διοικητικές μονάδες, υπάρχουν αποκλίσεις για γεωγραφικούς, κοινωνικοοικονομικούς, ιστορικούς, πολιτισμικούς ή περιβαλλοντικούς λόγους, ιδίως στα νησιά και τις αποκεντρωμένες περιοχές.

δ) Τα NUTS συμπληρώνονται σε χαμηλότερο επίπεδο από τις τοπικές διοικητικές μονάδες (LAU)

Οι επαρχίες και οι δήμοι αποτελούν πιο λεπτομερή επίπεδα NUTS 3. Τα παραπάνω ονομάζονται «τοπικές διοικητικές μονάδες» (LAUs) και υφίστανται σε δύο επίπεδα (LAU 1 και LAU 2) και αποτελούν μόνο μια σύντομη αναφορά στον κανονισμό NUTS. Δεν χρησιμοποιούν όλα τα κράτη μέλη το επίπεδο LAU 1. Ωστόσο, οι περιοχές LAU 2 καθορίζονται για το σύνολο της ΕΕ. διατίθεται στον δικτυακό τόπο της Eurostat¹⁴.

2.2.2. Τροποποίηση των NUTS

Ο κανονισμός NUTS καθορίζει τους κανόνες για τις τροποποιήσεις της περιφερειακής κατανομής. Η Επιτροπή δεν μπορεί να κινήσει τη διαδικασία για την ανανέωση της κατάταξης, μετά από τις κοινοποιήσεις από τα κράτη μέλη σχετικά με τις αλλαγές στις διοικητικές δομές τους, σε λιγότερο από τρία χρόνια μετά την προηγούμενη τροπολογία. Σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη, η Επιτροπή κινεί τη νομοθετική διαδικασία για την τροποποίηση των παραρτημάτων του κανονισμού NUTS, στην οποία καθορίζονται οι εδαφικές μονάδες.

Εφαρμόζονται μια σειρά από λεπτομερείς κανόνες, ενώ οι αλλαγές στις εθνικές διοικητικές περιφέρειες οδηγεί σχεδόν αυτόματα σε μια αλλαγή στην ταξινόμηση NUTS. Για τις μη διοικητικές μονάδες ο κανονισμός NUTS ορίζει ότι οι αλλαγές πρέπει να οδηγούν στη μείωση της τυπικής απόκλισης του μεγέθους σε όρους πληθυσμού, όλων των εδαφικών μονάδων της ΕΕ.

¹⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/local-administrative-units>

Η τελευταία τροπολογία ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ 1319/2013 της 9ης Δεκεμβρίου του 2013, τέθηκε σε ισχύ στις 31 Δεκεμβρίου του 2013 και εφαρμόζεται, όσον αφορά τη μετάβαση των δεδομένων στην Επιτροπή (Eurostat), από την 1η Ιανουαρίου του 2015.

Λόγω της ουσιαστικής αναδιοργάνωσης της διοικητικής δομής στην Πορτογαλία, η οποία ολοκληρώθηκε μετά την τροποποίηση της διαδικασίας του 2013, η Επιτροπή συμφώνησε να δρομολογήσει μία τροπολογία η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Αύγουστο του 2014. Παρά το γεγονός ότι η τροποποίηση αυτή ισχύει όσον αφορά για τη μεταβίβαση των δεδομένων στην Επιτροπή (Eurostat) από την 1η Ιανουαρίου 2016, η Στατιστική Υπηρεσία της Πορτογαλίας (INE) και η Eurostat συμφώνησαν, για λόγους πρακτικούς, ότι η Πορτογαλία θα εφαρμόζει ήδη τη νέα κατανομή από την 1η Ιανουαρίου του 2015.

2.2.3. Σκοπός των NUTS

Τα NUTS χρησιμεύουν ως σημείο αναφοράς:

α) Για τη συλλογή, επεξεργασία και εναρμόνιση των περιφερειακών στατιστικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1970, τα NUTS αντικατέστησαν σταδιακά τις ειδικές υποδιαιρέσεις που χρησιμοποιούνται στους διάφορους στατιστικούς τομείς (γεωργικές περιφέρειες, περιφέρειες μεταφορές, κλπ), και ήταν με βάση τα NUTS δηλαδή ότι οι περιφερειακοί οικονομικοί λογαριασμοί αναπτύχθηκαν και οι περιφερειακές ενότητες των ερευνών της ΕΕ ορίστηκαν.

Τα NUTS εξακολουθούν να διασφαλίζουν ότι τα περιφερειακά δεδομένα συλλέγονται σε συμφωνημένη και εναρμονισμένη βάση Ευρωπαϊκής Ένωσης κλίμακα, καθιστώντας σίγουρο ότι τα στοιχεία είναι συγκρίσιμα μεταξύ των περιφερειών.

β) Για την κοινωνικο-οικονομική ανάλυση των περιφερειών

Τα διαφορετικά επίπεδα των NUTS παρέχουν ένα αναλυτικό πρόγραμμα. Το 1961 στη Διάσκεψη των Βρυξελλών για τις Περιφερειακές Οικονομίες, η οποία

διοργανώθηκε από την Επιτροπή, διαπιστώθηκε ότι τα NUTS 2 (βασικές περιφέρειες) ήταν το πλαίσιο που χρησιμοποιείται συνήθως από τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τις περιφερειακές τους πολιτικές και ως εκ τούτου είναι το πιο κατάλληλο επίπεδο για την ανάλυση των περιφερειακών / εθνικών προβλημάτων. Από την άλλη πλευρά, τα NUTS 1 (οι μεγάλες κοινωνικο-οικονομικές περιοχές, οι οποίες συγκεντρώνουν βασικές περιφέρειες) θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για την ανάλυση των περιφερειακών προβλημάτων εντός της ΕΕ, όπως «η επίδραση της τελωνειακής ένωσης και της οικονομικής ολοκλήρωσης σε περιοχές επιπέδου που είναι μικρότερο από τις εθνικές περιοχές». Τα NUTS 3, τα οποία περιλαμβάνουν σε γενικές γραμμές τις περιοχές που είναι πολύ μικρότερες και βοηθούν για τις πολύπλοκες οικονομικές αναλύσεις, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για ειδική ανάλυση ή για να εντοπίσουν σημεία όπου οι περιφέρειες θα πρέπει να λάβουν μέτρα.

γ) Για τη χάραξη των περιφερειακών πολιτικών της ΕΕ

Οι νέοι κανόνες στη νομοθεσία που διέπουν την περίοδο προγραμματισμού χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 αναφέρει ότι η στήριξη των διαρθρωτικών ταμείων βασίζεται πλέον αποκλειστικά και μόνο στην ταξινόμηση των περιφερειών με NUTS 2. Για το σκοπό αυτό λαμβάνουν χρηματοδότηση από τα διαρθρωτικά ταμεία, οι περιφέρειες NUTS 2 που ταξινομούνται σε λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες, τις περιφέρειες μετάβασης και τις περισσότερο αναπτυγμένες περιφέρειες. Η κατανομή των πόρων από τα Ταμεία εξαρτάται από αυτή την κατάταξη¹⁵.

---

¹⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1303&from=EN>.

2.3. Περιφερειακή ταξινόμηση πέρα από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Η ονοματολογία των NUTS ορίζεται μόνο για τα 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για τις χώρες που απαρτίζουν την Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ), οι περιφέρειες έχουν κωδικοποιηθεί με τρόπο που μοιάζει με τα NUTS.

Όσον αφορά τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες, η Eurostat έχει συντάξει μαζί τους μια ονοματολογία των στατιστικών περιφερειών που προορίζεται να παράγουν μια ιεραρχία που είναι παρόμοια με τα NUTS¹⁶. Με την εισχώρηση στην ΕΕ, ο διαχωρισμός σε στατιστικές περιφέρειες που ισχύουν σε μια δεδομένη χώρα, με διμερή συμφωνία, θα αποτελέσει μέρος των NUTS και υπόκεινται στις διατάξεις του κανονισμού των NUTS.

2.3.1. Βασικά χαρακτηριστικά

Η τρέχουσα ονοματολογία NUTS, η οποία εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου του 2015, υποδιαιρεί την οικονομική επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε 98 περιφέρειες σε επίπεδο NUTS 1, 276 περιφέρειες σε επίπεδο NUTS 2 και 1 342 περιφέρειες σε επίπεδο NUTS 3.

Κατώτερα από τις παραπάνω, έχουν οριστεί ακόμα δύο επίπεδα τοπικών διοικητικών μονάδων (LAUs). Το ανώτερο επίπεδο LAU (LAU 1, πρώην επίπεδο NUTS 4) ορίζεται μόνο για τις ακόλουθες χώρες: Βουλγαρία, Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Γερμανία, Εσθονία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Γαλλία, Κύπρος, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Μάλτα, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Σλοβακία, Φινλανδία και Ηνωμένο Βασίλειο. Το χαμηλότερο επίπεδο LAU (LAU 2, πρώην επίπεδο NUTS 5) αποτελείται από περίπου 121.000 δήμους ή ισοδύναμες μονάδες στα 28 κράτη μέλη της ΕΕ (από το 2013).

Ο σκοπός της ταξινόμησης NUTS είναι να διασφαλιστεί ότι οι συγκρίσιμες περιοχές εμφανίζονται στο ίδιο επίπεδο NUTS. Με αυτήν το μέγεθος του πληθυσμού, που ορίζεται στον κανονισμό NUTS, αποτελεί έναν βασικό δείκτη για τη συγκρισιμότητα, και κάθε επίπεδο περιλαμβάνει αναπόφευκτα περιοχές που

---

¹⁶ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/statistical-regions-outside-eu>.

διαφέρουν πολύ από την άποψη περιοχής, οικονομικού βάρους ή διοικητικών εξουσιών.

Τα παραδείγματα που ακολουθούν απεικονίζουν την ετερογένεια στις περιφέρειες, με επίκεντρο την έκταση και πληθυσμιακά στοιχεία:

- **Μέγεθος Περιοχής**

NUTS 1: Μεγαλύτερα: Manner-Suomi (Φινλανδία), 336.855 km² και Norra Sverige (Σουηδία), 309.936 km². Μικρότερα: Région de Bruxelles-Capitale / Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Βέλγιο), 161 km² και Μάλτα, 316 km².

NUTS 2: Μεγαλύτερα: Pohjois-ja Itä-Suomi (Φινλανδία), 226.785 km² και Övre Norrland (Σουηδία), 164.077 km². Μικρότερα: Ciudad Autónoma de Melilla (Ισπανία), 13,4 km² και Ciudad Autónoma de Ceuta (Ισπανία), 19,5 km².

NUTS 3: Μεγαλύτερα: Norrbottens län (Σουηδία), 105.205 km² και Lappi (Φινλανδία), 98.987 km². Μικρότερα: Ίδιο με το NUTS 2 (Melilla κα Ceuta), ακολουθούμενη από Schweinfurt, Kreisfreie Stadt (Γερμανία), 35,7 km².

- **Πληθυσμιακή Προσέγγιση**

NUTS 1: Μεγαλύτερα: Nordrhein-Westfalen (Γερμανία), 17.500.000 και Nord-Ovest (Ιταλία), 16 εκατομμύρια. Μικρότερα: Åland (Φινλανδία), 28.500 και η Região Autónoma dos Açores (Πορτογαλία), 247.000.

NUTS 2: Μεγαλύτερα: Île de France (Γαλλία), 12 εκατομμύρια και Lombardia (Ιταλία), 10 εκατομμύρια. Μικρότερα: Åland (Φινλανδία), 28.500 και Ciudad Autónoma de Melilla (Ισπανία), 84.000.

NUTS 3: Μεγαλύτερα: Μαδρίτη (Ισπανία), 6,5 εκατ και Βαρκελώνη (Ισπανία), 5,5 εκατομμύρια. Μικρότερα: El Hierro (Ισπανία), 10.500 και Ευρυτανία (Ελλάδα), 20.000 κατοίκους.

2.4. Ανάλυση εξωτερικού περιβάλλοντος Τοπικής Διακυβέρνησης

Για την ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος χρησιμοποιείται η τεχνική PEST (Political Economical Social Technological Analysis). Στόχος της ανάλυσης PEST είναι η οριοθέτηση του εξωτερικού περιβάλλοντος λειτουργίας και η εξέταση των τεσσάρων διαστάσεων που επηρεάζουν το περιβάλλον αυτό:

- ❖ Το Πολιτικό (και γενικότερα θεσμικό) περιβάλλον
- ❖ Το Οικονομικό περιβάλλον
- ❖ Το Κοινωνικοπολιτικό περιβάλλον
- ❖ Το Τεχνολογικό περιβάλλον

2.4.1. Πολιτικό θεσμικό και τεχνολογικό περιβάλλον

Το πολιτικό, θεσμικό και τεχνολογικό περιβάλλον των συστημάτων Τοπικής Διακυβέρνησης των χωρών μελών της Ε.Ε. ορίζεται και επηρεάζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τις κατευθύνσεις και τις προτεραιότητες της Ε.Ε. Οι εκάστοτε κατευθύνσεις και προτεραιότητες της Ε.Ε. αποτελούν οδηγό για τα συστήματα Τοπικής Διακυβέρνησης των χωρών μελών της Ε.Ε., τα οποία και τις εξειδικεύουν ανάλογα με τα χαρακτηριστικά και την επικρατούσα κατάσταση.

Από τις αρχές του 2000, η αναμόρφωση της Ευρωπαϊκής διακυβέρνησης αποτελεί στρατηγικό στόχο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η συγκεκριμένη αναμόρφωση έχει αποτυπωθεί στη Λευκή Βίβλο για την Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση (COM 2001, 428, 25.7.2001). Οι κατευθύνσεις που παρέχονται στο εν λόγω έγγραφο εξειδικεύονται σε θέματα Τοπικής Διακυβέρνησης σε επίπεδο κράτους μέλους.

Οι αρχές για τη χρηστή διακυβέρνηση στις οποίες βασίζεται η Λευκή Βίβλος αποτελούν προαπαιτούμενο για την καθιέρωση περισσότερο δημοκρατικής διακυβέρνησης, υποστηρίζοντας το κράτος δικαίου. Οι εν λόγω αρχές είναι οι ακόλουθες:

- **Διαφάνεια:** Τα όργανα πρέπει να εργάζονται κατά τρόπο πιο διάφανο. Από κοινού με τα κράτη μέλη, πρέπει να κοινοποιούν τί ακριβώς κάνει η Ε.Ε. και ποιές αποφάσεις λαμβάνει. Πρέπει να χρησιμοποιούν γλώσσα εύληπτη και

κατανοητή στο ευρύ κοινό. Κάτι τέτοιο είναι ιδιαίτερα σημαντικό για να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη προς τόσο πολύπλοκα όργανα.

- **Συμμετοχή:** Η ποιότητα, η σχετικότητα και η αποτελεσματικότητα των πολιτικών της Ε.Ε. εξαρτώνται από την εξασφάλιση ευρείας συμμετοχής σε όλη την πορεία της πολιτικής από τη χάραξή της έως την εφαρμογή της. Η μεγαλύτερη συμμετοχή θα μπορέσει, κατά πάσα πιθανότητα, να δημιουργήσει καλύτερο κλίμα εμπιστοσύνης στο τελικό αποτέλεσμα και στα όργανα που χαράσσουν και εκτελούν πολιτικές. Η συμμετοχή εξαρτάται σε αποφασιστικό βαθμό από τις κεντρικές κυβερνήσεις που ακολουθούν ανοικτή προσέγγιση κατά την ανάπτυξη και την εφαρμογή των πολιτικών της Ε.Ε.
- **Λογοδότηση:** Χρειάζεται να γίνουν σαφέστεροι οι ρόλοι στις νομοθετικές και εκτελεστικές διαδικασίες. Κάθε όργανο της ΕΕ πρέπει να εξηγεί και να αναλαμβάνει την ευθύνη για ό,τι κάνει στο πλαίσιο της Ευρώπης. Χρειάζεται όμως επίσης μεγαλύτερη σαφήνεια και υπευθυνότητα από τα κράτη μέλη και όλους όσους εμπλέκονται στην ανάπτυξη και την εφαρμογή των πολιτικών της Ε.Ε., σε οποιοδήποτε επίπεδο.
- **Αποτελεσματικότητα:** Οι πολιτικές πρέπει να είναι αποτελεσματικές και έγκαιρες, να παρέχουν ό,τι χρειάζεται βάσει σαφών στόχων, αξιολόγησης της μελλοντικής επίπτωσης και, όπου υπάρχει, βάσει παλαιότερης πείρας. Η αποτελεσματικότητα εξαρτάται και αυτή από την εφαρμογή των πολιτικών της Ε.Ε. κατά τρόπο αναλογικό και από τη λήψη αποφάσεων στο πλέον κατάλληλο επίπεδο.
- **Συνοχή:** Πολιτικές και δράση πρέπει να έχουν συνοχή και να γίνονται εύκολα κατανοητές. Η ανάγκη για συνοχή εντός της Ένωσης γίνεται όλο και μεγαλύτερη: το φάσμα της αποστολής έχει διευρυνθεί, η διεύρυνση θα εντείνει την ποικιλομορφία, προκλήσεις όπως οι κλιματικές και δημογραφικές μεταβολές υπερβαίνουν τα όρια των τομεακών πολιτικών βάσει των οποίων είχε οικοδομηθεί η Ένωση, οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές εμπλέκονται όλο και περισσότερο στις πολιτικές της Ε.Ε. Η συνοχή απαιτεί πολιτική ηγεσία και ισχυρή αρμοδιότητα εκ μέρους των οργάνων για να εξασφαλιστεί μια συνεπής προσέγγιση εντός ενός πολυσύνθετου μηχανισμού.

Η εφαρμογή αυτών των πέντε αρχών ενισχύει την εφαρμογή των αρχών της αναλογικότητας και της επικουρικότητας. Από τη στιγμή της χάραξης μιας πολιτικής έως την εφαρμογή της, η επιλογή του επιπέδου στο οποίο γίνονται οι ενέργειες (από το ευρωπαϊκό έως το τοπικό) και των μέσων που θα χρησιμοποιηθούν πρέπει να είναι ανάλογα προς τους επιδιωκόμενους στόχους. Αυτό σημαίνει ότι, πριν εγκαινιαστεί μια πρωτοβουλία, είναι ουσιαστικής σημασίας να ελέγχεται συστηματικά α) αν είναι πράγματι αναγκαία η δημόσια δράση, β) αν το ευρωπαϊκό επίπεδο είναι το πλέον κατάλληλο, και γ) αν τα λαμβανόμενα μέτρα είναι αναλογικά προς τους εν λόγω στόχους.

Η Λευκή Βίβλος για την Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση αφορά στον τρόπο με τον οποίο η Ε.Ε. κάνει χρήση των εξουσιών που της αναθέτουν οι πολίτες της. Οι προτεινόμενες κατευθύνσεις γενικά για τα συστήματα διακυβέρνησης (συμπεριλαμβανομένων και των συστημάτων Τοπικής Διακυβέρνησης) περιλαμβάνουν:

1. Μεγαλύτερη συμμετοχή και διαφάνεια, σε συνδυασμό με λογοδότηση και ευθύνη των συμμετεχόντων.

Ο πρώτος στόχος της συγκεκριμένης κατεύθυνσης είναι να γίνει διαφανέστερος ο τρόπος που εργάζεται η Ένωση. Η δημοκρατία εξαρτάται από το αν οι πολίτες είναι σε θέση να συμμετέχουν στο δημόσιο διάλογο. Για να γίνει κάτι τέτοιο, οι πολίτες πρέπει να έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστη πληροφόρηση σχετικά με τα ευρωπαϊκά θέματα, και να μπορούν να εξετάζουν ενδελεχώς τη διαδικασία της πολιτικής στα διάφορα στάδιά της.

Αλλά τα όργανα και τα κράτη μέλη χρειάζεται επίσης να επικοινωνούν κατά τρόπο πιο ενεργό με το ευρύ κοινό όσον αφορά τα ευρωπαϊκά θέματα. Η πολιτική επικοινωνίας της Επιτροπής και των άλλων οργάνων θα ενισχύσει τις προσπάθειες διάδοσης της πληροφορίας σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, και όπου αυτό είναι δυνατό κάνοντας χρήση των δικτύων, των οργανώσεων λαϊκής βάσης και των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών. Η πληροφορία πρέπει να παρουσιάζεται κατά τρόπο προσαρμοσμένο στις τοπικές ανάγκες και ανησυχίες, και να διατίθεται σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ένωσης, αν η Ένωση θέλει να περιλάβει μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού της μια πρόκληση που θα γίνει ακόμα πιο έντονη υπό το πρίσμα της διεύρυνσης.

Οι τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο. Έτσι, ο εξυπηρετητής EUROPA της Ε.Ε., έχει σχεδιαστεί ώστε να εξελίσσεται σε διαδραστικό βήμα για πληροφορίες, ανάδραση και συζήτηση, και διασυνδέοντας με παράλληλα δίκτυα ολόκληρη την Ένωση.

Η παροχή μεγαλύτερης πληροφόρησης και η ουσιαστικότερη επικοινωνία είναι προϋπόθεση για τη δημιουργία της αίσθησης του ανήκειν στην Ευρώπη. Στόχος θα πρέπει να είναι η δημιουργία ενός διακρατικού "χώρου" όπου πολίτες διαφόρων χωρών θα μπορούν να ανταλλάσσουν απόψεις ως προς αυτά που θεωρούν μέγιστες προκλήσεις για την Ένωση. Αυτό αναμένεται ότι θα βοηθήσει να παραμείνουν οι φορείς λήψεως αποφάσεων κοντά στην ευρωπαϊκή κοινή γνώμη, και θα μπορούσε να τους καθοδηγήσει στην αναζήτηση ευρωπαϊκών σχεδίων που θα τύχουν της στήριξης των πολιτών.

Ο δεύτερος στόχος της συγκεκριμένης κατεύθυνσης είναι η προσέγγιση των πολιτών μέσω της δημοκρατίας σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η επέκταση της δραστηριότητας της Ένωσης κατά την τελευταία δεκαπενταετία την έχει φέρει πλησιέστερα στις περιφέρειες, τις πόλεις και τις κοινότητες, που είναι πλέον υπεύθυνες για την εφαρμογή των πολιτικών της Ε.Ε., από τη γεωργία και τη διαρθρωτική χρηματοδότηση έως τα περιβαλλοντικά πρότυπα. Η εντονότερη ανάμιξη των αρχών της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης στις πολιτικές της Ένωσης αντικατοπτρίζει επίσης τόσο τις όλο και μεγαλύτερες αρμοδιότητές τους σε μερικά κράτη μέλη όσο και τη δυναμική ανάμιξη πολιτών και οργανώσεων λαϊκής βάσης στην τοπική δημοκρατία.

Ο τρόπος με τον οποίο λειτουργεί σήμερα η Ένωση δεν επιτρέπει επαρκώς διάδραση σε μια σύμπραξη πολλών επιπέδων, σε μια εταιρική σχέση όπου οι εθνικές κυβερνήσεις εμπλέκουν πλήρως τις περιφέρειες και τις πόλεις τους στη λήψη αποφάσεων ευρωπαϊκού επιπέδου. Οι περιφέρειες και οι πόλεις συχνά αισθάνονται ότι, παρά την όλο και μεγαλύτερη ευθύνη τους για την εφαρμογή των πολιτικών της Ένωσης, δεν γίνεται εκμετάλλευση του ρόλου τους ως αιρετού και αντιπροσωπευτικού διαύλου μεταξύ πολιτών και πολιτικών της Ε.Ε.

Για τη σύσταση καλύτερης σύμπραξης στα διάφορα επίπεδα χρειάζεται συμπληρωματική δράση στο ευρωπαϊκό, και συγκεκριμένα σε τρεις τομείς:

- **Ανάμιξη στη διαμόρφωση πολιτικής:** Στο ευρωπαϊκό επίπεδο, η Επιτροπή πρέπει να εξασφαλίσει ότι η πείρα της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης και οι συνθήκες στο επίπεδο αυτό λαμβάνονται υπόψη κατά την προετοιμασία των προτάσεων πολιτικής. Προς το σκοπό αυτό, θα πρέπει να διοργανώνεται συστηματικός διάλογος με ευρωπαϊκές και εθνικές ενώσεις της περιφερειακής και τοπικής διοίκησης, ενώ παράλληλα θα τηρούνται οι εθνικές συνταγματικές και διοικητικές ρυθμίσεις. Η Επιτροπή ενθαρρύνει τις εν εξελίξει προσπάθειες για στενότερη συνεργασία μεταξύ των εν λόγω ενώσεων και της επιτροπής των περιφερειών. Επί πλέον, η ανταλλαγή προσωπικού και η από κοινού κατάρτιση διοικητικών υπαλλήλων διαφόρων επιπέδων θα συνέβαλε στην αμοιβαία κατανόηση των στόχων πολιτικής, και την καλύτερη γνώση των μεθόδων εργασίας και των μέσων που χρησιμοποιεί κάθε διοίκηση.
- **Μεγαλύτερη ευελιξία:** Οι τοπικές συνθήκες μπορεί να καταστήσουν δύσκολη τη θέσπιση μίας και μόνης δέσμης κανόνων που θα καλύπτει ολόκληρη την Ένωση και δεν θα δεσμεύει τη νομοθετική διαδικασία με υπερβολικά πολύπλοκους μηχανισμούς. Θα πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη ευελιξία ως προς τα μέσα που προσφέρονται για την εφαρμογή της νομοθεσίας και των προγραμμάτων με έντονο περιφερειακό αντίκτυπο, με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι βασικές αρχές που διέπουν την εσωτερική αγορά.
- **Γενικότερη συνοχή των πολιτικών:** Πρέπει να ληφθεί υπόψη ο τοπικός αντίκτυπος των κοινοτικών πολιτικών σε τομείς όπως οι μεταφορές, η ενέργεια ή το περιβάλλον. Οι πολιτικές αυτές πρέπει να αποτελούν τμήμα ενός συνεκτικού συνόλου, ενώ χρειάζεται να αποφευχθεί μια λογική που χαρακτηρίζεται από διαχωρισμό των τομέων. Με τον ίδιο τρόπο, αποφάσεις που λαμβάνονται σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο πρέπει να συμβαδίζουν με ευρύτερο σύνολο αρχών που θα υποστηρίζουν διαρκέστερη και πλέον ισόρροπη τοπική ανάπτυξη εντός της Ένωσης.

Ο τρίτος στόχος της κατεύθυνσης είναι η ανάμιξη της κοινωνίας των πολιτών. Η κοινωνία των πολιτών διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην

προβολή των ανησυχιών του πολίτη και την παροχή υπηρεσιών που εξυπηρετούν τις ανάγκες του λαού. Οι εκκλησιαστικές και θρησκευτικές κοινότητες θα συμβάλλουν και αυτές σημαντικά. Οι οργανώσεις που αποτελούν την κοινωνία των πολιτών κινητοποιούν άτομα και μέσα, όπως π.χ. εκείνους που δοκιμάζονται από διακρίσεις ή αποκλεισμό. Η Ένωση ενθαρρύνει την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών στις υποψήφιες χώρες, ως μέρος της προετοιμασίας τους για προσχώρηση.

Η κοινωνία των πολιτών βλέπει όλο και περισσότερο την Ευρώπη σαν το ιδανικό βήμα για την αλλαγή των πολιτικών προσανατολισμών και της κοινωνίας. Με τον τρόπο αυτό προσφέρονται πραγματικές δυνατότητες για να διευρυνθεί ο διάλογος σχετικά με τον ρόλο της Ευρώπης. Πρόκειται για μια ευκαιρία να εμπλακούν πιο ενεργά οι πολίτες στην επίτευξη των στόχων της Ένωσης και να τους προσφερθεί ένα διαρθρωμένο πλαίσιο για ανάδραση, κριτική και διαμαρτυρία.

Η μεγαλύτερη ανάμιξη συμβαδίζει με τη μεγαλύτερη ευθύνη. Η κοινωνία των πολιτών πρέπει και αυτή να ακολουθήσει τις αρχές της χρηστής διακυβέρνησης που περιλαμβάνουν τη λογοδότηση και τη διαφάνεια.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή πρέπει να διαδραματίσει ρόλο στην ανάπτυξη μιας νέας σχέσης αμοιβαίας ευθύνης μεταξύ των οργάνων και της κοινωνίας των πολιτών, που θα είναι συμβατή με τις τροποποιήσεις στο άρθρο 257 της συνθήκης ΕΚ12 όπως συμφωνήθηκαν στη Νίκαια. Για να γίνει αυτό θα πρέπει να επανεξεταστεί η οργάνωσή της και ο ρόλος της.

Ο τέταρτος στόχος της πρώτης κατεύθυνσης της Λευκής Βίβλου είναι η ουσιαστικότερη και διαφανέστερη διαβούλευση στο κέντρο της διαμόρφωσης κοινοτικής πολιτικής. Η Επιτροπή διαβουλεύεται ήδη με τα ενδιαφερόμενα μέρη και με διάφορα μέσα, όπως Πράσινα και Λευκά Βιβλία, ανακοινώσεις, συμβουλευτικές επιτροπές, ελεγκτικές μονάδες επιχειρήσεων και ειδικές διαβουλεύσεις. Επί πλέον, η Επιτροπή αναπτύσσει τη διαβούλευση σε απευθείας σύνδεση, με την πρωτοβουλία για τη διαδραστική χάραξη πολιτικών.

Οι διαβουλεύσεις αυτές βοηθούν την Επιτροπή και τα άλλα όργανα να παρεμβαίνουν ως διαιτητές σε περιπτώσεις συγκρουόμενων απαιτήσεων και προτεραιοτήτων, και να αναπτύσσουν ορίζοντες πιο μακροπρόθεσμων

πολιτικών. Συμμετοχή δεν σημαίνει παραπομπή της διαμαρτυρίας στα θεσμικά όργανα. Σημαίνει ουσιαστικότερη διαμόρφωση πολιτικής βάσει έγκαιρων διαβουλεύσεων και παρελθούσας πείρας.

Τα όργανα και οι εθνικές αρχές πρέπει να ενισχύσουν τις προσπάθειές τους ώστε να βελτιωθούν οι διαβουλεύσεις σχετικά με τις πολιτικές της ΕΕ. Βελτιωμένες διαβουλεύσεις συμπληρώνουν, και δεν υποκαθιστούν, τη λήψη αποφάσεων από τα όργανα.

Αυτό που χρειάζεται είναι ένα ενισχυμένο κλίμα διαβούλευσης και διαλόγου, μια στάση που θα ενστερνιστούν όλα τα ευρωπαϊκά όργανα, και η οποία θα αναμίξει ενεργότερα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στη συμβουλευτική διαδικασία, εφόσον ο ρόλος του είναι η εκπροσώπηση των πολιτών.

Η δημιουργία της πρακτικής των διαβουλεύσεων δεν μπορεί να επιβληθεί με νομικούς κανόνες που θα προκαλούσαν υπερβολική δυσκαμψία και κινδύνους, δεδομένου ότι έτσι θα καθυστερούσε η θέσπιση ορισμένων πολιτικών. Θα ήταν προτιμότερο να υποστηριχθεί με ένα δεοντολογικό κώδικα που θα ορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές, και θα επικεντρώνεται στο θέμα, το χρόνο και τον τόπο των διαβουλεύσεων και θα ορίζει ποιοί θα εμπλέκονται στις διαβουλεύσεις. Οι προδιαγραφές αυτές θα περιορίζουν τον κίνδυνο της πληροφόρησης των φορέων λήψεως αποφάσεων από μονομερή επιχειρηματολογία ή συγκεκριμένες ομάδες με προνομιούχο πρόσβαση βάσει τομεακών συμφερόντων ή εθνικότητας - κάτι που αποτελεί σαφές μειονέκτημα της σημερινής μεθόδου ειδικών διαβουλεύσεων. Οι προδιαγραφές αναμένεται να βελτιώσουν την αντιπροσωπευτικότητα των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και να διαρθρώσουν τη συνομιλία τους με τα όργανα.

Σε μερικούς τομείς πολιτικής, όπου υπάρχουν ήδη καλά θεμελιωμένες πρακτικές διαβούλευσης, η Επιτροπή θα μπορούσε να αναπτύξει περισσότερο εκτεταμένες ρυθμίσεις σύμπραξης. Αυτό, από τη μεριά της Επιτροπής, θα απαιτήσει δέσμευση για περισσότερες διαβουλεύσεις σε σχέση με τις ελάχιστες προδιαγραφές. Ταυτόχρονα, οι ρυθμίσεις θα ωθήσουν τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών να κάνουν αυστηρότερες τις εσωτερικές δομές τους, να παράσχουν εγγυήσεις ως προς τη διαφάνεια και

την αντιπροσωπευτικότητα, και να αποδείξουν την ικανότητά τους να διαβιβάζουν πληροφορίες ή να διεξάγουν διάλογο στα κράτη μέλη.

Ο πέμπτος στόχος της πρώτης προτεραιότητας είναι η διασύνδεση με δίκτυα. Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, οι νέες τεχνολογίες, οι πολιτιστικές αλλαγές και η παγκόσμια αλληλεξάρτηση έχουν οδηγήσει στη δημιουργία εντυπωσιακής ποικιλίας ευρωπαϊκών και διεθνών δικτύων, επικεντρωμένων σε ειδικούς στόχους. Μερικά από αυτά έχουν τύχει κοινοτικής χρηματοδοτικής στήριξης. Τα δίκτυα αυτά διασυνδέουν επιχειρήσεις, κοινότητες, κέντρα ερευνών και αρχές της περιφερειακής και τοπικής αυτοδιοίκησης. Παρέχουν νέες βάσεις για ολοκλήρωση στο εσωτερικό της Ένωσης, και για την γεφύρωση με τις υποψήφιες χώρες και τον κόσμο. Ενεργούν επίσης ως πολλαπλασιαστικοί παράγοντες, κάνοντας εντονότερη την παρουσία της Ε.Ε. και προβάλλοντας τις εν εξελίξει πολιτικές της.

Και όμως, πολλά από τα δίκτυα αυτά, των οποίων οι ρίζες φθάνουν στην καρδιά της κοινωνίας, αισθάνονται αποκομμένα από τη διαδικασία της πολιτικής της Ε.Ε. Καθιστώντας αυτά πιο προσβάσιμα και διαρθρώνοντας καλύτερα τη σχέση τους με τα όργανα, τα δίκτυα θα μπορούσαν να συμβάλλουν ουσιαστικότερα στις πολιτικές της ΕΕ. Πιο συγκεκριμένα, δίκτυα περιφερειών και πόλεων που υποστηρίζουν τη διακρατική και διασυνοριακή συνεργασία, π.χ. τα δίκτυα στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων, εμποδίζονται από τις αποκλίνουσες διοικητικές και νομικές προϋποθέσεις που εφαρμόζονται σε κάθε συμμετέχουσα υπηρεσία.

2. *Καλύτερες πολιτικές, ρυθμίσεις και αποτελέσματα*

Ο πρώτος στόχος της δεύτερης προτεραιότητας είναι η καλλιέργεια εμπιστοσύνης στη γνώμη των ειδικών. Οι επιστήμονες και οι άλλοι ειδικοί δραματίζουν ολοένα και μεγαλύτερο ρόλο στην προετοιμασία και τον έλεγχο των αποφάσεων. Σε θέματα που ποικίλλουν από την ευημερία των ανθρώπων και των ζώων έως την κοινωνική νομοθεσία, τα όργανα βασίζονται στην εμπειρογνωμοσύνη των ειδικών για την πρόβλεψη και τον εντοπισμό του είδους των προβλημάτων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζει η Ένωση, για τη λήψη αποφάσεων και για τη διασφάλιση της σαφούς και απλής εξήγησης των κινδύνων στο κοινό.

Οι εκτιμήσεις του κοινού ενισχύονται από την αδιαφάνεια του κοινοτικού συστήματος επιτροπών εμπειρογνομόνων και από την έλλειψη ενημέρωσης για τον τρόπο εργασίας τους. Συχνά δεν είναι σαφές ποιος λαμβάνει αποφάσεις στην πράξη: οι ειδικοί ή οι έχοντες πολιτική εξουσία. Ταυτόχρονα, ένα καλύτερα ενημερωμένο κοινό αμφισβητεί όλο και περισσότερο το περιεχόμενο και την ανεξαρτησία της γνώμης των ειδικών. Αυτά τα θέματα γίνονται πιο έντονα όταν η Ένωση πρέπει να εφαρμόσει την αρχή της προφύλαξης και να διαδραματίσει το ρόλο της στην αξιολόγηση και τη διαχείριση του κινδύνου.

Σε πολλούς τομείς η δικτύωση σε ευρωπαϊκό και ακόμα σε παγκόσμιο επίπεδο αποφέρει σαφή οφέλη. Ωστόσο, η εμπειρογνωμοσύνη συχνά οργανώνεται σε εθνικό επίπεδο. Οι πόροι πρέπει να συγκεντρώνονται και να χρησιμοποιούνται για το κοινό συμφέρον των πολιτών της Ε.Ε. Αυτά τα διαρθρωμένα και ανοικτά δίκτυα πρέπει να δημιουργήσουν ένα επιστημονικό σύστημα αναφοράς για τη στήριξη της χάραξης πολιτικής στην Ε.Ε.

Ο δεύτερος στόχος της δεύτερης προτεραιότητας είναι η επίτευξη καλύτερων και ταχύτερων ρυθμίσεων ως συνδυασμός μέσων πολιτικής για την επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να μεριμνά συνεχώς για τη βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας των κανονιστικών πράξεων καθώς και την απλούστευσή τους. Επίσης, η αποτελεσματική λήψη αποφάσεων απαιτεί το συνδυασμό διαφόρων πολιτικών μέσων (διαφορετικά είδη νομοθεσίας, προγράμματα, κατευθυντήριες γραμμές, χρήση διαρθρωτικής χρηματοδότησης, κ.λ.π.) για την επίτευξη των στόχων της.

Ταυτόχρονα, η Ένωση πρέπει να μπορεί να αντιδρά ταχύτερα στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς και σε νέα προβλήματα μειώνοντας τις μεγάλες καθυστερήσεις που συνδέονται με την έγκριση και εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων. Η αντίθεση μεταξύ των ταχύτερων αποφάσεων και της καλύτερης αλλά χρονοβόρας διαβούλευσης δεν αποτελεί απαραίτητα πρόβλημα, η επένδυση στη σωστή «εκ των προτέρων» διαβούλευση μπορεί να προωθήσει καλύτερη νομοθεσία που εγκρίνεται ταχύτερα και της οποίας είναι ευκολότερη η εφαρμογή και η εκτέλεση.

Η επίτευξη των βελτιώσεων εξαρτάται από επτά παράγοντες:

- Πρώτον, οι προτάσεις πρέπει να προετοιμασθούν βάσει ουσιαστικής ανάλυσης της καταλληλότητας της παρέμβασης σε κοινοτικό επίπεδο και της αναγκαιότητας της κανονιστικής παρέμβασης. Εάν η καταλληλότητα και η αναγκαιότητα αποδειχθούν, η ανάλυση πρέπει επίσης να αξιολογήσει τις πιθανές οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνέπειες, καθώς και το κόστος και το όφελος της συγκεκριμένης προσέγγισης. Ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία αυτής της αξιολόγησης έγκειται στη διασφάλιση του σαφούς καθορισμού των στόχων κάθε πρότασης.
- Δεύτερο, η νομοθεσία συχνά αποτελεί μέρος ευρύτερης λύσης που συνδυάζει τυπικούς κανόνες με άλλα μη δεσμευτικά μέσα όπως συστάσεις, κατευθυντήριες γραμμές ακόμα και αυτορρυθμίσεις εντός συμφωνηθέντος από κοινού πλαισίου. Το γεγονός αυτό τονίζει την ανάγκη μεγαλύτερης συνοχής μεταξύ της χρήσης διάφορων μέσων πολιτικής καθώς και την ανάγκη μεγαλύτερου προβληματισμού για την επιλογή των εν λόγω μέσων.
- Τρίτο, πρέπει να χρησιμοποιείται το κατάλληλο είδος μέσου όταν απαιτείται νομοθεσία για την επίτευξη των στόχων της Ένωσης :
  - ❖ Στις περιπτώσεις όπου υπάρχει ανάγκη ομοιόμορφης εφαρμογής και ασφάλειας του δικαίου σε όλη την Ένωση, πρέπει να προβλέπεται η χρήση κανονισμών. Η χρήση αυτή μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα σημαντική για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς και έχει το πλεονέκτημα ότι αποφεύγει τις καθυστερήσεις που συνδέονται με τη μεταφορά των οδηγιών στο εθνικό δίκαιο.
  - ❖ Οι καλούμενες «οδηγίες- πλαίσιο» πρέπει να χρησιμοποιούνται συχνότερα. Τα εν λόγω κείμενα είναι λιγότερο δύσκαμπτα, παρέχουν μεγαλύτερη ευελιξία ως προς την εφαρμογή τους και η έγκρισή τους από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τείνει να γίνεται ταχύτερα.
  - ❖ Οποιαδήποτε μορφή νομοθετικού μέσου και εάν επιλέγεται, πρέπει να γίνεται μεγαλύτερη χρήση του «πρωτογενούς» δικαίου που να περιορίζεται στα ουσιώδη στοιχεία (βασικά δικαιώματα και

υποχρεώσεις, όροι εφαρμογής τους), ενώ στην εκτελεστική εξουσία εναπόκειται η μέριμνα των τεχνικών λεπτομερειών με την εφαρμογή «παράγωγων» κανόνων.

- Τέταρτον, υπό ορισμένες συνθήκες, τα μέτρα εφαρμογής μπορούν να προετοιμασθούν εντός του πλαισίου της από κοινού ρύθμισης. Η από κοινού ρύθμιση συνδυάζει δεσμευτική νομοθετική και κανονιστική δράση με ενέργειες που αναλαμβάνονται από τους περισσότερο ενδιαφερόμενους φορείς, οι οποίοι χρησιμοποιούν την πρακτική πείρα τους. Το αποτέλεσμα είναι η από κοινού πατρότητα των εν λόγω πολιτικών εφόσον στην προετοιμασία και την εφαρμογή τους συμμετέχουν αυτοί που θα επηρεαστούν περισσότερο από την εκτέλεση των κανόνων. Με αυτό τον τρόπο θα επιτευχθεί μεγαλύτερη συμμόρφωση, ακόμα και όπου οι λεπτομερείς κανόνες δεν έχουν δεσμευτική ισχύ.
- Πέμπτον, σε άλλους τομείς, η κοινοτική δράση μπορεί να συμπληρωθεί ή να ενισχυθεί από τη χρήση της καλούμενης «ανοικτής μεθόδου συντονισμού». Η ανοικτή μέθοδος συντονισμού χρησιμοποιείται ανάλογα με την περίπτωση. Αποτελεί μέθοδο ενθάρρυνσης της συνεργασίας, της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών, της συμφωνίας επί κοινών στόχων και κατευθυντήριων γραμμών για τα κράτη μέλη και μερικές φορές στηρίζεται από εθνικά σχέδια δράσης, όπως στην περίπτωση της απασχόλησης και του κοινωνικού αποκλεισμού. Βασίζεται στον τακτικό έλεγχο της προόδου ως προς την επίτευξη αυτών των στόχων και επιτρέπει στα κράτη μέλη να συγκρίνουν τις προσπάθειές τους και να επωφελούνται από την πείρα των άλλων κρατών μελών. Σε ορισμένους τομείς, όπως η απασχόληση και η κοινωνική πολιτική ή η πολιτική μετανάστευσης, η μέθοδος αυτή εφαρμόζεται παράλληλα με την νομοθετική προσέγγιση που βασίζεται σε κοινοτικό πρόγραμμα. Σε άλλους τομείς προσθέτει αξία σε ευρωπαϊκό επίπεδο όπου υπάρχει μικρό περιθώριο νομοθετικών λύσεων. Αυτό συμβαίνει, για παράδειγμα, με τις εργασίες που διεξάγονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τον καθορισμό μελλοντικών στόχων για τα εθνικά συστήματα εκπαίδευσης.

- Έκτον, χρειάζεται να ενισχυθεί η αντίληψη της αξιολόγησης και της ανάδρασης, προκειμένου να αποκομίζονται διδάγματα από τις επιτυχίες και τα σφάλματα του παρελθόντος. Αυτή η αντίληψη θα διασφαλίσει ότι οι προτάσεις δεν είναι υπέρ το δέον ρυθμιστικές και ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται και εφαρμόζονται στο κατάλληλο επίπεδο.
- Έβδομον, η Επιτροπή δεσμεύθηκε να αποσύρει προτάσεις, όταν οι διοργανικές διαπραγματεύσεις υπονομεύουν τις αρχές της επικουρικότητας και αναλογικότητας που ορίζονται στη συνθήκη ή τους στόχους της πρότασης. Αντίθετα, το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να επικεντρώνονται στα ουσιώδη στοιχεία της νομοθεσίας που προαναφέρονται και να αποφεύγουν να επιβαρύνουν ή να περιπλέκουν αδικαιολόγητα τις προτάσεις.

Ο τρίτος στόχος της δεύτερης προτεραιότητας αφορά στην απλούστευση του κοινοτικού δικαίου σε μεγάλο βαθμό. Συγκεκριμένα, απαιτείται εκτεταμένο πρόγραμμα απλούστευσης των υφιστάμενων κανόνων και το οποίο θα περιλαμβάνει την κωδικοποίηση νομικών κειμένων, την ανάκληση περιττών ή παρωχημένων διατάξεων και την προσφυγή σε εκτελεστικά μέτρα για τις μη ουσιώδεις υποχρεώσεις.

Η απλούστευση σε κοινοτικό επίπεδο πρέπει να συνοδεύεται από ανάλογη δέσμευση των κρατών μελών. Αυτό που προσδοκούν οι πολίτες περισσότερο από όλα είναι η μείωση της γραφειοκρατίας σε εθνικό επίπεδο. Μια από τις μεγαλύτερες πηγές ανησυχίας είναι η τάση των κρατών μελών κατά την εκτέλεση των κοινοτικών οδηγιών να προσθέτουν νέες δαπανηρές διαδικασίες ή να περιπλέκουν την νομοθεσία. Πρέπει να δημιουργηθούν δίκτυα μεταξύ των υπευθύνων για την απλούστευση σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο.

Ο τέταρτος στόχος της δεύτερης προτεραιότητας περιλαμβάνει την καλύτερη εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων μέσω των ρυθμιστικών οργανισμών. Συγκεκριμένα, υπάρχει ένα φάσμα εθνικών ρυθμιστικών οργανισμών στα κράτη μέλη σε τομείς όπου απαιτείται η λήψη συνεπών και ανεξάρτητων ρυθμιστικών αποφάσεων. Ολοένα και περισσότερο αυτοί οι φορείς πρέπει να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου.

Η δημιουργία νέων αυτόνομων κοινοτικών ρυθμιστικών οργανισμών σε σαφώς προσδιορισμένους τομείς θα βελτιώσει τον τρόπο εφαρμογής και εκτέλεσης των κανόνων σε όλη την Ένωση. Σε αυτούς τους οργανισμούς πρέπει να χορηγηθεί η εξουσία να λαμβάνουν ατομικές αποφάσεις για την εφαρμογή ρυθμιστικών μέτρων. Πρέπει να λειτουργούν με ένα βαθμό ανεξαρτησίας και εντός σαφούς πλαισίου που καθορίζεται από τη νομοθεσία. Οι ρυθμίσεις με τις οποίες δημιουργείται κάθε οργανισμός πρέπει να προσδιορίζουν τα όρια των δραστηριοτήτων και εξουσιών τους, τις ευθύνες τους και τις απαιτήσεις διαφάνειας.

Το πλεονέκτημα των οργανισμών έγκειται συχνά στην ικανότητά τους να εκμεταλλεύονται την τομεακή τεχνογνωσία υψηλού τεχνικού επιπέδου, την αυξημένη διαφάνεια που παρουσιάζουν στους ενδιαφερόμενους τομείς (και μερικές φορές στο κοινό) και την εξοικονόμηση δαπανών που προσφέρουν στις επιχειρήσεις. Για την Επιτροπή, η δημιουργία οργανισμών αποτελεί επωφελές τρόπο για τη διασφάλιση της συγκέντρωσης των πόρων στα κύρια καθήκοντα.

Οι συνθήκες ευνοούν την άμεση εκχώρηση ορισμένων αρμοδιοτήτων στους οργανισμούς. Η εκχώρηση αυτή πρέπει να γίνεται με τρόπο που σέβεται την εξισορρόπηση εξουσιών μεταξύ των οργάνων και δεν παραβιάζει τους αντίστοιχους ρόλους και τις εξουσίες τους. Υπάγεται στους ακόλουθους όρους:

- Μπορεί να εκχωρηθεί στους οργανισμούς η εξουσία να λαμβάνουν μεμονωμένου χαρακτήρα αποφάσεις σε ειδικούς τομείς αλλά δεν μπορούν να εγκρίνουν γενικά ρυθμιστικά μέτρα. Ιδιαίτερα, μπορεί να τους εκχωρηθεί, εξουσία λήψης αποφάσεων σε τομείς όπου υπερισχύει το δημόσιο συμφέρον και τα καθήκοντα που πρέπει να εκπληρωθούν απαιτούν ειδική τεχνική εμπειρογνωμοσύνη (για παράδειγμα αεροπορική ασφάλεια).
- Δεν μπορούν να δοθούν στους οργανισμούς αρμοδιότητες σχετικά με τις οποίες η Συνθήκη έχει αναθέσει άμεση εξουσία λήψης αποφάσεων στην Επιτροπή (για παράδειγμα στον τομέα της πολιτικής ανταγωνισμού).
- Δεν μπορεί να εκχωρηθεί στους οργανισμούς εξουσία λήψης αποφάσεων σε τομείς όπου αυτοί θα έπρεπε να διαιτητεύουν μεταξύ

συγκρουόμενων δημοσίων συμφερόντων, να ασκούν πολιτική διακριτική ευχέρεια ή να διεξάγουν πολύπλοκες οικονομικές αξιολογήσεις.

- Οι οργανισμοί πρέπει να υπόκεινται σε αποτελεσματικό σύστημα εποπτείας και ελέγχου.

Ο πέμπτος στόχος της δεύτερης προτεραιότητας αφορά στην καλύτερη εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εθνικό επίπεδο. Ο αντίκτυπος των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξαρτάται από τη βούληση και την ικανότητα των αρχών των κρατών μελών να διασφαλίσουν τη μεταφορά τους στο εσωτερικό δίκαιο και την αποτελεσματική, πλήρη και έγκαιρη εκτέλεσή τους. Η καθυστερημένη μεταφορά, η μη ορθή μεταφορά και η μη ατελής εκτέλεση δίδουν στους πολίτες την εικόνα μιας Ένωσης που δεν επιτυγχάνει τους στόχους της. Η κύρια ευθύνη για αυτό εναπόκειται στις εθνικές διοικητικές υπηρεσίες και τα δικαστήρια.

Η ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων των υποψήφίων προς ένταξη χωρών αποτελεί ήδη σημαντικό στοιχείο της προεναξιακής στρατηγικής και οι σχετικές προσπάθειες πρέπει να συνεχισθούν και μετά την προσχώρηση. Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν τη βελτίωση των αποτελεσμάτων τους και να κινητοποιήσουν επαρκείς διαθέσιμους πόρους σε αυτό τον τομέα. Η Ένωση μπορεί να εκμεταλλευθεί επωφελώς την πείρα που απέκτησε από τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες, όπως «τις συμφωνίες αδελφοποίησης». Τα σημερινά και μελλοντικά κράτη μέλη μπορούν να μελετήσουν τη δημιουργία μονάδων συντονισμού στο πλαίσιο της κεντρικής κυβέρνησης για τη βελτίωση της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου.

Ταυτόχρονα, εξακολουθεί να υπάρχει η αίσθηση ότι οι κοινοτικοί κανόνες αποτελούν «ξένο δίκαιο». Το κοινοτικό δίκαιο αποτελεί μέρος της εθνικής έννομης τάξης και επομένως πρέπει να εφαρμόζεται όπως το εθνικό δίκαιο.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται στο κράτος δικαίου. Ο στενός έλεγχος της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου συνιστά ουσιώδες καθήκον της Επιτροπής προκειμένου να αποτελέσει η Ένωση απτή πραγματικότητα για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες. Επομένως, η Επιτροπή θα είναι αδιάλλακτη σε θέματα παραβάσεων του κοινοτικού δικαίου. Σε αυτό το πλαίσιο οι ατομικές

καταγγελίες για παραβάσεις αυτού του είδους είναι σημαντικές. Η Επιτροπή έχει ήδη θεσπίσει μέτρα για τη βελτίωση και την επιτάχυνση των εσωτερικών διαδικασιών για την επεξεργασία ανάλογων καταγγελιών και αυτά τα μέτρα πρέπει τώρα να κωδικοποιηθούν και να δημοσιευθούν.

3. Προώθηση της παγκόσμιας διακυβέρνησης

Οι προτάσεις της Λευκής Βίβλου εκπονήθηκαν με την προοπτική της διεύρυνσης αλλά μπορούν επίσης να συμβάλλουν επωφελώς στην παγκόσμια διακυβέρνηση. Το πρώτο βήμα της Ένωσης πρέπει να έγκειται στην επιτυχή αναμόρφωση της διακυβέρνησης στο εσωτερικό της ώστε να αυξήσει τις πιθανότητες αλλαγής σε διεθνές επίπεδο.

Οι στόχοι της ειρήνης, της ανάπτυξης, της απασχόλησης και της κοινωνικής δικαιοσύνης που επιδιώκονται από την Ένωση πρέπει να προωθηθούν και στον υπόλοιπο κόσμο προκειμένου να επιτευχθούν τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και παγκόσμιο επίπεδο. Αυτό ανταποκρίνεται στις προσδοκίες των πολιτών για μια ισχυρή Ευρωπαϊκή Ένωση στην παγκόσμια σκηνή. Η επιτυχής διεθνής δράση ενισχύει την ευρωπαϊκή ταυτότητα και τη σημασία των κοινών αξιών της.

Η Ένωση, κατά την εφαρμογή των αρχών της χρηστής διακυβέρνησης στην παρουσία της ΕΕ στο παγκόσμιο επίπεδο, πρέπει να είναι περισσότερο προσιτή στους κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς φορείς από άλλα μέρη του κόσμου. Αυτή η προσέγγιση αποτελεί ήδη μέρος της στρατηγικής της για την αειφόρο ανάπτυξη αλλά πρέπει να συμβαδίζει με τη δέσμευση των εν λόγω φορέων ότι θα παραμείνουν αντιπροσωπευτικοί και ότι θα αναλάβουν τις ευθύνες τους ως προς την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων. Η Ένωση πρέπει να συνεκτιμά τη διεθνή διάσταση κατά την αξιολόγηση των συνεπειών των πολιτικών της, κατά τη θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών για τη χρήση της εμπειρογνομosύνης, και κατά την υιοθέτηση μιας περισσότερο δυναμικής προσέγγισης σε ότι αφορά τα διεθνή δίκτυα.

Συνειδητοποιώντας την παγκόσμια διάσταση των πραγμάτων, η Ένωση θα ενισχύσει το ρόλο της στις πολυμερείς διαπραγματεύσεις. Πρέπει να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα και τη νομιμότητα της παγκόσμιας διακυβέρνησης και να καταβάλλει προσπάθειες για τον εκσυγχρονισμό και τη μεταρρύθμιση των διεθνών και πολυμερών οργανισμών, μεσοπρόθεσμα έως

μακροπρόθεσμα. Ο στόχος έγκειται στην προώθηση της αποτελεσματικότητας και της εκτελεστικής εξουσίας των πολυμερών οργάνων. Βραχυπρόθεσμα, η Ένωση πρέπει να δημιουργήσει εταιρικές σχέσεις με άλλες χώρες προκειμένου να προωθήσει τη μεγαλύτερη συνεργασία και συνοχή μεταξύ των δραστηριοτήτων των υφιστάμενων διεθνών οργανισμών και να αυξήσει τη διαφάνειά τους.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών η Ένωση πρέπει να προβάλλει ενιαία στάση. Πρέπει να ενισχύσει την εκπροσώπησή της στα διεθνή και περιφερειακά φόρα, κυρίως στους τομείς της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής διακυβέρνησης, του περιβάλλοντος, της ανάπτυξης και της πολιτικής ανταγωνισμού. Συχνά, μπορούν και πρέπει να εισάγονται σημαντικές βελτιώσεις σύμφωνα με τις ισχύουσες συνθήκες, οι οποίες θα βελτιώσουν σημαντικά τη διαφάνεια της δράσης της Ένωσης σε παγκόσμιο επίπεδο.

4. *Επαναπροσδιορισμός των οργάνων της E.E. και των κρατών μελών και του τρόπου της μεταξύ τους συνεργασίας*

Η προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των πολιτών της απαιτεί τον καθορισμό σαφών πολιτικών και στόχων στο πλαίσιο σφαιρικού οράματος για το μέλλον της Ένωσης. Οι πολίτες πρέπει να κατανοήσουν καλύτερα το πολιτικό σχέδιο πάνω στο οποίο βασίζεται η Ένωση.

Ο επαναπροσδιορισμός των πολιτικών σημαίνει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να καθορίσει σαφέστερα τους μακροπρόθεσμους στόχους της. Εντός του γενικού στόχου της αειφόρου ανάπτυξης, οι στόχοι αυτοί μπορεί να αφορούν τη βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού, των γνώσεων και των δεξιοτήτων, την ενίσχυση τόσο της κοινωνικής συνοχής όσο και του ανταγωνισμού, την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων, τη στήριξη της τοπικής πολυμορφίας, τη συμβολή στην περιφερειακή ειρήνη και σταθερότητα. Ο εν λόγω επαναπροσδιορισμός θα συμβάλλει στην καθοδήγηση της μεταρρύθμισης των πολιτικών ενόψει της προετοιμασίας για την επιτυχή διεύρυνση και θα διασφαλίσει ότι η επέκταση της Ένωσης δεν θα έχει ως αποτέλεσμα την εξασθένηση ή την άμβλυση των υφιστάμενων πολιτικών.

Τα όργανα, κατά τον καθορισμό των προτεραιοτήτων και τη διασφάλιση της συνοχής, πρέπει να αποφεύγουν τη λήψη αποφάσεων επί μακροπρόθεσμων προκλήσεων εμπνεόμενα από βραχυπρόθεσμο προβληματισμό. Επίσης, η Ένωση πρέπει να συνεχίσει να εξασφαλίζει τους κατάλληλους πόρους για την εκπλήρωση των καθηκόντων που της ανατέθηκαν.

Εντός της Επιτροπής, λήφθηκαν σημαντικά μέτρα για την ενίσχυση της ικανότητάς της όσον αφορά τον στρατηγικό σχεδιασμό και τη χάραξη πολιτικής ως ένα από τους τρεις πυλώνες της τρέχουσας διοικητικής μεταρρύθμισης. Τα μέτρα αυτά αντανακλώνονται κάθε χρόνο μέσω σημαντικών γεγονότων που προωθούν τον πολιτικό διάλογο εντός του πλαισίου των πενταετών στρατηγικών στόχων της Επιτροπής.

Τέλος, προκειμένου να επιτύχει καλύτερες πολιτικές, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να ανανεώσει την κοινοτική μέθοδο. Κάθε όργανο πρέπει να επαναπροσδιορίσει τα βασικά καθήκοντά του. Πρέπει να αναγνωρισθεί ότι οι διαδικασίες της Ένωσης εξελίχθηκαν από διπλωματικές σε δημοκρατικές, και ότι οι πολιτικές της επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τις εθνικές κοινωνίες και την καθημερινή ζωή. Το Συμβούλιο πρέπει να αναπτύξει την ικανότητά του να συντονίζει όλες τις πτυχές της κοινοτικής πολιτικής τόσο εντός αυτού όσο και στα κράτη μέλη. Αυτό θα επέτρεπε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να επαναπροσδιορίσει τη δράση του στη χάραξη στρατηγικών στόχων και στον αποτελεσματικότερο έλεγχο της επιτυχίας της Ένωσης ως προς την επίτευξή τους.

2.4.2. Κοινωνικοπολιτικό περιβάλλον

Πίνακας 2.4. : Διοικητική διάρθρωση Ευρωπαϊκής Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Η Διοικητική Διάρθρωση της Ευρωπαϊκής Τοπικής Αυτοδιοίκησης					
Χώρα	NUTS 1	NUTS 2	NUTS 3	LAU 1	LAU 2
Αυστρία	3	9	35	-	2.354
Βέλγιο	3	11	44	-	589
Κύπρος	1	1	1	6	614
Τσεχία	1	8	14	77	6.253
Δανία	1	5	11	99	2.298
Εσθονία	1	1	5	15	215
Φιλανδία	2	5	19	70	320
Γαλλία	9	27	101	3.804	36.683
Γερμανία	16	38	402	1.374	11.238
Ελλάδα	4	13	52	326	6.132
Ουγγαρία	3	7	20	198	3.177
Ιρλανδία	1	2	8	6	3.441
Ιταλία	5	21	110	-	8.071
Λετονία	1	1	6	-	119
Λιθουανία	1	1	10	60	540
Λουξεμβούργο	1	1	1	12	106
Μάλτα	1	1	2	6	68
Κροατία	1	2	21	-	556
Ολλανδία	4	12	40	-	403
Πολωνία	6	16	72	380	2.479
Πορτογαλία	3	7	25	308	3.092
Σλοβακία	1	4	8	79	2.927
Σλοβενία	1	2	12	58	211
Ισπανία	7	19	59	-	8.117
Σουηδία	3	8	21	-	290
Ηνωμένο Βασίλειο	12	40	173	389	9.762
Βουλγαρία	2	6	28	264	5.268
Ρουμανία	4	8	42	-	3.181
Σύνολο Ε.Ε. - 28	99	276	1.342	7.531	118.504

Πηγή: Eurostat, 2015

Ο παραπάνω πίνακας αποτυπώνει τη Διοικητική Διάρθρωση της Ευρωπαϊκής Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Το μέγεθος των ΟΤΑ δεν είναι ο μόνος ή ο αποκλειστικός παράγοντας που σχετίζεται με το βαθμό αποκέντρωσης του κράτους, καθώς χώρες όπως η Ολλανδία με μέσο πληθυσμιακό μέγεθος υψηλότερο από αυτό της Ελλάδας ή η Γαλλία με μέσο

πληθυσμιακό μέγεθος χαμηλότερο από το αντίστοιχο της Ελλάδας έχουν ισχυρότερη Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Πίνακας 2.5. : Κοινωνικοοικονομικά στοιχεία Ε.Ε. – 28

Κοινωνικοοικονομικά στοιχεία Ε.Ε. – 28					
Χώρα	Έκταση (km ²)	Κάτοικοι (χιλιάδες)	ΑΕΠ US\$	ΑΕΠ (κατά κεφαλήν σε €)	Μεταβολή ΑΕΠ τη διετία 2012-2011
Αυστρία	83.871	8.388	407.575.109.732,57	36.400	-5,01%
Βέλγιο	30.528	10.883	498.746.230.593,89	34.000	-5,56%
Κύπρος	5.695	804	24.940.600.822,11	20.500	-7,93%
Τσεχία	78.868	10.517	206.751.372.749,33	14.600	-9,04%
Δανία	43.098	5.546	322.276.544.469,31	43.900	-5,63%
Εσθονία	45.227	1.340	22.660.728.506,55	13.000	-0,62%
Φιλανδία	338.145	5.363	256.706.466.091,09	35.500	-6,19%
Γαλλία	633.210	64.848	2.681.416.108.537,39	31.100	-6,33%
Γερμανία	357.027	81.757	3.533.242.461.467,05	32.600	-5,83%
Ελλάδα	131.957	11.305	249.524.986.004,59	17.400	-13,59%
Ουγγαρία	93.029	10.000	126.824.840.349,81	9.800	-9,05%
Ιρλανδία	69.797	4.476	221.965.977.474,82	35.700	-6,64%
Ιταλία	301.336	60.468	2.075.220.966.827,97	25.700	-8,91%
Λετονία	64.589	2.239	28.545.148.936,01	10.900	0,80%
Λιθουανία	65.300	3.287	42.824.489.650,04	11.000	-1,52%
Λουξεμβούργο	2.586	506	56.292.381.076,33	80.700	-4,51%
Μάλτα	316	416	8.882.509.103,83	16.500	-4,52%
Κροατία	56.542	4.290	56.485.308.445,72	10.200	-9,24%
Ολλανδία	41.528	16.612	823.139.235.420,96	35.800	-7,90%
Πολωνία	312.685	38.187	496.205.742.361,43	9.900	-5,37%
Πορτογαλία	92.152	10.637	216.368.218.490,17	15.600	-11,64%
Σλοβακία	49.034	5.430	46.262.747.033,56	13.200	-4,90%
Σλοβενία	20.273	2.049	92.747.389.762,63	17.200	-9,73%
Ισπανία	505.997	46.073	1.355.732.589.969,33	22.300	-9,29%
Σουηδία	449.964	9.378	543.880.647.757,00	42.800	-3,42%
Ηνωμένο Βασίλειο	243.820	61.990	2.614.946.487.602,81	30.200	0,88%
Βουλγαρία	111.002	7.534	52.591.569.645,20	5.500	-5,69%
Ρουμανία	238.391	21.431	169.396.055.590,80	6.600	-7,24%
Σύνολο Ε.Ε.- 28	4.465.967	505.754	17.232.152.914.472,30	25.500	-5,89%

Πηγή: Eurostat & WDI, 2015

Τα κατά κεφαλήν ΑΕΠ συνιστά αρκετά ικανοποιητικό δείκτη ένδειξης του βιοτικού επιπέδου και χρησιμοποιείται ευρύτατα σε διαχρονικές και διαπεριφερειακές συγκρίσεις. Η σύγκριση τόσο του κατά κεφαλή ΑΕΠ όσο και των υπολοίπων

κοινωνικοοικονομικών στοιχείων, παρέχουν μια εικόνα του βιοτικού επιπέδου σε όλη την ΕΕ.

Παρατηρώντας τον παραπάνω πίνακα, διαπιστώνεται ότι οι κεντροευρωπαϊκές χώρες καθώς και οι βόρειες χώρες, κατέχουν τις πρώτες θέσεις ανάπτυξης και βιοτικού επιπέδου. Ωστόσο, η διασπορά του κατά κεφαλήν ΑΕΠ στα κράτη μέλη της ΕΕ παραμένει εξαιρετικά εντυπωσιακή.

Το Λουξεμβούργο έχει διαχρονικά και με διαφορά το υψηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ απ' όλες τις χώρες που περιλαμβάνονται σε αυτόν τον πίνακα και υπερβαίνει κατά περισσότερο από 3,6 φορές τον μέσο όρο της ΕΕ-28. Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της λουξεμβουργιανής οικονομίας, που εξηγεί σε κάποιον βαθμό το πολύ υψηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας, είναι ότι απασχολεί μεγάλο αριθμό κατοίκων εξωτερικού, οι οποίοι συμβάλλουν στο ΑΕΠ της, αλλά δεν περιλαμβάνονται στον μόνιμο πληθυσμό.

Θα πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, ο αρνητικός ρυθμός μεταβολής του Α.Ε.Π. είναι εμφανείς σε όλες της χώρες εκτός της Λετονίας και του Ηνωμένου Βασιλείου κατά την περίοδο 2011-2012.

2.4.3. Οικονομικό περιβάλλον

Πίνακας 2.6. : Συνολικά έσοδα και φορολογικά έσοδα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Συνολικά έσοδα και φορολογικά έσοδα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση			
Χώρα	Συνολικά έσοδα ως % Α.Ε.Π.	Φορολογικά έσοδα ως % Α.Ε.Π.	Φορολογικά έσοδα ως % των συνολικών εσόδων
Αυστρία	8,3	5,4	44,8
Βέλγιο	6,9	2,6	48,0
Κύπρος	1,8	0,5	35,3
Τσεχία	11,3	4,8	35,0
Δανία	36,5	13,5	49,1
Εσθονία	9,4	4,3	32,7
Φιλανδία	22,3	10,1	44,3
Γαλλία	11,5	5,7	47,0
Γερμανία	7,7	3,2	40,4
Ελλάδα	3,6	0,2	36,6
Ουγγαρία	9,8	2,5	39,3
Ιρλανδία	4,3	1,1	30,2
Ιταλία	15,1	7,0	44,3
Λετονία	9,7	5,4	28,1
Λιθουανία	9,1	2,6	27,5
Λουξεμβούργο	5,5	1,6	40,3
Μάλτα	0,7	-	34,8
Κροατία	11,9	4,3	35,9
Ολλανδία	14,6	1,8	39,6
Πολωνία	12,9	4,1	32,5
Πορτογαλία	6,7	2,5	34,9
Σλοβακία	6,5	3,0	37,9
Σλοβενία	9,6	4,3	28,5
Ισπανία	6,2	3,2	33,6
Σουηδία	24,9	15,8	44,6
Ηνωμένο Βασίλειο	12,4	2,0	37,3
Βουλγαρία	6,9	0,8	27,7
Ρουμανία	9,1	1,0	28,5
Σύνολο Ε.Ε.- 28	11,5	4,5	40,6

Πηγή: Eurostat, 2015

Βασικό οδηγό για τη σωστή λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελεί το ύψος των εσόδων της, καθώς καθορίζει σε πολύ μεγάλο βαθμό τη δυνατότητα

χρηματοδότησης τόσο της λειτουργίας της όσο και παρεμβάσεων προς όφελος των πολιτών. Ένας σχετικός διεθνής δείκτης μέτρησης είναι η σχέση των εσόδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με το ΑΕΠ της χώρας. Τα στοιχεία για τις χώρες μέλη της ΕΕ παρουσιάζονται στον παραπάνω πίνακα.

Παρατηρείται ότι η τιμή του εν λόγω δείκτη για την Ελλάδα είναι μικρότερη του 50% του μέσου ευρωπαϊκού όρου, κατέχοντας τη θέση του πιο συγκεντρωτικού κράτους στην Ευρώπη, αν εξαιρέσει κανείς μικρά κράτη, όπως η Μάλτα και η Κύπρος, η οργάνωση των οποίων όμως είναι μη συγκρίσιμη με αυτήν της Ελλάδας.

Ταυτόχρονα, ο πίνακας παρουσιάζει και το βαθμό ενίσχυσης των συνολικών εσόδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από τα φορολογικά έσοδα, κάτι που καταδεικνύει τη δυνατότητα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να επιβάλλει τοπικούς φόρους, τα έσοδα των οποίων μπορούν να ενισχύσουν την οικονομική της αυτοτέλεια.

Η Ελλάδα κατατάσσεται τελευταία μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, καθώς αποδίδει μόλις το 3,6% των συνολικών φορολογικών εσόδων στην τοπική αυτοδιοίκηση, σε αντίθεση με τις σκανδιναβικές χώρες που αποδίδουν πάνω από το 20% των συνολικών φορολογικών εσόδων στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Στην περίπτωση της Σουηδίας και της Δανίας, το 44,6% και το 49,1% των συνολικών φορολογικών εσόδων αντίστοιχα αποδίδεται στην τοπική αυτοδιοίκηση. Τονίζεται ότι στις σκανδιναβικές χώρες οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) συγκεντρώνουν το κύριο βάρος των ιδιαίτερα δαπανηρών αρμοδιοτήτων στους τομείς της εκπαίδευσης και της υγείας, ενώ αποτελούν ταυτόχρονα και αυτόνομες δημοσιονομικές αρχές, οι οποίες ορίζουν φορολογικούς συντελεστές και επίσης καταρτίζουν ανεξάρτητους προϋπολογισμούς.

Κεφάλαιο 3: Θεσμικό Πλαίσιο: Δομές, αρμοδιότητες και βασικοί φορείς λήψης αποφάσεων και προσφοράς υπηρεσιών

3.1. Αυστρία

3.1.1. Επισκόπηση δομής

Η Αυστρία είναι ομοσπονδιακό κράτος. Η αυτονομία των ομοσπονδιακών κρατιδίων (Bundesländer) κατοχυρώνεται από το Σύνταγμά της (άρθρο 2), όπως και το δικαίωμα των δήμων για αυτοδιοίκηση (άρθρο 116). Η Αυστρία κύρωσε τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας στις 17 Σεπτεμβρίου 1987.

Η Αυστρία έχει δύο βαθμίδες τοπικής αυτοδιοικήσεις καμία κρατική περιφερειακή διοίκηση.

Η εδαφική διαμόρφωση των τοπικών κυβερνήσεων στην Αυστρία είναι η ακόλουθη:

Πίνακας 3.1.: Η εδαφική υποδιαίρεση της Αυστρίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification

NUTS	Τύπος	Αριθμός
NUTS 1	Περιφέρειες NUTS 1	3
NUTS 2	Περιφέρειες Σχεδιασμού	9
NUTS 3	Επαρχίες	35
LAU 1	Δήμοι	-
LAU 1	Δήμοι	2.354

Επεξήγηση: LAU: Local Authority Unit. NUTS: National Units for Territorial Statistics.

3.1.2. Σύστημα διακυβέρνησης

Τοπικό επίπεδο: 2.354 δήμοι (Gemeinden)

Η οργάνωση και λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Αυστρία διαφέρει από κρατίδιο σε κρατίδιο. Κάθε κρατίδιο έχει θεσπίσει τον δικό του Νόμο για την Τοπική Αυτοδιοίκηση (Gemeindeordnung) σε αρμονία πάντα με τις διατάξεις του Αυστριακού Συντάγματος.

Το δημοτικό συμβούλιο (Gemeinderat) είναι το βουλευόμενο σώμα του δήμου. Τα μέλη του εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία στη βάση ενός αναλογικού συστήματος για πέντε ή έξι έτη ανάλογα με το κρατίδιο. Το δημοτικό συμβούλιο διορίζει τα μέλη του τοπικού διοικητικού συμβουλίου. Το τοπικό διοικητικό συμβούλιο (Gemeindevorstand) είναι το εκτελεστικό όργανο του δήμου. Αποτελείται από το δήμαρχο, βουλευτές και μέλη από τα διάφορα πολιτικά κόμματα, σε αναλογία με τα εκλογικά αποτελέσματα του κάθε συμβαλλόμενου μέρους. Ο δήμαρχος (Bürgermeister) εκλέγεται είτε από το δημοτικό συμβούλιο, ή με άμεση και καθολική ψηφοφορία, ανάλογα με την περιοχή, αν και η τελευταία μέθοδος είναι η πιο συνηθισμένη. Ο δήμαρχος προεδρεύει του τοπικού διοικητικού συμβουλίου και του δημοτικού συμβουλίου.

Οι δήμοι μπορούν να οργανώνουν τη διεξαγωγή **τοπικών δημοψηφισμάτων** για οποιοδήποτε θέμα που εμπίπτει στις αρμοδιότητές τους. Οι πολίτες συμμετέχουν στην τοπική πολιτική ζωή και με άλλους τρόπους όπως για παράδειγμα με τη δυνατότητα να καταθέτουν τις παρατηρήσεις τους στο δημοτικό συμβούλιο για έργα που σχεδιάζονται ή βρίσκονται σε εξέλιξη, καθώς επίσης με τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε συσκέψεις που οργανώνονται για την πληροφόρηση πολιτών επί συγκεκριμένων δημοτικών έργων.

Τόσο το εθνικό κράτος όσο και τα κρατίδια ασκούν εποπτεία στους δήμους της χώρας. Ο έλεγχος αυτός (έλεγχος νομιμότητας) ασκείται συνήθως μέσω ενός περιφερειακού γραφείου διοίκησης (Bezirkshauptmannschaft). Οι αποφάσεις που κρίνονται παράνομες ακυρώνονται ενώ μπορούν να επιβληθούν σοβαρές κυρώσεις σε περίπτωση επαναλαμβανόμενων αδικημάτων, συμπεριλαμβανομένης και της κύρωσης της διάλυσης του δημοτικού συμβουλίου. Οι δήμοι κατά των αποφάσεων του περιφερειακού γραφείου διοίκησης μπορούν να προσφύγουν στο Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο ή στο Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο.

Ομοσπονδιακό επίπεδο: 9 ομόσπονδα κρατίδια

Οι ομοσπονδιακές κυβερνήσεις στην Αυστρία ιδρύθηκαν το 1848 και απέκτησαν πλήρη νομοθετική εξουσία το 1918. Τα ομοσπονδιακά κρατίδια έχουν σήμερα δικό τους σύνταγμα, καθώς και πραγματική νομοθετική εξουσία. Τα κρατίδια διοικούνται από το κοινοβούλιο του κρατιδίου που αποτελεί το νομοθετικό σώμα και από το διοικητικό συμβούλιο το οποίο ασκεί την εκτελεστική εξουσία. Τα μέλη του κοινοβουλίου (Landtag) εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για χρονική περίοδο πέντε ή έξι ετών, ανάλογα με την περιοχή. Το διοικητικό συμβούλιο διορίζει τον κυβερνήτη και την τοπική κυβέρνηση. Η περιφερειακή κυβέρνηση (Landesregierung) είναι η εκτελεστικό όργανο του κρατιδίου της οποίας επικεφαλής είναι ο κυβερνήτης (Landeshauptmann).

3.1.3. Αρμοδιότητες και πόροι

Οι δήμοι στην Αυστρία ασκούν σήμερα αρμοδιότητες δύο κατηγοριών: τις οικείες αρμοδιότητες (eigener Wirkungsbereich) και τις δοτές από το κεντρικό κράτος αρμοδιότητες.

Στις οικείες αρμοδιότητές τους ανήκουν όλα τα θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και ιδίως:

- Οι κοινωνικές υπηρεσίες
- Αρμοδιότητες αστυνομίας
- Ο πολεοδομικός σχεδιασμός και ανάπτυξη γης
- Η ύδρευση και αποχέτευση
- Οι δρόμοι και τα οικιακά απορρίμματα
- Οι αστικές συγκοινωνίες
- Η ασφάλεια
- Αρμοδιότητες πολιτισμού
- Αρμοδιότητες του τομέα της Υγείας (δημοτικά νοσοκομεία)

Οι δοτές αρμοδιότητες που ασκούνται από τους δήμους περιλαμβάνουν κυρίως την αστική κατάσταση, τις εκλογές, τα μέτρα για τη δημόσια υγεία κ.α. Υπάρχουν επίσης τομείς αρμοδιοτήτων που ασκούνται από κοινού με τις υπηρεσίες του Κρατιδίου όπως για παράδειγμα ο τομέας της εκπαίδευσης.

Ως προς τις Δημοτικές επιχειρήσεις και διαδημοτικές συνεργασίες σημειώνεται ότι πολύ συχνά οι υπηρεσίες των δήμων παρέχονται μέσω δημοτικών επιχειρήσεων (Regiebetriebene Eigenbetriebe) ή με διαδημοτικούς οργανισμούς. Επίσης οι δήμοι μπορούν να ιδρύσουν δημοτικές εταιρείες (kommunale Betriebe) προκειμένου να ασκούνται μέσω αυτών ορισμένες αρμοδιότητες. Συνήθως η ύδρευση, τα απορρίμματα και η αποχέτευση παρέχονται από εταιρείες που λειτουργούν με κριτήρια της ιδιωτικής οικονομίας, ενώ την παροχή ενέργειας αναλαμβάνουν κατά κύριο λόγο ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Οι διαδημοτικές συνεργασίες (Gemeindeverbände) προβλέπονται από το Σύνταγμα της Αυστρίας (άρθρο 116a B-VG). Η διαδημοτικές συνεργασίες είναι υποχρεωτικές προκειμένου να ασκούνται οι δοτές από το κεντρικό κράτος ή το κρατίδιο αρμοδιότητες.

Ως προς τα οικονομικά των δήμων σημειώνεται ότι το 19% περ. των εσόδων των δήμων (εκτός της Βιέννης) προέρχονται από την επιβολή δημοτικής φορολογίας. Ο δημοτικός φόρος στις επιχειρήσεις (Kommunalsteuer) είναι η σημαντικότερη πηγή εσόδων από την φορολογία όπως επίσης και ο φόρος ακινήτων ((Grundsteuer). Άλλοι δημοτικοί φόροι είναι ο τουριστικός φόρος, ο φόρος των κέντρων διασκέδασης και ο φόρος χρήσης δημόσιας περιουσίας. Επιπλέον, οι δήμοι λαμβάνουν μέρος από τη φορολογία στα πετρελαιοειδή, στην περιουσία από τον εταιρικό φόρο και το φόρο αξίας γης. Οι δήμοι επίσης επιχορηγούνται από το κρατίδιο στο οποίο ανήκουν και από το κράτος. Στην Αυστρία οι δαπάνες των δήμων φθάνουν το 8,2% του ΑΕΠ και καταλαμβάνουν το 15,5% του συνόλου των δημοσίων δαπανών.

3.1.4. Swot Ανάλυση

Εσωτερικό Περιβάλλον	Εξωτερικό Περιβάλλον
Δυνατά Σημεία <ul style="list-style-type: none"> • Συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα • Σημαντική πρόοδος ως προς τη διάδοση θεσμών νέου δημόσιου μάνατζμεντ, σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών διοίκησης • Διαδημοτικές συνεργασίες	Ευκαιρίες <ul style="list-style-type: none"> • Ευνοϊκό περιβάλλον για ενίσχυση της αυτοδιοίκησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο • Σημαντικός τουριστικός προορισμός • Αξιοποίηση ορισμένων βιομηχανιών αιχμής
Αδύνατα Σημεία <ul style="list-style-type: none"> • Μεγάλος αριθμός δήμων με μικρό και μη λειτουργικό μέγεθος • Υπερβολικά ισχυρή επιρροή των κομμάτων στους δήμους που συχνά προκαλεί φαινόμενα αποξένωσης των πολιτών	Απειλές <ul style="list-style-type: none"> • Οικονομική κρίση στην Ευρώπη και διεθνής χρηματο-πιστωτική κρίση • Προβλήματα ως προς την ένταξη των μεταναστευτικών πληθυσμών

3.2. Βουλγαρία

3.2.1. Επισκόπηση δομής

Το Σύνταγμα του 1991 χαρακτηρίζει τη Βουλγαρία ως ενιαίο κράτος, παράλληλα απαγορεύει την εδαφική αυτονομία (άρθρο 2 παρ. 1), ενώ στο άρθρο 135 ορίζεται ότι η Βουλγαρία υποδιαιρείται, για εδαφικούς-διοικητικούς λόγους, σε δήμους (“obshtini”) και επαρχίες (“oblasti”), με το άρθρο 136 να κατοχυρώνει την τοπική αυτοδιοίκηση ως θεσμό και οργανωτική αρχή. Η Βουλγαρία προσχώρησε (με σχετική πράξη επικύρωσης) στον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας στις 5 Μαΐου 1995 (με μόνη επιφύλαξη στο άρθρο 7 παρ. 2). Η βασική εδαφική διάρθρωση της δημόσιας διοίκησης περιλαμβάνει 28 επαρχίες (“oblasti”) και 264 δήμους (“obshtini”). Σημειώνεται ότι η πλήρης εδαφική διάρθρωση της χώρας με βάση το σύστημα NUTS είναι η εξής:

Πίνακας 3.2.: Η εδαφική υποδιαίρεση της Βουλγαρίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification

NUTS	Τύπος	Αριθμός
NUTS 1	Περιφέρειες NUTS 1	2
NUTS 2	Περιφέρειες Σχεδιασμού	6
NUTS 3	Επαρχίες	28
LAU 1	Δήμοι	264
LAU 1	Δήμοι	5.268

Επεξήγηση: LAU: Local Authority Unit. NUTS: National Units for Territorial Statistics.

Στη Βουλγαρία, από την έναρξη της εθνικής ανεξαρτησίας (1878) έχουν πραγματοποιηθεί περισσότερες από 14 εδαφικές μεταρρυθμίσεις, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να γίνει λόγος για μια σταθερή εδαφική διάρθρωση της δημόσιας διοίκησης. Οι περισσότερες από αυτές τις μεταρρυθμίσεις αφορούσαν στο ενδιάμεσο επίπεδο μεταξύ κεντρικής κυβέρνησης και δήμων. Το 1999 διαμορφώθηκε η σημερινή μορφή των επαρχιών και δημιουργήθηκαν 28 επαρχίες, στις οποίες υπάγονται οι 264 δήμοι. Εξαίρεση αποτελεί η πρωτεύουσα Σόφια, όπου στην ίδια περιφέρεια υπάρχουν και λειτουργούν ένας δήμος και μια επαρχία. Το 1999, ο νόμος για τη περιφερειακή ανάπτυξη δημιούργησε 6 περιφέρειες σχεδιασμού (βλ. παραπάνω πίνακα), ενώ αργότερα δημιουργήθηκε μια βόρεια και μια νότια ενότητα, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό σύστημα NUTS, που χρησιμοποιούνται για λόγους σχεδιασμού και προγραμματισμού σχετικά με την υλοποίηση διαρθρωτικών προγραμμάτων και πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η επαρχία είναι αποκεντρωμένη κρατική οντότητα που είναι αρμόδια για τον έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων των δήμων, για την εφαρμογή εθνικών δημόσιων πολιτικών σε επίπεδο επαρχίας και για τη διασφάλιση της εναρμόνισης των τοπικών με τα εθνικά συμφέροντα. Ο Έπαρχος, που είναι επικεφαλής της επαρχίας, ορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο και υπάγεται στον Υπουργό Περιφερειακής Ανάπτυξης. Η επαρχία χρηματοδοτείται από κρατικούς πόρους, στελεχώνεται με δημόσιους υπαλλήλους και επεξεργάζεται αναπτυξιακές στρατηγικές για την περιφέρειά της.

Το 2006, η κυβέρνηση της χώρας υιοθέτησε μια Στρατηγική για την Αποκέντρωση 2006-2015, καθώς και το σχετικό Πρόγραμμα Δράσης για την υλοποίησή της, ενώ

δημιουργήθηκε ένα Συμβούλιο Αποκέντρωσης με τη συμμετοχή εκπροσώπων των υπουργείων και των δήμων. Η στρατηγική για την αποκέντρωση περιλαμβάνει κατευθύνσεις για την κατανομή αρμοδιοτήτων και οικονομικών πόρων.

3.2.2. Σύστημα Διακυβέρνησης

Ο δήμος αποτελεί τη μοναδική βαθμίδα τοπικής αυτοδιοίκησης στη Βουλγαρία. Το βασικό όργανο είναι το δημοτικό συμβούλιο (“Obshtinski Savet”) που εκλέγεται άμεσα και διαθέτει 11-51 έδρες (εκτός από το Δήμο της Σόφιας που διαθέτει 61 έδρες). Οι δημοτικοί σύμβουλοι εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία βάσει ενός αναλογικού συστήματος για θητεία 5 ετών. Ο δήμαρχος (“Kmet”) εκλέγεται άμεσα για θητεία 4 ετών με ψηφοφορία που γίνεται ταυτόχρονα με εκείνη για τα δημοτικά συμβούλια αλλά είναι ανεξάρτητη από αυτήν. Ως δήμαρχος εκλέγεται εκείνος/η που συγκέντρωσε την απόλυτη πλειοψηφία στο πρώτο ή –αν αυτό δεν επιτευχθεί- στο δεύτερο γύρο. Ο δήμαρχος υλοποιεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου και το δημοτικό προϋπολογισμό, ενώ εκπροσωπεί το δήμο και είναι επικεφαλής της δημοτικής διοίκησης, η οποία διευθύνεται από το δημοτικό γραμματέα, ο οποίος διορίζεται από το δήμαρχο. Το δημοτικό συμβούλιο, κατόπιν προτάσεως του ίδιου του δημάρχου, διορίζει έναν ή περισσότερους αντιδημάρχους, οι οποίοι επικουρούν το δήμαρχο.

Η συμμετοχή των πολιτών στους βουλγαρικούς δήμους πραγματοποιείται μέσω τοπικών δημοψηφισμάτων, λαϊκών αιτημάτων (petitions) και λαϊκών συνελεύσεων. Τα *τοπικά δημοψηφίσματα* μπορούν να γίνουν για ζητήματα τοπικού ενδιαφέροντος, εκτός από το δημοτικό προϋπολογισμό και τη δημοτική φορολογία. Η πρωτοβουλία για το τοπικό δημοψήφισμα μπορεί να αναληφθεί από τον έπαρχο, το δήμαρχο, τους εκλογείς με δικαίωμα εκλέγεσθαι (τουλάχιστον 25% του συνόλου) ή το δημοτικό συμβούλιο (επίσης τουλάχιστον 25%). Η διενέργεια τοπικού δημοψηφίσματος είναι υποχρεωτική οποτεδήποτε μεταβάλλονται τα δημοτικά όρια (δημιουργία, συνένωση ή διαίρεση δήμου).

3.2.3. Αρμοδιότητες και πόροι

Οι αρμοδιότητες που ασκούνται από τους δήμους υποδιαιρούνται σε δύο κατηγορίες:

Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει τις *δοτές αρμοδιότητες για κρατικές υποθέσεις*, οι οποίες περιλαμβάνουν:

- Την εκπαίδευση των δύο πρώτων βαθμίδων (κατασκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων, μισθοδοσία εκπαιδευτικών),
- Την επιμόρφωση ενηλίκων,
- Την κοινωνική πρόνοια (προστασία παιδιών και οικογενειών, φροντίδα για τους ηλικιωμένους), καθώς και
- Ορισμένα καθήκοντα στο τομέα της υγείας. Στον τελευταίο αυτό τομέα, η μεταρρύθμιση του 2001 περιόρισε τους δήμους σε καθήκοντα συντήρησης και επίβλεψης των κέντρων υγείας, ενώ μετέτρεψε τα παλιά ιδρύματα σε εμπορικές εταιρείες.

Σημειώνεται, επίσης, ότι παλιότερες δημοτικές αρμοδιότητες για την παροχή διάφορων κοινωνικών επιδομάτων (“social benefits”) για άπορους, οικογένειες και παιδιά, ηλικιωμένους κλπ., μεταφέρθηκαν σε κρατικές υπηρεσίες. Όλες οι δοτές αρμοδιότητες των δήμων χρηματοδοτούνται με κρατικές επιχορηγήσεις και βάσει των εσόδων από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων (personal income tax – PIT) στα όρια του δήμου.

Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τις *οικείες αρμοδιότητες για τοπικές υποθέσεις*, στις οποίες περιλαμβάνονται εκείνες για:

- Τις τοπικές υποδομές, τα τοπικά δίκτυα και τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας (τηλεθέρμανση και ηλεκτρισμός, ύδρευση και αποχέτευση, αποκομιδή απορριμμάτων, αστική συγκοινωνία, κατασκευή και συντήρηση δημοτικών οδών κ.ά.).
- Ορισμένες αρμοδιότητες για την αναψυχή (τουρισμός, πολιτισμός-αθλητισμός κ.ά.).
- Ορισμένες περιβαλλοντικές αρμοδιότητες, όπως εκείνες για τους χώρους διαχείρισης αποβλήτων (“waste processing plants”) που ανατέθηκαν στους

δήμους με τον περιβαλλοντικό νόμο του 2002, ο οποίος προσδιορίζει και ειδικότερα τις περιβαλλοντικές αρμοδιότητες των δήμων.

Οι οικείες αρμοδιότητες για τις τοπικές υποθέσεις χρηματοδοτούνται με *ιδίους πόρους* της αυτοδιοίκησης (τοπικούς φόρους, τέλη και δικαιώματα, πρόστιμα κ.ά.). Ο βασικός τοπικός φόρος είναι ο φόρος δωρεάς ακινήτων (περ. 50% των εσόδων από ίδιους πόρους).

Ως προς τις δαπάνες των δήμων σημειώνεται ότι το συγκριτικά υψηλότερο ποσοστό αφορά στις αρμοδιότητες στον τομέα της εκπαίδευσης (37%), με δεύτερο τον τομέα της περιβαλλοντικής προστασίας (16 %). Συνολικά, οι δαπάνες των βουλγαρικών δήμων αγγίζουν το 7% του ΑΕΠ, ενώ ως ποσοστό των δημοσίων δαπανών φθάνουν το 18,1%.

Σε αρκετές περιπτώσεις, οι δήμοι προσφέρουν τις υπηρεσίες τους και μέσω μιας δημοτικής επιχείρησης, η οποία χρησιμοποιείται για τις δημοτικές υποδομές σε τομείς όπως η εκπαίδευση, οι μεταφορές και ο πολιτισμός-αθλητισμός. Ο προϋπολογισμός της επιχείρησης εγκρίνεται από το δημοτικό συμβούλιο.

3.2.4. Swot ανάλυση Βουλγαρία

Εσωτερικό Περιβάλλον	Εξωτερικό Περιβάλλον
Δυνατά Σημεία	Ευκαιρίες
<ul style="list-style-type: none"> • Μικρός αριθμός δήμων με λειτουργικό μέγεθος • Αλληπάλληλες προσπάθειες εκσυγχρονισμού και μεταρρυθμίσεων • Σημαντικός ρόλος των δήμων για την προσφορά βασικών κοινωνικών υπηρεσιών (εκπαίδευση, προστασία παιδιών και ηλικιωμένων, κέντρα υγείας) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ευνοϊκό εθνικό και ευρωπαϊκό περιβάλλον για μεταρρυθμίσεις και αναβάθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης • Ευρωπαϊκοί Πόροι • Δημόσιο χρέος σε χαμηλά επίπεδα • Ανάπτυξη τουρισμού και ήπιων μορφών ενέργειας • Γειτνίαση με σημαντικά δίκτυα ενέργειας (από Ρωσία, Ουκρανία) κλπ καθώς και με ταχύτατα αναπτυσσόμενες αγορές (Τουρκία)
Αδύνατα Σημεία	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Απουσία δεύτερου βαθμού αυτοδιοίκησης. Το ενδιάμεσο διοικητικό επίπεδο ανήκει στην αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση 	<ul style="list-style-type: none"> • Οικονομική κρίση και αστάθεια στην Ευρωζώνη • Αδυναμία της αναπτυξιακής δυναμικής παρά τις σημαντικές

<ul style="list-style-type: none"> • Σοβαρότατο πρόβλημα διαφθοράς • Περιορισμένη διάδοση μοντέρνων μεθόδων και εργαλείων διοίκησης (ηλεκτρονική διακυβέρνηση, δείκτες αποδοτικότητας κ.ά.) • Συγκριτικά χαμηλό ποσοστό πόρων, μολονότι οι δήμοι αναλαμβάνουν δαπανηρές κοινωνικές υπηρεσίες (εκπαίδευση, κέντρα υγείας κ.ά.) 	<p>επενδυτικές ευκαιρίες που προσφέρονται</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η διαφθορά και το οργανωμένο έγκλημα παραμένουν σε πολύ υψηλά επίπεδα • Αδύναμες δημοκρατικές παραδόσεις και προβλήματα στο πολιτικό σύστημα. • Χαμηλό κοινωνικό κεφάλαιο (εμπιστοσύνης) • Δυσκολία αφομοίωσης νέων μεθόδων και νέων τεχνολογιών από μεγάλο μέρος του προσωπικού της δημόσιας διοίκησης
--	--

3.3. Γαλλία

3.3.1. Επισκόπηση δομής

Η Πέμπτη Γαλλική Δημοκρατία αποτελεί ένα υβριδικό συνδυασμό προεδρικής εξουσίας και κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, ένα σύστημα γνωστό και ως ημι-Προεδρικό. Το Σύνταγμα του 1958 επιβεβαίωσε το κοινοβουλευτικό σύστημα, δημιουργώντας μία υπεύθυνη στο κοινοβούλιο κυβέρνηση (άρθρο 20), με επικεφαλής τον πρωθυπουργό (άρθρο 21). Το άρθρο 72 του Συντάγματος αναγνωρίζει την αυτονομία της τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτονομίας (EXTA) κυρώνεται, με αρκετή καθυστέρηση, στις 17/1/2007 και η Γαλλία διατυπώνει επιφυλάξεις ως προς τα άρθρα 3 παρ. 2 και 7 παρ. 2 του EXTA.

Η Γαλλία είναι η μεγαλύτερη σε έκταση χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η δεύτερη σε πληθυσμό μετά τη Γερμανία. Η κυρίαρχη παράδοση του κράτους είναι, προφανώς, το ναπολεόντειο μοντέλο και αυτή η κληρονομιά συνεχίζει να διαμορφώνει πολλούς από τους θεσμούς της σύγχρονης Γαλλίας. Όσον αφορά στις σχέσεις κράτους και υπο εθνικών κυβερνήσεων, το ναπολεόντειο μοντέλο στηρίζεται στον κεντρικό έλεγχο της εδαφικής διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η κρατική περιφερειακή διοίκηση της χώρας διαρθρώνεται σε τρία επίπεδα: 27 περιφερειακές διοικήσεις, 101 νομαρχιακές διοικήσεις που υποδιαιρούνται σε 339 νομαρχιακές επαρχίες. Οι υπο εθνικές κυβερνήσεις διαρθρώνονται σε τρία αυτοδιοικητικά επίπεδα: α) 27 περιφέρειες, β) 101 νομοί και γ) 36.683 δήμοι.

Πίνακας 3.3.: Η εδαφική υποδιαίρεση της Γαλλίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification

NUTS	Τύπος	Αριθμός
NUTS 1	Περιφέρειες NUTS 1	9
NUTS 2	Περιφέρειες Σχεδιασμού	27
NUTS 3	Επαρχίες	101
LAU 1	Δήμοι	3.804
LAU 1	Δήμοι	36.683

Επεξήγηση: LAU: Local Authority Unit. NUTS: National Units for Territorial Statistics.

Οι Γαλλικές περιφέρειες ιδρύθηκαν το 1950 αρχικά ως τεχνοκρατικές δομές του γαλλικού κράτους, με αρμοδιότητες την οικονομική ανάπτυξη, τις μεταφορές, και τη χωροταξία. Έχουν δημοκρατικά εκλεγμένες αρχές από το 1986 και κατοχυρώνονται συνταγματικά το Μάρτιο του 2003. Μεταξύ των περιφερειών, η Κορσική έχει ένα ιδιαίτερο καθεστώς, όπως, επίσης και το Παρίσι, που έχει ένα καθεστώς που προσιδιάζει άλλοτε σε δήμο και άλλοτε σε νομό. Τα νομαρχιακά συμβούλια έχουν στην ευθύνη τους γραφεία παροχής υπηρεσιών, με βασικές αρμοδιότητες την κοινωνική πρόνοια, την ενδιάμεση εκπαίδευση, τις κοινωνικές υπηρεσίες, τους δρόμους, και το ελάχιστο εισόδημα (RMA). Το βασικό συγκριτικό πλεονέκτημα που έχουν οι νομοί σε σχέση με άλλες τοπικές αρχές, είναι η ισχυρή γραφειοκρατία τους και αυτό γιατί με τις μεταρρυθμίσεις για την αποκέντρωση, στους νομούς μεταφέρθηκαν πολλοί από τους δημοσίους υπαλλήλους που στο παρελθόν υπηρετούσαν στις νομαρχίες (prefectures).

Οι σύγχρονοι δήμοι προήλθαν από τις παλιές εκκλησιαστικές ενορίες, τα χωριά και τις πόλεις. Ο μέσος πληθυσμός τους αντιστοιχεί σε 1.720 κατοίκους. Το 95% των γαλλικών δήμων έχει πληθυσμό μικρότερο των 5.000 κατοίκων. Η Γαλλία, με τους 36.683 πρωτοβάθμιους ΟΤΑ, κατέχει σήμερα το 40% των δήμων και κοινοτήτων όλης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο δημοτικός αυτός κατακερματισμός αντισταθμίζεται εν μέρει από έναν σημαντικό αριθμό δια-δημοτικών δομών (συνδέσμων), οι οποίες δημιουργήθηκαν μετά την αποτυχία να υλοποιηθούν οι συνενώσεις δήμων στη δεκαετία του 1970. Σήμερα στη Γαλλία λειτουργούν περίπου 19.000 φορείς διαδημοτικής συνεργασίας.

3.3.2. Σύστημα διακυβέρνησης

Το δημοτικό συμβούλιο (conseil municipal) αποτελεί το βουλευόμενο όργανο διοίκησης. Τα μέλη του εκλέγονται κάθε 6 χρόνια με άμεση καθολική ψηφοφορία. Ο δήμαρχος (maire) είναι δημοτικός σύμβουλος και εκλέγεται από το δημοτικό συμβούλιο. Επικουρείται στο έργο του από αναπληρωτές δημάρχους (αντιδημάρχους), που επίσης υποδεικνύονται από το συμβούλιο.

Όσον αφορά στους νομούς, το *νομαρχιακό συμβούλιο* είναι το βουλευόμενο όργανο διοίκησής τους. Οι νομαρχιακοί σύμβουλοι εκλέγονται με άμεση καθολική ψηφοφορία βάσει ενός πλειοψηφικού συστήματος σε κάθε επαρχία (καντόνι) και οι

μισοί σύμβουλοι αντικαθίστανται κάθε τρία χρόνια. Το νομαρχιακό συμβούλιο συστήνει ειδικές επιτροπές ανά τομείς, τα μέλη των οποίων είναι νομαρχιακοί σύμβουλοι. Εκτελεστικό όργανο του Νομού είναι ο πρόεδρος του νομαρχιακού συμβουλίου που εκλέγεται από τα μέλη του. Ο πρόεδρος εκπροσωπεί τη μόνιμη επιτροπή (*commission permanente*) μαζί με τους εκλεγμένους αντιπροέδρους του.

Τέλος το περιφερειακό συμβούλιο είναι το βουλευόμενο όργανο της περιφέρειας (*conseil régional*), τα μέλη του οποίου εκλέγονται (από το 2004), για θητεία έξι ετών βάσει ενός πλειοψηφικού συστήματος δύο γύρων με λίστα. Το περιφερειακό συμβούλιο επικουρείται από ειδικές επιτροπές και από το οικονομικό και κοινωνικό συμβούλιο (*conseil économique et social régional –CESR*), το οποίο έχει συμβουλευτικό ρόλο και συμμετέχουν σε αυτό εκπρόσωποι σωματείων, και εθελοντικών οργανώσεων. Ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου είναι σύμβουλος και εκλέγεται μεταξύ των μελών του. Είναι το εκτελεστικό όργανο της περιφέρειας και μαζί με τους αντιπροέδρους εκπροσωπούν την μόνιμη επιτροπή (*commission permanente*).

Ως προς τη συμμετοχή των πολιτών, σημειώνεται ότι με το νόμο για την Αποκέντρωση του 2004 και τον Οργανικό Νόμο του 2003, δόθηκε η δυνατότητα στους πολίτες να συμμετέχουν στην πολιτική ζωή του τόπου μέσω δημοψηφισμάτων που οργανώνονται από τα βουλευόμενα όργανα των τοπικών αρχών. Το αποτέλεσμα ενός δημοψηφίσματος είναι δεσμευτικό όταν μετέχουν σε αυτό τουλάχιστον οι μισοί εγγεγραμμένοι εκλογείς.

Ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων των τοπικών αρχών, καθώς και ο έλεγχος των προϋπολογισμών τους, προβλέπονται στο άρθρο 72 του Συντάγματος. Ο προληπτικός έλεγχος των πράξεων των οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης καταργήθηκε το 1982. Αρμόδιο όργανο για τον *a posteriori* έλεγχο νομιμότητας είναι ο νομάρχης (*prefect*) μαζί με το διοικητικό δικαστή, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο. Ο έλεγχος των προϋπολογισμών και των οικονομικών ασκείται επίσης *a posteriori* από το νομάρχη σε συνεργασία με το Περιφερειακό Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου (*Chambre Régional des Comptes-CRC*).

3.3.3. Αρμοδιότητες και πόροι

Το πεδίο ευθύνης της τοπικής αυτοδιοίκησης επεκτάθηκε με τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων κοινωνικής πρόνοιας, εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης, στις αρχές της δεκαετίας του '80.

Στους δήμους ανήκουν ιδίως οι ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Πολεοδομία
- Δημοτικό οδικό δίκτυο
- Αστικές δημόσιες συγκοινωνίες
- Εκπαίδευση και εγκαταστάσεις φροντίδας των παιδιών (κατασκευή-συντήρηση παιδικών σταθμών, σχολείων, διαχείριση εγκαταστάσεων αναψυχής παιδιών)
- Περιβαλλοντικές αρμοδιότητες (υδροδότηση, δίκτυα αποχέτευσης, συλλογή και επεξεργασία απορριμμάτων).
- Αρμοδιότητες του τομέα αθλητισμού και πολιτισμού.

Οι «νομοί» ασκούν κυρίως αρμοδιότητες του τομέα της κοινωνικής πρόνοιας και υγείας, του τομέα της εκπαίδευσης (δευτεροβάθμιας), του περιφερειακού σχεδιασμού (αγροτική ανάπτυξη-αλιεία-νομαρχιακά οδικά δίκτυα).

Οι τοπικές αρχές μπορούν να ασκούν τις αρμοδιότητές τους είτε με άμεση διαχείριση είτε αναθέτοντας την αρμοδιότητα σε άλλο φορέα που αναλαμβάνει τη σχετική ευθύνη για την παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών ακολουθώντας τις μεθόδους του ιδιωτικού τομέα. Συνήθως αυτές οι μεταθέσεις αρμοδιοτήτων έχουν τις ακόλουθες μορφές: μορφή ιδιωτικής εταιρείας, ή δημοτικής (τοπικής δημόσιας) εταιρείας (*société d'économie mixte locale* –SEML). Μεγάλη ανάπτυξη παρουσιάζουν οι εταιρικές σχέσεις δημοσίου-ιδιωτικού τομέα (*contrats de partenariat* –βλ. και το τμήμα για τις μεταρρυθμίσεις).

Οι σύγχρονοι γαλλικοί δήμοι (*communes*) δημιουργήθηκαν με βάση τις εκκλησιαστικές κοινότητες, οι ρίζες των οποίων βρίσκονται στο δέκατο και δωδέκατο αιώνα. Παρόλο που το μέγεθος και ο χαρακτήρας τους ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό, κάθε δήμος διαθέτει τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις. Ωστόσο, οι δήμοι κρίθηκαν μάλλον αναποτελεσματικοί όσον αφορά στην παροχή υπηρεσιών λόγω του

ακραίου κατακερματισμού τους. Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη διαδημοτικών συνεργασιών για την παροχή βασικών υπηρεσιών. Έτσι, σήμερα οι μεγάλες πόλεις συνήθως συνδέονται με 30 έως 80 περιφερειακούς δήμους, προκειμένου να τους παρέχουν από κοινού υπηρεσίες, όπως η στέγαση, η πρόληψη πυρκαγιών, η πολεοδομία. Οι δομές αυτές έχουν οδηγήσει σε μια αυξανόμενη ανάπτυξη της πόλης στο επίπεδο των τοπικών δομών και τη μετατροπή της σε εργαλείο της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση των ευρύτερων προβλημάτων της αστικής διακυβέρνησης. Στη δεκαετία του 1990, αναλήφθηκε μια σημαντική νομοθετική προσπάθεια για την ενίσχυση της διαδημοτικών δομών, ιδίως μέσω της ανάπτυξης των διαδημοτικών δημόσιων φορέων (Établissements publics de coopération Intercommunale-EPCI). Οι μεταρρυθμίσεις αυτές προέκυψαν από τη βούληση να αποθαρρυνθεί ο τοπικός φορολογικός ανταγωνισμός, να εξασφαλισθεί μία πιο δίκαιη κατανομή των πόρων και να προωθηθούν νέες κατάλληλες δομές για την αντιμετώπιση της οργανωτικής αδυναμίας των δήμων. Στο γαλλικό δημόσιο δίκαιο, οι διαδημοτικοί φορείς EPCI έχουν το καταστατικό της δημόσιας επιχείρησης. Οι κύριες EPCIs λειτουργούν στις αστικές περιοχές.

Πολλοί από αυτούς τους φορείς αναπτύχθηκαν ραγδαία με την εφαρμογή των ρυθμίσεων ενός νόμου (Orientation Act) του 1992. Σήμερα οι συνεργασίες αυτές διακρίνονται σε:

- α) Διαδημοτικούς συνδέσμους (περισσότερες από 12.000 δομές), οι οποίοι δεν έχουν φοροεισπρακτική αρμοδιότητα και χρηματοδοτούνται από τους δήμους που συμμετέχουν σε αυτούς.
- β) “Συνδέσμους των νέων πόλεων” (5 το 2007),
- γ) “Κοινότητες δήμων” (2400)
- δ) «Κοινότητες πόλεων» “Town Communities” (169)
- ε) «Αστικές Κοινότητες» “Urban Communities” (14)

Εκτός από τους διαδημοτικούς συνδέσμους, όλοι οι παραπάνω φορείς (EPCI à fiscalité propre) έχουν φοροεισπρακτικές αρμοδιότητες και οι κύριες λειτουργίες τους συνδέονται με την άσκηση αρμοδιοτήτων που αφορούν στην ύδρευση, στη συλλογή και διάθεση των οικιακών απορριμμάτων, στο αποχετευτικό σύστημα και τα μέσα μαζικής μεταφοράς.

Ως προς τα οικονομικά της τοπικής αυτοδιοίκησης, σημειώνεται ότι τα έσοδα των υπο-εθνικών κυβερνήσεων της Γαλλίας προέρχονται από τέσσερις άμεσους φόρους που καλούνται les quartes vieilles. Οι φόροι αυτοί επιβάλλονται και από τις τρεις βαθμίδες αυτοδιοίκησης, καθώς και από κάποιες δομές διαδημοτικής συνεργασίας. Πρόκειται για το φόρο των τοπικών επιχειρήσεων (taxe professionnelle), το φόρο ακίνητης περιουσίας-κτίρια (taxe foncière sur les propriétés bâties), το φόρο κατοικίας (taxe d'habitation) και το φόρο γης (taxe foncière sur les propriétés non bâties). Επίσης, υπάρχουν και άλλοι άμεσοι ή έμμεσοι φόροι: ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων, που επιβάλλεται από τους νομούς και τους δήμους, ο φόρος για τις μεταφορές, ο οποίος μεταφέρεται από τους δήμους στους φορείς διαδημοτικής συνεργασίας που παρέχουν τη συγκεκριμένη υπηρεσία, κ.α.

Επιπλέον, τα έσοδα των τοπικών αρχών ενισχύονται από τις κρατικές επιχορηγήσεις. Ειδικότερα οι δήμοι επιδοτούνται από το κράτος είτε βάσει μίας προκαθορισμένης επιχορήγησης (DGF forfaitaire), είτε βάσει ενός συστήματος εξισορρόπησης των επιχορηγήσεων που ευνοεί τις μειονεκτούσες τοπικές αρχές.

3.3.4. Swot Ανάλυση

Εσωτερικό Περιβάλλον	Εξωτερικό Περιβάλλον
Δυνατά Σημεία	Ευκαιρίες
<ul style="list-style-type: none"> • Συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα • Διαδημοτικές συνεργασίες • Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και διοικητικών καινοτομιών 	<ul style="list-style-type: none"> • Ευνοϊκό περιβάλλον για ενίσχυση της αυτοδιοίκησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο • Σημαντικός τουριστικός προορισμός • Αξιοποίηση βιομηχανιών αιχμής, καινοτομίας και ενός ανταγωνιστικού πρωτογενούς τομέα
Αδύνατα Σημεία	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Κατακερματισμός δομών- Μικρό και μη λειτουργικό μέγεθος πολλών δήμων και κοινοτήτων • Συγκεντρωτική παράδοση γαλλικού κράτους 	<ul style="list-style-type: none"> • Οικονομική κρίση στην Ευρώπη και διεθνής χρηματο-πιστωτική κρίση • Υποβάθμιση κοινωνικών υπηρεσιών • Προβλήματα ως προς την ενσωμάτωση ορισμένων ομάδων μεταναστών

3.4. Δανία

3.4.1. Επισκόπηση δομής

Η Δανία χαρακτηρίζεται από το Σύνταγμά (1849) της ως ενιαίο κράτος με πολίτευμα τη βασιλευομένη δημοκρατία. Το ίδιο το Σύνταγμα με την αναθεώρηση του 1953 καθιερώνει την ανεξαρτησία των τοπικών αρχών.

Ωστόσο, η Δανική τοπική αυτοδιοίκηση ισορροπεί μεταξύ της αυτοδιοίκησης και του κεντρικού κρατικού ελέγχου. Από τη μία πλευρά, υπάρχει μία παράδοση για ισχυρή τοπική αυτοδιοίκηση, με τους δήμους και τις περιφέρειες να είναι επιφορτισμένες με περισσότερες λειτουργίες από ό,τι στις περισσότερες χώρες (ιδιαίτερα οι δήμοι που έχουν και δικαίωμα ανεξάρτητης φορολόγησης). Από την άλλη πλευρά, η Δανία έχει παράδοση σε έναν κεντρικό κυβερνητικό έλεγχο, με παρεμβάσεις στις τοπικές υποθέσεις και τη χρήση της τοπικής αυτοδιοίκησης ως φορέα παροχής των εθνικών υπηρεσιών.

Η Δανία κύρωσε τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας στις 3 Φεβρουαρίου 1988. Η τοπική της αυτοδιοίκηση είναι δύο βαθμίδων: δήμοι και περιφέρειες. Η τελευταία μεταρρύθμιση που υιοθετήθηκε την 1/1/2007, μετέβαλε ριζικά ολόκληρη τη περιφερειακή οργανωτική δομή της χώρας: συστήθηκαν πέντε Περιφερειακές Κρατικές Διοικήσεις, 11 αυτοδιοικούμενες περιφέρειες και 99 δήμοι, καταργώντας τις πρώην 15 κρατικές κομητείες, τις 13 αυτοδιοικούμενες κομητείες και συγχωνεύοντας τους προϋπάρχοντες 271 δήμους.

Πίνακας 3.4.: Η εδαφική υποδιαίρεση της Δανίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification

NUTS	Τύπος	Αριθμός
NUTS 1	Περιφέρειες NUTS 1	1
NUTS 2	Περιφέρειες Σχεδιασμού	5
NUTS 3	Επαρχίες	11
LAU 1	Δήμοι	99
LAU 1	Δήμοι	2.298

Επεξήγηση: LAU: Local Authority Unit. NUTS: National Units for Territorial Statistics.

Οι δήμοι στη Δανία απολαμβάνουν μια λεπτή ισορροπία μεταξύ κεντρικού ελέγχου και αυτοδιοίκησης, μία κατάσταση που έχει ιστορικές ρίζες. Η κεντρική κυβέρνηση έχει μια παράδοση που χρονολογείται από την εποχή της βασιλικού απολυταρχικού κράτους, κατά την οποία οι τοπικές κυβερνήσεις εφαρμόζουν εθνικές πολιτικές. Παρόλο που αυτό οδήγησε διαχρονικά στην επιβολή μεγάλου αριθμού κεντρικών μηχανισμών ελέγχου, υπάρχει επίσης μια μακροχρόνια παράδοση της τοπικής δημοκρατίας και της τοπικής φορολογικής αυτονομίας. Το αποτέλεσμα είναι ένα μίγμα ισχυρής τοπικής αυτοδιοίκησης και κεντρικής εποπτείας. Η τελευταία μεταρρύθμιση είναι ένα παράδειγμα αυτής της εξισορρόπησης.

3.4.2. Σύστημα διακυβέρνησης

Το πολιτικό σύστημα στους δήμους της Δανίας αποτελείται από τρία όργανα: το Συμβούλιο, τις μόνιμες επιτροπές, και τον δήμαρχο. Το συμβούλιο αποτελείται από 9-31 μέλη, είναι η υπέρτατη δημοτική αρχή και μπορεί να θεωρηθεί ότι διαθέτει τοπική νομοθετική εξουσία. Η εκτελεστική εξουσία ασκείται μέσω ενός συστήματος μόνιμων επιτροπών (staende udvalg) και μέσω της κατανομής εργασιών μεταξύ του δημάρχου και αυτών των μόνιμων τομεακών επιτροπών.

Ο δήμαρχος εκλέγεται από και μεταξύ των μελών του Συμβουλίου με απλή πλειοψηφία και είναι επισήμως ο επικεφαλής της δημοτικής διοίκησης και της οικονομικής επιτροπής, ενώ προεδρεύει του δημοτικού συμβουλίου. Τα μέλη των μόνιμων επιτροπών εκλέγονται επίσης από και μεταξύ των μελών του συμβουλίου, σύμφωνα με ένα αναλογικό σύστημα για την αντιπροσώπευση των παρατάξεων. Οι επιτροπές είναι υπεύθυνες για την καθημερινή διαχείριση στους διάφορους τομείς πολιτικής δηλ. είναι τα τοπικά εκτελεστικά όργανα στο πλαίσιο των διαφόρων τομέων πολιτικής. Οι πρόεδροι των επιτροπών εκλέγονται από τις επιτροπές με απλή πλειοψηφία. Η συγκρότηση οικονομικής επιτροπής (Økonomiudvalg) είναι υποχρεωτική. Παρά το γεγονός ότι οι πρόεδροι έχουν μόνο λίγες τυπικές εξουσίες, μπορεί στην πράξη να είναι αρκετά ισχυρή και σημαντική η επιρροή τους στους τομείς που τους έχουν ανατεθεί.

Κατά συνέπεια, ο δήμαρχος και οι πρόεδροι των τομεακών μόνιμων επιτροπών αποτελούν από κοινού την εκτελεστική εξουσία στο δανικό σύστημα τοπικής αυτοδιοίκησης. Το τοπικό πολιτικό σύστημα υποστηρίζεται από μια μεγάλη

επαγγελματική βεμπεριανή διοίκηση. Από τυπικής πλευράς, πρόκειται για μία ενιαία υπηρεσία που διευθύνεται από το δήμαρχο, αλλά στην πράξη έχει ισχυρά τομεακά χαρακτηριστικά, δεδομένου ότι, σε σημαντικές υποθέσεις, η διοίκηση δεν συνεννοείται (υπάγεται;) με το δήμαρχο, αλλά στις επιτροπές.

Η συμμετοχή των πολιτών στις τοπικές υποθέσεις, εκτός από τις επιτροπές χρηστών, σήμερα γίνεται και μέσω τοπικών δημοψηφισμάτων, τα οποία διενεργούνται μετά από σχετική πρωτοβουλία των δημοτικών συμβουλίων.

Ο έλεγχος νομιμότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης της Δανίας ασκείται σήμερα από τις 5 περιφερειακές κρατικές διοικήσεις. Οι υπηρεσίες αυτές μπορούν να ακυρώσουν οποιαδήποτε παράνομη απόφαση των τοπικών αρχών.

3.4.3. Αρμοδιότητες και πόροι

Με τη μεταρρύθμιση του 2007 μεταφέρεται ένα ευρύ φάσμα λειτουργιών στους δήμους με αποτέλεσμα την εδραίωση της θέσης τους στον δημόσιο τομέα της Δανίας.

Σήμερα οι αρμοδιότητες των δήμων δεσμεύουν τα δύο τρίτα του συνόλου των δημοσίων δαπανών στη Δανία. Οι πιο σημαντικές λειτουργίες τους είναι οι βασικές υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας:

- Φροντίδα των παιδιών
- Πρωτοβάθμια εκπαίδευση
- Φροντίδα για τους ηλικιωμένους

Επιπροσθέτως, οι δήμοι διαχειρίζονται μια σειρά από κοινωνικές υπηρεσίες που αποτελούν κατά βάση μεταβιβαστικές πληρωμές, όπως τα επιδόματα στέγασης, την κοινωνική ασφάλιση και τις συντάξεις γήρατος. Έχουν επίσης, σημαντικές αρμοδιότητες στον τομέα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας (υδροδότηση, συλλογή σκουπιδιών, τοπικοί δρόμοι) και στο πλαίσιο του πολιτισμού και αναψυχής (βιβλιοθήκες, θέατρα, αθλητικές εγκαταστάσεις).

Εκτός από αυτά τα παραδοσιακά καθήκοντα, το 2007 μεταφέρθηκε στους δήμους μια σειρά από αρμοδιότητες των παλιών κομητειών: εξειδικευμένες κοινωνικές υπηρεσίες, υγειονομική πρόληψη, συντήρηση των επαρχιακών οδών, καθώς και η προστασία του περιβάλλοντος.

Οι δήμοι και οι περιφέρειες μπορούν να συνιστούν δημοτικές εταιρείες (local public companies) είτε μονομετοχικές είτε σε συνεργασία με άλλους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή με τον ιδιωτικό τομέα. Οι εταιρείες αυτές μπορούν να είναι συνεταιρισμοί, εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, συμμετοχικές εταιρείες (profit sharing companies). Σε αυτές τις εταιρείες οι τοπικές αρχές μπορούν να αναθέσουν οποιαδήποτε δραστηριότητα εμπίπτει στις αρμοδιότητές τους (συνήθως υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, διαχείριση απορριμμάτων, υδροδότηση).

Επιπλέον, διαδημοτική συνεργασία αναπτύσσεται μεταξύ δήμων με τη μορφή συγκρότησης κοινών οργάνων για την παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών, ή για την εκπόνηση ενός κοινού προγράμματος ανάπτυξης.

Ως προς τα οικονομικά της αυτοδιοίκησης, σημειώνεται ότι τα έσοδα των δήμων και των περιφερειών προέρχονται τόσο από την τοπική φορολογία όσο και από κρατικές επιχορηγήσεις. Οι δύο βασικοί φόροι και για τις δύο βαθμίδες είναι ο φόρος εισοδήματος (Kommunal/regional indkomtskat) και ο φόρος ακίνητης περιουσίας (land tax «Kommunal/regional ejedomsskat»). Επίσης οι δήμοι μπορούν να επιβάλλουν και φόρο περιουσίας των επιχειρήσεων. Επιπλέον, τα έσοδα τριών φόρων μοιράζονται μεταξύ δήμων και κομητειών, του φόρου ακίνητης περιουσίας, του φόρου επί των συντάξεων και του φόρου των εταιρειών. Οι κρατικές επιχορηγήσεις αποδίδονται και στις δύο βαθμίδες αυτοδιοίκησης εφαρμόζοντας ένα καθεστώς εξισορρόπησης, με σκοπό την άμβλυση των ανισοτήτων μεταξύ τους. Συνολικά, η αυτοδιοίκηση της Δανίας σήμερα, δαπανά το 37,6% του ΑΕΠ και το 64,3% των δημοσίων δαπανών, αντανακλώντας έτσι τον υψηλότερο βαθμό ουσιαστικής αποκέντρωσης σε ολόκληρη την Ευρώπη.

3.4.4. Swot Ανάλυση

Εσωτερικό Περιβάλλον	Εξωτερικό Περιβάλλον
Δυνατά Σημεία	Ευκαιρίες
<ul style="list-style-type: none"> • Μικρός αριθμός δήμων με λειτουργικό μέγεθος • Συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα • Διαδημοτικές συνεργασίες • Ισχυρή παράδοση τοπικής αυτοδιοίκησης • Ενισχυμένες αρμοδιότητες 	<ul style="list-style-type: none"> • Ευνοϊκό περιβάλλον για ενίσχυση της αυτοδιοίκησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο • Αξιοποίηση βιομηχανιών αιχμής και καινοτομίας • Αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων ως προς τη ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

	<ul style="list-style-type: none"> Υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο ανθρώπινου δυναμικού
Αδύνατα Σημεία	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> Ισχυρή επιρροή πολιτικών κομμάτων στη τοπική αυτοδιοίκηση Προβλήματα αποξένωσης πολιτών από τον εξαιρετικά τεχνικό χαρακτήρα της διοίκησης 	<ul style="list-style-type: none"> Οικονομική κρίση στην Ευρώπη και διεθνής χρηματο-πιστωτική κρίση Προβλήματα ως προς την ενσωμάτωση ορισμένων ομάδων μεταναστών

3.5. Ιρλανδία

3.5.1. Επισκόπηση δομής

Η Ιρλανδία είναι ένα ενιαίο κράτος. Το Πολίτευμα της Ιρλανδίας είναι κοινοβουλευτική δημοκρατία. Το Σύνταγμά της υιοθετήθηκε το 1937. Με την 20ή Τροπολογία του Συντάγματος το 1999, κατοχυρώνεται η δημοκρατική αρχή στην τοπική αυτοδιοίκηση. Η Ιρλανδία κύρωσε τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας στις 14 Μαΐου 2004. Η τοπική διοίκηση της χώρας αποτελείται από τοπικές αρχές (περιφέρειες, δήμους-κωμοπόλεις, πόλεις) χωρίς κρατική περιφερειακή διοίκηση.

Πίνακας 3.5.: Η εδαφική υποδιαίρεση της Ιρλανδίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification

NUTS	Τύπος	Αριθμός
NUTS 1	Περιφέρειες NUTS 1	1
NUTS 2	Περιφέρειες Σχεδιασμού	2
NUTS 3	Επαρχίες	8
LAU 1	Δήμοι	6
LAU 1	Δήμοι	3.441

Επεξήγηση: LAU: Local Authority Unit. NUTS: National Units for Territorial Statistics.

Ο πρώτος βαθμός αυτοδιοίκησης περιλαμβάνει 114 τοπικά συμβούλια (Comhairli) και ειδικότερα:

- 29 κομητειακά συμβούλια (Comhairli Contae)

- 5 συμβούλια μεγάλων πόλεων (Comhairli Cathrach)
- 75 συμβούλια πόλεων (Comhairli Baile)
- 6 συμβούλια δήμων (borough counsils)

Ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ιρλανδία έχει τις ρίζες του στο 1898 και στον Τοπικό Κυβερνητικό Νόμο, ο οποίος που ψηφίσθηκε από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου. Έτσι μάλιστα εξηγείται η ισχυρή επιρροή του βρετανικού συστήματος τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ιρλανδία. Ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε με δύο σημαντικούς νόμους για την τοπική αυτοδιοίκηση το 1991 και το 2001.

3.5.2. Σύστημα διακυβέρνησης

Τοπικό επίπεδο (80 τοπικά συμβούλια πόλεων και δήμων)

Το Δημοτικό Συμβούλιο ή το Συμβούλιο της Πόλης (borough council or town council) είναι το τοπικό βουλευόμενο όργανο. Τα μέλη του εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για περίοδο πέντε ετών. Το Συμβούλιο διορίζει τον δήμαρχο που είναι υπεύθυνος για την κατάρτιση των σχεδίων ανάπτυξης του δήμου. Ο υπάλληλος ή υπάλληλος της πόλης είναι το εκτελεστικό όργανο του συμβουλίου του δήμου ή της πόλης και διορίζεται από την εθνική κυβέρνηση.

Ο υπάλληλος (borough clerk or town clerk) είναι υπεύθυνος για την τοπική αυτοδιοίκηση και για την εποπτεία ενός αριθμού εκτελεστικών λειτουργιών, συμπεριλαμβανομένων της διαχείρισης του προσωπικού, τις δημόσιες συμβάσεις, τη συλλογή των εσόδων, τις οικοδομικές άδειες και τη στέγαση. Ο δήμαρχος εκλέγεται κάθε χρόνο από το συμβούλιο του δήμου ή της πόλης και προεδρεύει του συμβουλίου.

Ενδιάμεσο επίπεδο: 5 μεγάλες πόλεις (Cities) και 29 κομητείες (Counties)

Το συμβούλιο των μεγάλων πόλεων καθώς και το συμβούλιο της κομητείας εκλέγεται με άμεση καθολική ψηφοφορία για περίοδο πέντε ετών, βάσει ενός αναλογικού συστήματος εκπροσώπησης. Ο αριθμός των συμβούλων ποικίλλει και καθορίζεται από την εθνική νομοθεσία. Τόσο το συμβούλιο της πόλης (city) όσο και το συμβούλιο της κομητείας επικουρούνται από τις επιτροπές τοπικής πολιτικής, που αποτελούνται από δύο εκλεγμένα μέλη των τοπικών συμβουλίων και τους

εκπροσώπους των τοπικών ομάδων συμφερόντων, όπως επιχειρήσεις και το περιβαλλοντικές ομάδες, καθώς και από εκπροσώπους της κοινωνίας πολιτών και εθελοντικών ομάδων. Το Συμβούλιο ασκεί αποκλειστικές αρμοδιότητες, όπως η έγκριση των κύριων τοπικών πολιτικών. Αυτές περιλαμβάνουν τα τοπικά στρατηγικά σχέδια, καθώς και τους τοπικούς νόμους και τον ετήσιο προϋπολογισμό. Το συμβούλιο επιβλέπει επίσης η διαχείριση αυτών των πολιτικών. Ο διευθυντής της πόλης ή της κομητείας (city manager or county manager) είναι ο επικεφαλής της διοίκησης για περίοδο επτά ετών, και έχει μια σειρά από αρμοδιότητες που σχετίζονται με την εσωτερική διαχείριση της τοπικής κυβέρνησης και την εφαρμογή των πολιτικών της. Ειδικότερα, έχει εκτελεστικές αρμοδιότητες, όπως η διαχείριση του προσωπικού, οι δημόσιες συμβάσεις, η είσπραξη των εσόδων, οι οικοδομικές άδειες και η κατανομή των κατοικιών.

Ο δήμαρχος ή πρόεδρος του συμβουλίου είναι ο επικεφαλής της σε τελετουργικά θέματα. Εκλέγεται κάθε χρόνο μεταξύ των μελών του συμβουλίου και εκπροσωπεί την πόλη ή νομό.

Το ενδιάμεσο επίπεδο στην Ιρλανδία αποτελείται από πέντε δημοτικά συμβούλια και 29 επαρχιακά συμβούλια. Αυτές θεωρούνται ως οι πρωτογενείς μονάδες της τοπικής αυτοδιοίκησης και καλύπτουν ολόκληρη την επικράτεια και τον πληθυσμό της χώρας.

Η εποπτεία του κράτους στην τοπική αυτοδιοίκηση ασκείται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Κληρονομιάς και Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο έλεγχος των οικονομικών και των προϋπολογισμών επίσης ασκείται συστηματικά από το ίδιο Υπουργείο.

3.5.3. Αρμοδιότητες και πόροι

Αρμοδιότητες των δήμων και των πόλεων είναι ο ακόλουθες:

- Οδοποιία και συντήρηση δρόμων
- Στέγαση
- Εγκαταστάσεις αναψυχής
- Πολεοδομία

Οι αρμοδιότητες της ενδιάμεσης βαθμίδας είναι κυρίως οι εξής:

- Πολεοδομία
- Οι οδικές υποδομές
- Έργα υδροδότησης
- Διαχείριση των αποβλήτων και περιβάλλον
- Στέγαση
- Πυροσβεστικές υπηρεσίες και υπηρεσίες πολιτικής άμυνας
- Βιβλιοθήκες
- Τοπικές τέχνες, πολιτισμός και αναψυχή
- Συντονισμός των δημοσίων υπηρεσιών σε διαφορετικές οργανισμών που δραστηριοποιούνται σε τοπικό επίπεδο.

Παρά τις προσπάθειες μεταρρυθμίσεων το ιρλανδικό κράτος παραμένει συγκεντρωτικό. Οι αρμοδιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι σε σχέση με άλλα κράτη της ΕΕ περιορισμένες. Από το 1991 οι αρμοδιότητες αυτές μπορούν να ασκούνται και μέσω σύστασης δημοσίων επιχειρήσεων που λειτουργούν με ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια αλλά και μέσω συνεργασιών με τον ιδιωτικό τομέα (PPP). Οι διαδημοτικές συνεργασίες είναι επίσης ένας τρόπος άσκησης των τοπικών λειτουργιών και συνήθως συνάπτονται για αρμοδιότητες σχετικές με τη στέγαση, το οδικό δίκτυο και την πυροσβεστική.

Ως προς τα οικονομικά της αυτοδιοίκησης σημειώνεται ότι οι τοπικές αρχές στην Ιρλανδία δεν λαμβάνουν μερίδιο από την κοινή φορολόγηση και τα φορολογικά τους έσοδα προέρχονται αποκλειστικά από την τοπική φορολογία και ειδικότερα μόνο από το φόρο στο εμπόριο. Η σημαντικότερη πηγή εσόδων είναι τα κρατικά κονδύλια (τρέχουσες επιχορηγήσεις και βασικές επιχορηγήσεις). Οι δαπάνες της αυτοδιοίκησης στην Ιρλανδία φθάνουν το 6,9% του ΑΕΠ και το 10,3% επί του συνόλου των δημοσίων δαπανών.

3.5.4. Swot Ανάλυση

Εσωτερικό Περιβάλλον	Εξωτερικό Περιβάλλον
<p>Δυνατά Σημεία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα • Σημαντική πρόοδος ως προς τη διάδοση θεσμών νέου δημόσιου μάνατζμεντ, σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών διοίκησης • Διαδημοτικές συνεργασίες 	<p>Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ευνοϊκό περιβάλλον για ενίσχυση της αυτοδιοίκησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο • Σημαντικός τουριστικός προορισμός • Αξιοποίηση ορισμένων βιομηχανιών αιχμής και ενός ανταγωνιστικού πρωτογενούς τομέα
<p>Αδύνατα Σημεία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μικρό και μη λειτουργικό μέγεθος πολλών δήμων και πόλεων • Περιορισμένες αρμοδιότητες και επιφυλακτικότητα σε ριζικές μεταρρυθμίσεις και μεταφορά αρμοδιοτήτων από το κράτος. • Έσοδα κυρίως από κρατικά κονδύλια και περιορισμένη τοπική φορολογία. • Ισχυρή παράδοση κρατικού συγκεντρωτισμού 	<p>Απειλές</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οικονομική κρίση στην Ευρώπη και διεθνής χρηματο-πιστωτική κρίση • Υψηλότατο δημόσιο χρέος και δυσκολίες εξυπηρέτησής του • Δημοσιονομικοί περιορισμοί και διεύρυνση ασφυκτικών ελέγχων. • Υποβάθμιση κοινωνικών υπηρεσιών λόγω της κρίσης

3.6. Λετονία

3.6.1. Επισκόπηση δομής

Ενιαίο κράτος με βάση το Σύνταγμα του 1922 που επανήλθε σε ισχύ το 1993. Δεν υπάρχει ρητή συνταγματική κατοχύρωση μολονότι υπάρχουν διατάξεις που αναφέρονται στις υπο-εθνικές βαθμίδες διοίκησης. Η Λετονία επικύρωσε τον ΕΧΤΑ στις 5 Δεκεμβρίου 1997.

Το κράτος της Λετονίας δεν διαθέτει ενιαίο σύστημα αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης, αν και ορισμένα υπουργεία διαθέτουν δικές τους περιφερειακές υπηρεσίες. Σήμερα, στη Λετονία υπάρχει ένας βαθμός αυτοδιοίκησης, ο οποίος αποτελείται από 119 δήμους (novads- municipalities) και 9 αστικούς δήμους (pilseta- republican cities). Στο αμέσως ανώτερο επίπεδο, σχηματίζονται οι 6 περιφέρειες σχεδιασμού (planning regions), όπου συγκροτούνται αναπτυξιακά συμβούλια περιφερειών σχεδιασμού (planning regions development councils) που αποτελούνται από μέλη των δημοτικών συμβουλίων, τα οποία επιλέγονται από τη συνέλευση των προέδρων των δημοτικών συμβουλίων των δήμων της περιοχής τους και έχουν αρμοδιότητες σχεδιασμού, συντονισμού και διοίκησης των δημόσιων συγκοινωνιών (το τελευταίο αφορά τις περιφέρειες όλων των δήμων εκτός από τους αστικούς δήμους. Οι περιφέρειες σχεδιασμού δεν αποτελούν ΟΤΑ αλλά πλησιάζουν τον τύπο του δημοτικού συνδέσμου.

Πίνακας 3.6.: Η εδαφική υποδιαίρεση της Λετονίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification

NUTS	Τύπος	Αριθμός
NUTS 1	Περιφέρειες NUTS 1	1
NUTS 2	Περιφέρειες Σχεδιασμού	1
NUTS 3	Επαρχίες	6
LAU 1	Δήμοι	-
LAU 1	Δήμοι	119

Επεξήγηση: LAU: Local Authority Unit. NUTS: National Units for Territorial Statistics.

3.6.2. Σύστημα Διακυβέρνησης

Στους δήμους, το τοπικό συμβούλιο (“dome”, local council) είναι το βουλευόμενο όργανο της τοπικής αρχής, ενώ τα μέλη του εκλέγονται άμεσα με καθολική ψηφοφορία για θητεία τεσσάρων ετών. Το συμβούλιο εκλέγει τον Πρόεδρό του καθώς και τα μέλη των διαρκών επιτροπών του (standing committees) μεταξύ των μελών του. Ως υποχρεωτικές επιτροπές, προβλέπονται από το νόμο η επιτροπή οικονομικών και η επιτροπή κοινωνικών, εκπαιδευτικών και πολιτιστικών θεμάτων, αντίστοιχα. Στις διαρκείς επιτροπές μπορούν να συμμετέχουν και ιδιώτες με ειδικές γνώσεις. Ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου (“prieksdedetajs”) είναι παράλληλα και πρόεδρος της επιτροπής οικονομικών υποθέσεων και εκλέγεται για θητεία 4 ετών.

Οι περιφέρειες σχεδιασμού δεν είναι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης αλλά αποτελούν ένα μικτό σχήμα με δική του νομική προσωπικότητα που πλησιάζει τον τύπο του δημοτικού συνδέσμου. Ως προς τη σύνθεση των αναπτυξιακών συμβουλίων των περιφερειών σχεδιασμού που αποτελούνται από μέλη των δημοτικών συμβουλίων που επιλέγονται από τη συνέλευση των προέδρων των δημοτικών συμβουλίων της περιοχής τους.

3.6.3. Αρμοδιότητες

Οι αρμοδιότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης στη Λετονία περιλαμβάνουν κυρίως τα εξής:

- Την ύδρευση και την τηλεθέρμανση
- Τη διαχείριση απορριμμάτων
- Τα βασικά κοινωφελή δίκτυα και υποδομές (τοπικό οδικό δίκτυο, αποχέτευση κλπ.)
- Τη διαχείριση υδάτων και δασών
- Την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- Τη δημόσια υγεία
- Την προστασία της παιδικής ηλικίας
- Τις αδειοδοτήσεις εμπορικών δραστηριοτήτων
- Τον πολιτισμό
- Την πολιτική προστασία και ζητήματα δημόσιας τάξης τοπικής κλίμακας

- Την αστική ανάπτυξη
- Την εκπαίδευση εκπαιδευτικών
- Τη συλλογή στατιστικών στοιχείων
- Τη δημόσια συγκοινωνία (στους αστικούς δήμους)
- Κοινωνικές υπηρεσίες σε ευπαθείς ομάδες

Οι δαπάνες της τοπικής αυτοδιοίκησης στη Λετονία φθάνουν το 11,4% του ΑΕΠ και το 25,6% επί του συνόλου των δημοσίων δαπανών. Από τους επιμέρους τομείς, η εκπαίδευση καλύπτει το συγκριτικά υψηλότερο (37,4%) ποσοστό των δαπανών.

3.6.4. Swot ανάλυση

Εσωτερικό Περιβάλλον	Εξωτερικό Περιβάλλον
Δυνατά Σημεία	Ευκαιρίες
<ul style="list-style-type: none"> • Λειτουργικές δομές της τοπικής διοίκησης και μικρός αριθμός δήμων με λειτουργικό μέγεθος / Λιτές δομές της διοίκησης γενικότερα • Μεγάλα περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης της αυτοδιοίκησης • Σημαντική διάδοση συνεργασιών με ιδιωτικό τομέα 	<ul style="list-style-type: none"> • Ευνοϊκό περιβάλλον για ενίσχυση της αυτοδιοίκησης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο • Ευρωπαϊκοί Πόροι • Συγκριτικά υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης και προσέλκυση ξένων επενδύσεων. • Καλές επιδόσεις ως προς διοικητικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις • Δημόσιο χρέος σε ικανοποιητικά επίπεδα
Αδύνατα Σημεία	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Σχετικά πρόσφατη ανάπτυξη δημοκρατικών δομών με προβλήματα ως προς εθνικές μειονότητες • Μεταφορά δαπανηρών αρμοδιοτήτων στην αυτοδιοίκηση (πχ. εκπαίδευση) χωρίς τους αντίστοιχους πόρους 	<ul style="list-style-type: none"> • Οικονομική κρίση και αστάθεια στην Ευρωζώνη • Προβλήματα και εντάσεις με μεγάλες εθνικές μειονότητες (ιδίως τους Ρώσους), δυσκολίες ως προς την κοινωνική ενσωμάτωσή τους

3.7. Ουγγαρία

3.7.1. Επισκόπηση δομής

Η Ουγγαρία είναι ένα ενιαίο κράτος με πολίτευμα την κοινοβουλευτική δημοκρατία. Το άρθρο 9 του Συντάγματός της αναγνωρίζει την αρχή της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η Ουγγαρία επικύρωσε τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας το 1994.

Η εδαφική διάρθρωση του κράτους περιλαμβάνει τόσο την κρατική περιφερειακή διοίκηση όσο και τοπικές αρχές (τοπική αυτοδιοίκηση).

Την τοπική αυτοδιοίκηση συνιστούν οι δήμοι (települések), οι πόλεις (városok), οι πόλεις-κομητείες (Megyei jogú városok), τα διαμερίσματα της πρωτεύουσας (Fővárosi kerületek) και οι κομητείες (megyék). Η πρωτεύουσα της χώρας, η Βουδαπέστη, έχει δύο επίπεδα τοπικών αρχών: την τοπική κυβέρνηση της πόλης και 23 διαμερίσματα.

Ένας δήμος μπορεί να γίνει μια πόλη με πρωτοβουλία του σώματός των αντιπροσώπων, ανάλογα με το επίπεδο της ανάπτυξης και των επιπτώσεών της σε περιφερειακό επίπεδο. Πόλεις με περισσότερους από 50 000 κατοίκους μπορούν να αποκτήσουν και το βαθμό της κομητείας. Ωστόσο, η διαδικασία αυτή είναι αρκετά σπάνια, καθώς ο τελευταίος δήμος που έγινε κομητεία ήταν το Érd το 1994.

Πίνακας 3.7.: Η εδαφική υποδιαίρεση της Ουγγαρίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification

NUTS	Τύπος	Αριθμός
NUTS 1	Περιφέρειες NUTS 1	3
NUTS 2	Περιφέρειες Σχεδιασμού	7
NUTS 3	Επαρχίες	20
LAU 1	Δήμοι	198
LAU 1	Δήμοι	3.177

Επεξήγηση: LAU: Local Authority Unit. NUTS: National Units for Territorial Statistics.

Το ουγγρικό Σύνταγμα και ο Νόμος για την Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι επί του παρόντος υπό αναθεώρηση. Μία νέα δομή τοπικής διακυβέρνησης θα εισαχθεί μεταξύ 2012 και 2014. Το αναθεωρημένο Σύνταγμα και ο νέος νόμος θα κλίνει περισσότερο προς τη συγκέντρωση ορισμένων τοπικών αρμοδιοτήτων στο κράτος,

όπως την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, λόγω των υφιστάμενων δημοσιονομικών περιορισμών.

3.7.2. Σύστημα Διακυβέρνησης

Δήμοι

Υπάρχουν 3.177 δήμοι (települések), πόλεις (városok), πόλεις-κομητείες (Megyei jogú városok), διαμερίσματα της πρωτεύουσας (Fővárosi kerületek) και η πόλη της Βουδαπέστης.

Το συμβούλιο των αντιπροσώπων (képviselő-Testület) είναι το βουλευόμενο αντιπροσωπευτικό σώμα του Δήμου. Τα μέλη του εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για τέσσερα χρόνια και είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση και τον έλεγχο του δήμου. Οι αποφάσεις του συμβουλίου των αντιπροσώπων έχουν την μορφή ψηφισμάτων και διαταγμάτων. Ο δήμαρχος (polgármester) είναι το εκτελεστικό όργανο του δήμου και προεδρεύει του συμβουλίου. Είναι επίσης μέλος του συμβουλίου και εκλέγεται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για τετραετή θητεία. Με πρόταση του δημάρχου, το σώμα των αντιπροσώπων μπορεί να εκλέξει με μυστική ψηφοφορία συμβούλους ως αντιδημάρχους. Οι δήμοι άνω των 3.000 κατοίκων έχουν δήμαρχο με πλήρη απασχόληση, ενώ σε δήμους κάτω από 3.000 κατοίκους, το σώμα των αντιπροσώπων μπορεί να καθορίσει αν ο δήμαρχος έχει θέση μερικής απασχόλησης ή θέση πλήρους απασχόλησης.

Από το σώμα των αντιπροσώπων διορίζεται ο γραμματέας (jegyző), συνήθως για αόριστη χρονική περίοδο. Ο γραμματέας είναι ο επικεφαλής της δημοτικής διοίκησης. Ο γραμματέας συντάσσει και υποστηρίζει το έργο του σώματος των αντιπροσώπων και του δημάρχου, και εκτελεί τις αποφάσεις τους.

Κομητείες

Το συμβούλιο της κομητείας (Megyei közgyűlés) είναι το βουλευόμενο σώμα τα μέλη του οποίου εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για τετραετή θητεία. Το συμβούλιο της κομητείας παρέχει σε τοπικό επίπεδο τις δημόσιες υπηρεσίες που οι δήμοι είναι σε θέση να παράσχουν. Ωστόσο, με βάση το αρχή της επικουρικότητας, οι αρχές της κομητείας δεν μπορούν να αναλάβουν αρμοδιότητες που οι δήμοι επιθυμούν να ασκήσουν οι ίδιοι. Ο πρόεδρος της κομητείας (közgyűlés

elnöke) εκλέγεται για τετραετή θητεία από και μεταξύ των μελών του κομητειακού συμβουλίου.

Ο πρόεδρος είναι η εκτελεστική εξουσία της κομητείας και εκπροσωπεί επίσης το κομητειακό συμβούλιο.

Ο έλεγχος νομιμότητας στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ασκείται από τον προϊστάμενο του δημόσιου περιφερειακού διοικητικού γραφείου, που εκπροσωπεί το κράτος σε περιφερειακό επίπεδο.

3.7.3. Αρμοδιότητες και πόροι

Οι αρμοδιότητες της πρώτης βαθμίδας αυτοδιοίκησης είναι κυρίως:

- Τοπική ανάπτυξη
- Πολεοδομία
- Η προστασία του περιβάλλοντος
- Στέγαση
- Δημόσιες συγκοινωνίες
- Κοινωνικές υπηρεσίες
- Δημοτικά σχολεία
- Συντήρηση δρόμων, δημόσιων χώρων, νεκροταφεία και αποχέτευση
- Υδάτινοι πόροι
- Υπηρεσίες πυρόσβεσης
- Πολιτισμός

Οι δήμοι έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν τις αρμοδιότητές τους συστήνοντας τοπικούς οργανισμούς που ονομάζονται «δημοσιονομικοί οργανισμοί», και τοπικές δημόσιες εταιρείες, οι οποίες είτε ανήκουν εξ ολοκλήρου στο δήμο, είτε σε περισσότερους του ενός δήμους και / σε ιδιωτική εταιρεία. Επίσης οι τοπικές αρχές μπορούν να συνάπτουν διαδημοτικές συνεργασίες.

Οι αρμοδιότητες των κομητειών είναι οι ακόλουθες:

- Σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
- Πολιτιστικές υποδομές (βιβλιοθήκες και μουσεία)
- Συντήρηση γηροκομείων και νοσοκομείων
- Αγροτική ανάπτυξη
- Τουρισμός

Ως προς τα οικονομικά της αυτοδιοίκησης σημειώνεται ότι τα έσοδα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ουγγαρία προέρχονται κυρίως από την τοπική φορολογία. Σύμφωνα με το Νόμο C για την Τοπική Φορολογία που υιοθετήθηκε το 1990, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ βαθμίδας μπορούν να επιβάλουν πέντε τοπικούς φόρους, με κύριο το φόρο επιχειρήσεων. Ένα σημαντικό ποσοστό των εσόδων τους προέρχεται επίσης από μέρος της εθνικής φορολογίας, ενώ βασική πηγή χρηματοδότησης αποτελούν οι κρατικές επιχορηγήσεις. Στην Ουγγαρία, οι δαπάνες της αυτοδιοίκησης φθάνουν το 12,7% του ΑΕΠ και καλύπτουν το 25,6% του συνόλου των δημοσίων δαπανών. Το 28,3% των δαπανών της αυτοδιοίκησης αφορούν τον τομέα της εκπαίδευσης.

3.7.4. Swot Ανάλυση

Εσωτερικό Περιβάλλον	Εξωτερικό Περιβάλλον
Δυνατά Σημεία	Ευκαιρίες
<ul style="list-style-type: none"> • Διαδημοτικές συνεργασίες • Συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα • Ανάπτυξη δύο βαθμίδων αυτοδιοίκησης • Ικανοποιητική, σε σύγκριση με άλλες ανατολικές χώρες διάδοση νέων μεθόδων διοίκησης και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης 	<ul style="list-style-type: none"> • Ευνοϊκό περιβάλλον για ενίσχυση της αυτοδιοίκησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο • Αξιοποίηση ορισμένων βιομηχανιών αιχμής και ενός ανταγωνιστικού πρωτογενούς τομέα. • Περαιτέρω ανάπτυξη του τουρισμού • Άμεση γειτνίαση με το σκληρό πυρήνα των αναπτυγμένων χωρών της Ευρωζώνης (Γερμανία, Αυστρία). Δυνατότητες προσέλκυσης ξένων επενδύσεων
Αδύνατα Σημεία	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Περιορισμένες αρμοδιότητες δήμων • Μικρό και μη λειτουργικό μέγεθος δήμων • Περιορισμένες αρμοδιότητες και 	<ul style="list-style-type: none"> • Οικονομική κρίση στην Ευρώπη και διεθνής χρηματο-πιστωτική κρίση • Τάσεις πολιτικής αποσταθεροποίησης • Προβλήματα ενσωμάτωσης

επιφυλακτικότητα σε ριζικές μεταρρυθμίσεις και μεταφορά αρμοδιοτήτων από το κράτος.	μειονοτήτων (ιδίως των Ρομά)
---	------------------------------

3.8. Πορτογαλία

3.8.1. Επισκόπηση δομής

Η Πορτογαλία είναι ενιαίο κράτος. Το Σύνταγμα της 2^{ης} Απριλίου 1976 περιλαμβάνει ένα ολόκληρο τμήμα (το τμήμα VII είναι αφιερωμένο στις τοπικές αρχές και περιλαμβάνει τα άρθρα 235-265). Το άρθρο 6 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει ότι το κράτος είναι ενιαίο και οργανώνεται σύμφωνα με τις αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης και της δημοκρατικής αποκέντρωσης της δημόσιας διοίκησης. Το Σύνταγμα του 1976 προέβλεπε και τη δημιουργία περιφερειών ως υψηλότερου βαθμού αυτοδιοίκησης, ωστόσο σήμερα υπάρχουν αυτόνομες περιφέρειες μόνο σε δύο νησιωτικές περιοχές, στις Αζόρες και στη Μαδέϊρα, η αυτονομία των οποίων ενισχύθηκε με τη συνταγματική αναθεώρηση του 2004. Η δημιουργία περιφερειών στην ηπειρωτική Πορτογαλία επιχειρήθηκε αλλά απορρίφθηκε μετά από σχετικό δημοψήφισμα το 1998. Η Πορτογαλία επικύρωσε τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας στις 18 Δεκεμβρίου 1990.

Στην ηπειρωτική Πορτογαλία υπάρχουν 25 αποκεντρωμένες διοικητικές επαρχίες (“distritos”, administrative districts), ένας θεσμός που καθιερώθηκε το 1835 και έχει ως επικεφαλής τον Πολιτειακό Κυβερνήτη (“Governador Civil”, Civil Governor). Ειδικά στις αυτόνομες περιφέρειες των Αζόρων και της Μαδέϊρα, τη κεντρική κυβέρνηση εκπροσωπεί ο εκπρόσωπος της δημοκρατίας (“Representante da Republica”).

Στη Πορτογαλία, ο πρώτος βαθμός αυτοδιοίκησης έχει την ιδιαιτερότητα ότι υποδιαιρείται εσωτερικά σε δύο επίπεδα: Καταρχήν στο κύριο επίπεδο που είναι οι 308 δήμοι («município») και περαιτέρω στο χαμηλότερο επίπεδο όπου υφίστανται ως ισχυρές εσωτερικές υποδιαιρέσεις των δήμων, οι συνολικά 3.092 ενοριακές κοινότητες (“freguesias”, “parishes”).

Πίνακας 3.8.: Η εδαφική υποδιαίρεση της Πορτογαλίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification

NUTS	Τύπος	Αριθμός
NUTS 1	Περιφέρειες NUTS 1	3
NUTS 2	Περιφέρειες Σχεδιασμού	7
NUTS 3	Επαρχίες	25
LAU 1	Δήμοι	308
LAU 1	Δήμοι	3.092

Επεξήγηση: LAU: Local Authority Unit. NUTS: National Units for Territorial Statistics.

3.8.2. Σύστημα Διακυβέρνησης

Στο επίπεδο των ενοριακών κοινοτήτων, βασικό όργανο είναι η κοινοτική συνέλευση (“assembleia de freguesia”) που αποτελεί το βουλευόμενο όργανο της κοινότητας και αποτελείται από μέλη που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία με βάση ένα αναλογικό εκλογικό σύστημα και για τετραετή θητεία. Η εκτελεστική επιτροπή (“junta de freguesia”) αποτελεί το εκτελεστικό όργανο της κοινότητας και τα μέλη της εκλέγονται για θητεία 4 ετών από τη κοινοτική συνέλευση και μεταξύ των μελών της. Είναι υπεύθυνη για την προετοιμασία και την εφαρμογή των αποφάσεων της κοινοτικής συνέλευσης. Ο Πρόεδρος (“president de junta de freguesia”) που προεδρεύει και την Εκτελεστική Επιτροπή εκλέγεται για θητεία 4 ετών και είναι ο επικεφαλής του συνδυασμού που συγκέντρωσε τις περισσότερες ψήφους.

Στο επίπεδο των δήμων, βασικό όργανο είναι η δημοτική συνέλευση (“assembleia municipal”) που αποτελείται από τους προέδρους των ενοριακών κοινοτήτων της δημοτικής περιφέρειας, καθώς και από τα υπόλοιπα μέλη που εκλέγονται με άμεση καθολική ψηφοφορία για θητεία 4 ετών. Η εκτελεστική επιτροπή (“camara municipal”) είναι το εκτελεστικό όργανο του δήμου και αποτελείται από μέλη που εκλέγονται άμεσα με καθολική ψηφοφορία για 4 χρόνια. Τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, στις συνεδριάσεις της δημοτικής συνέλευσης. Η εκτελεστική επιτροπή είναι υπεύθυνη για την οργάνωση και τη λειτουργία των δημοτικών υπηρεσιών και ιδίως για θέματα που αφορούν το δημοτικό σχεδιασμό και τα δημόσια έργα. Ο δήμαρχος (“presidente de camara

municipal”) εκλέγεται για θητεία 4 ετών και είναι ο επικεφαλής του συνδυασμού που συγκέντρωσε τις περισσότερες ψήφους κατά την εκλογή της δημοτικής συνέλευσης. Ο δήμαρχος είναι και πρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται και στη διαδημοτική συνεργασία, ιδίως μετά τους νόμους 10 και 11 του 2003 που προβλέπει τη δημιουργία «διαδημοτικών κοινοτήτων» (“comunidades intermunicipais”) που μπορούν να είναι μονοθεματικές ή πολυθεματικές (δηλ. με ένα ή περισσότερους σκοπούς). Ειδική νομοθεσία υπάρχει για τις μητροπολιτικές περιοχές (“areas metropolitanas”), όπου μπορούν να δημιουργηθούν:

- Μεγάλες μητροπολιτικές περιοχές (“grandes areas metropolitanas”) που πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον 9 δήμους και συνολικό πληθυσμό τουλάχιστον 350.000 κατοίκους (υπάρχουν 7 μεγάλες μητροπολιτικές περιοχές), ή
- Πολεοδομικές Κοινότητες (“comunidades urbanas”), όπου πρέπει να συμμετέχουν τουλάχιστον 3 δήμοι με συνολικό πληθυσμό 150.000 κατοίκους το λιγότερο. Υπάρχουν 10 πολεοδομικές κοινότητες.

Στις δύο αυτόνομες περιφέρειες των Αζόρων και της Μαδέιρα βασικό όργανο είναι η νομοθετική συνέλευση (“assembleia legislativa”) που αποτελείται από μέλη τα οποία εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία. Ο πρόεδρος (“president do governo regional”) είναι επικεφαλής της περιφερειακής κυβέρνησης (“governo regional”). Οι αυτόνομες αυτές περιφέρειες αποτελούν ιδιαίτερη περίπτωση, με πολύ εκτεταμένες διοικητικές αλλά και νομοθετικές αρμοδιότητες, ενώ στη περιοχή τους ασκούν αυτές εποπτεία στους δήμους και τις ενοριακές κοινότητες.

Ως προς τη συμμετοχή των πολιτών σημειώνεται ότι με το νόμο 4/2000 προβλέπεται πλέον η διενέργεια τοπικών δημοψηφισμάτων, για οποιοδήποτε θέμα εμπίπτει στην αρμοδιότητα των δήμων, εκτός από δημοσιονομικά θέματα και θέματα για τα οποία έχουν ήδη ληφθεί δεσμευτικές αποφάσεις από τα αρμόδια όργανα του δήμου. Η απόφαση για την διεξαγωγή τοπικού δημοψηφίσματος λαμβάνεται από τη δημοτική συνέλευση, ενώ το δημοψήφισμα είναι δεσμευτικό εφόσον ψηφίσει σε αυτό ποσοστό των εκλογέων υψηλότερο από το ήμισυ.

Ως προς την κρατική εποπτεία σημειώνεται ότι αυτή ασκείται από τη Γενική Επιθεώρηση της Εδαφικής Διοίκησης η οποία υπάγεται απευθείας στο αρμόδιο για

την αυτοδιοίκηση υπουργείο και μπορεί να παραπέμπει παράνομες πράξεις της αυτοδιοίκησης στα διοικητικά δικαστήρια καθώς και να επιβάλει πειθαρχικές ποινές. Ο δημοσιονομικός έλεγχος γίνεται από το Ελεγκτικό Συνέδριο (“Tribunal de Contas”- Court of Audit).

3.8.3. Αρμοδιότητες

Οι ενοριακές κοινότητες έχουν τις ακόλουθες, κυρίως, αρμοδιότητες:

- Αστική κατάσταση, ληξιαρχεία και εκλογικοί κατάλογοι
- Συντήρηση τοπικού οδικού δικτύου
- Νεκροταφεία
- Κοινωνικές δομές για παιδιά (παιδικοί σταθμοί, νηπιαγωγεία) και ηλικιωμένους (στέγες ηλικιωμένων)
- Άδειες διαμονής

Οι δήμοι, έχουν τις ακόλουθες, κυρίως, αρμοδιότητες:

- Δημοτικό οδικό δίκτυο
- Πρωτοβάθμια εκπαίδευση και μεταφορά μαθητών
- Δημοτικά κέντρα υγείας
- Πολεοδομικός σχεδιασμός και προστασία περιβάλλοντος
- Διαχείριση απορριμμάτων
- Ύδρευση, αποχέτευση και βιολογικός καθαρισμός
- Δημοτική Αστυνομία
- Οικονομική ανάπτυξη και τοπική απασχόληση

Οι δήμοι της Πορτογαλίας διαθέτουν σημαντικό αριθμό δημοτικών επιχειρήσεων, ενώ ιδιαίτερα συχνή είναι και η συνεργασία με ιδιώτες, κυρίως μέσω συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα κυρίως στους τομείς των μεταφορών, της διαχείρισης απορριμμάτων, καθώς και της διαχείρισης υδάτων. Επίσης μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις συνεργασίας με τις κρατικές υπηρεσίες για την προσφορά υπηρεσιών και την κατασκευή έργων.

Ως προς τα οικονομικά της αυτοδιοίκησης στη Πορτογαλία σημειώνεται ότι οι δαπάνες της φθάνουν το 7,2% του ΑΕΠ και το 14% του συνόλου των δημοσίων δαπανών. Ως προς τα φορολογικά έσοδα των δήμων, οι σημαντικότερες πηγές ήταν ο

δημοτικό φόρος περιουσίας (34% των φορολογικών εσόδων της αυτοδιοίκησης και 10% του συνόλου των εσόδων της), ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων (27% των φορολογικών της εσόδων), και ο δημοτικός φόρος οχημάτων (6% των φορολογικών της εσόδων).

3.8.4. Swot Ανάλυση

Εσωτερικό Περιβάλλον	Εξωτερικό Περιβάλλον
Δυνατά Σημεία	Ευκαιρίες
<ul style="list-style-type: none"> • Μικρός αριθμός (308) δήμων με λειτουργικό μέγεθος • Ανάπτυξη των διαδημοτικών συνεργασιών • Ανάπτυξη της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα 	<ul style="list-style-type: none"> • Ευρωπαϊκοί πόροι • Ευνοϊκό περιβάλλον για ενίσχυση της αποκέντρωσης και της αυτοδιοίκησης τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο • Προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης του πρωτογενούς και του τουριστικού τομέα, των νέων τεχνολογιών καθώς και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
Αδύνατα Σημεία	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Ματαίωση δημιουργίας δεύτερου βαθμού αυτοδιοίκησης • Η πολιτική αυτοτέλεια των ενοριακών κοινοτήτων δημιουργεί προβλήματα συνοχής στη δημοτική περιφέρεια. • Η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων προς τους δήμους δεν έχει προχωρήσει αρκετά. Παράλληλα, διατηρούνται αρκετές συναρμοδιότητες με τις περιφερειακές κρατικές υπηρεσίες • Περιορισμένη διάδοση σύγχρονων μορφών και εργαλείων διοίκησης (Νέο δημόσιο μανάτζμεντ, ηλεκτρονική Διακυβέρνηση κλπ.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Οικονομική κρίση • Δημοσιονομικοί περιορισμοί και διεύρυνση ασφυκτικών ελέγχων. • Απογοήτευση των πολιτών από την ποιότητα των προσφερόμενων δημοτικών υπηρεσιών • Αυξανόμενη ανεργία και προβλήματα κοινωνικής συνοχής αυξάνουν την πίεση στις κοινωνικές υπηρεσίες των δήμων • Κρίση νομιμοποίησης της πολιτικής και σε δημοτικό επίπεδο

3.9. Δημοκρατία της Τσεχίας

3.9.1. Επισκόπηση δομής

Η Δημοκρατία της Τσεχίας είναι ένα ενιαίο κράτος με συνταγματική κατοχύρωση (άρθρο 8 του Συντ. 1992) για τη τοπική αυτονομία και την αυτο-κυβέρνηση στις τοπικές υποθέσεις (“samosprava”). Λεπτομερέστερες ρυθμίσεις για την τοπική Αυτοδιοίκηση βρίσκονται στο κεφάλαιο 7 (άρθρο 99 για τοπική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση, άρθρο 101 παρ. 3 για τη νομική προσωπικότητα των αυτοδιοικητικών αρχών, άρθρο 101 παρ. 1 και 2 και άρθρο 102 για το δημοκρατικό χαρακτήρα της αυτοδιοίκησης, άρθρο 105 για τη συμμετοχή στην άσκηση κρατικής εξουσίας). Η Δημοκρατία της Τσεχίας επικύρωσε τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας (EXTA) το 1999, ενώ διατύπωσε σχετικές επιφυλάξεις για τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 5, 6 παρ. 2, 7 παρ. 2, 9 παρ. 3, 5 και 6).

Αν και ενιαίο κράτος, η Τσεχία δεν διαθέτει πλέον μια ολοκληρωμένη δομή αποκεντρωμένων περιφερειακών κρατικών υπηρεσιών, αφού το 2003 καταργήθηκαν οι 77 διοικητικές επαρχίες (“okres”) και οι αρμοδιότητές τους μεταφέρθηκαν αφενός σε ειδικές κρατικές περιφερειακές υπηρεσίες και, αφετέρου, στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το μεγαλύτερο μέρος των αρμοδιοτήτων που ασκούσαν οι καταργηθείσες επαρχίες το ανέλαβαν 205 μεγαλύτεροι δήμοι με πρόσθετες αρμοδιότητες (“municipalities with extended responsibilities” – “*obecni urady s rozširenou puvobnosti*”- *ORP*), οι οποίοι ασκούν δοτές αρμοδιότητες για κρατικές υποθέσεις, καλύπτοντας και τους γύρω τους δήμους.

Η Δημοκρατία της Τσεχίας διαθέτει δύο βαθμούς αυτοδιοίκησης: αφενός τις 14 περιφέρειες (“region/kraj”) και, αφετέρου, 6.253 δήμους (“obec”). Μεταξύ των τελευταίων συμπεριλαμβάνονται 5.733 δήμοι, 496 αστικοί δήμοι (“towns”) και 20 «θεσμικοί» αστικοί δήμοι (“statutory cities”). Η πρωτεύουσα Πράγα αποτελεί ταυτόχρονα και δήμο και περιφέρεια.

Πίνακας 3.9.: Η εδαφική υποδιαίρεση της Τσεχίας με βάση τη κατηγοριοποίηση NUTS classification

NUTS	Τύπος	Αριθμός
NUTS 1	Περιφέρειες NUTS 1	1
NUTS 2	Περιφέρειες Σχεδιασμού	8
NUTS 3	Επαρχίες	14
LAU 1	Δήμοι	77
LAU 1	Δήμοι	6.253

Επεξήγηση: LAU: Local Authority Unit. NUTS: National Units for Territorial Statistics.

Η Τσεχία, είναι μια από εκείνες τις χώρες της Ε.Ε., που χαρακτηρίζονται από το κατακερματισμό της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης σε πολλούς μικρούς δήμους

3.9.2. Σύστημα Διακυβέρνησης

Στους δήμους, το αντιπροσωπευτικό σώμα είναι το δημοτικό συμβούλιο (“obecní zastupitelstvo”) που εκλέγεται με άμεση καθολική ψηφοφορία με βάση το αναλογικό εκλογικό σύστημα για θητεία 4 ετών. Το δημοτικό συμβούλιο αποτελείται από 5 έως 55 μέλη (ανάλογα με το πληθυσμό του δήμου) και μπορεί να συγκροτήσει ειδικές επιτροπές, ορισμένες από τις οποίες είναι υποχρεωτικές εκ του νόμου (λ.χ. για τα οικονομικά). Το συλλογικό εκτελεστικό όργανο του δήμου είναι η δημοτική επιτροπή (“obecní rada”). Τα μέλη της, συμπεριλαμβανομένου του δημάρχου (“starosta” ή “primátor” στους θεσμικούς αστικούς δήμους), επιλέγονται και ανακαλούνται από το δημοτικό συμβούλιο μεταξύ των μελών του. Η δημοτική επιτροπή έχει από 5-11 μέλη (έως το 1/3 των μελών του δημοτικού συμβουλίου). Ο δήμαρχος προεδρεύει τόσο της δημοτικής επιτροπής όσο και του δημοτικού συμβουλίου. Η δημοτική επιτροπή εισηγείται τα θέματα στο δημοτικό συμβούλιο και εκτελεί τις αποφάσεις του.

Στο επίπεδο του δήμου, η συμμετοχή των πολιτών, πραγματοποιείται και μέσω τοπικών δημοψηφισμάτων (νόμος 298/1992), οι αποφάσεις των οποίων είναι δεσμευτικές εφόσον έχει ψηφίσει τουλάχιστον το ¼ του εκλογικού σώματος. Το δημοψήφισμα δεν μπορεί να αφορά θέματα σχετικά με το δημοτικό προϋπολογισμό, τα δημοτικά τέλη και την εκλογή και την ανάκληση μελών του δημοτικού συμβουλίου.

Σε επίπεδο περιφέρειας (14 συνολικά), το αντιπροσωπευτικό σώμα είναι η περιφερειακή συνέλευση (“zastupitelstvo”) που εκλέγεται με άμεση ψηφοφορία (45-65 μέλη, ανάλογα με το πληθυσμιακό μέγεθος) και αναλογικό εκλογικό σύστημα για θητεία 4 ετών. Η περιφερειακή συνέλευση σχηματίζει τρεις ειδικές επιτροπές που είναι οι επιτροπές οικονομικών, ελέγχου, και απασχόλησης και εκπαίδευσης. Το βασικό εκτελεστικό σώμα της περιφέρειας είναι η περιφερειακή επιτροπή (“rada”), που αποτελείται από 9-11 μέλη, συμπεριλαμβανομένου και του προέδρου της, ο οποίος ονομάζεται κυβερνήτης (“hejtman”) και των αντιπροέδρων του που επιλέγονται όλοι από την περιφερειακή συνέλευση. Η εκτελεστική επιτροπή εισηγείται θέματα στη περιφερειακή συνέλευση και εκτελεί τις αποφάσεις της τελευταίας. Σημειώνεται ότι οι περιφέρειες διαθέτουν και το περιφερειακό γραφείο (“krajsky urad”) που υπάγεται στον κυβερνήτη. Ο επικεφαλής του περιφερειακού γραφείου διορίζεται από τον Κυβερνήτη, μετά από σχετική έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών, και διευθύνει τις υπηρεσίες της περιφέρειας.

3.9.3. Αρμοδιότητες και πόροι

Η τσεχική νομοθεσία, ως προς τις αρμοδιότητες των δήμων, διακρίνει μεταξύ «αυτόνομων αρμοδιοτήτων» (“samostatna pusobnost”) και των μεταβιβασθέντων αρμοδιοτήτων (“prenesena pusobnost”).

Στις πρώτες περιλαμβάνονται αρμοδιότητες:

- Για την πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας (κέντρα υγείας), την εκπαίδευση (προσχολική και στοιχειώδης εκπαίδευση, εκτός από την μισθοδοσία των εκπαιδευτικών), την παροχή τοπικών κοινωνικών και προνοιακών υπηρεσιών (στέγες υπερηλίκων, στέγες αναπήρων κ.ά.)
- Για το περιβάλλον (απορρίμματα, ύδρευση και αποχέτευση)
- Για λαϊκές κατοικίες
- Για τον πολιτισμό
- Για την πολεοδομία
- Για δημοτική οδοποιία
- Για δημοτική συγκοινωνία

Οι μεταβιβασθείσες αρμοδιότητες περιλαμβάνουν:

- Τα ληξιαρχεία
- Τις πολεοδομικές εφαρμογές (urbanism and building permits)
- Το οδικό δίκτυο
- Το μητρώο οχημάτων και τα πρόστιμα κώδικα κυκλοφορίας
- Την κρατική κοινωνική πρόνοια
- Περιβαλλοντικά θέματα

Οι μεταβιβασθείσες αρμοδιότητες δεν ασκούνται από όλους τους δήμους, αλλά κατανέμονται ανάλογα με το μέγεθός τους σε τρεις κατηγορίες δήμων.

Εκτός από τις παραδοσιακές υπηρεσίες των δήμων, οι δήμοι μπορούν να αξιοποιήσουν και άλλα οργανωτικά σχήματα, όπως φορείς που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό (“budgetary organizations”) και διαχειρίζονται υπηρεσίες με ελάχιστα έσοδα, όπως η συντήρηση των δρόμων και του πρασίνου ή φορείς συνεισφοράς (“contributory organizations”) που μερικά μόνο επιχορηγούνται από το δήμο και έχουν σημαντικά έσοδα από τέλη, εισφορές και εισιτήρια (λ.χ. θέατρα, βιβλιοθήκες κλπ.), ή λαμβάνουν ειδικές επιχορηγήσεις από το δήμο (όπως τα δημοτικά σχολεία). Οι δημοτικές επιχειρήσεις (“local public companies”) είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου περιορισμένης ευθύνης και ανήκουν εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στο δήμο.

Οι αυτόνομες αρμοδιότητες των περιφερειών περιλαμβάνουν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (καθώς και, από το 2005, τη μισθοδοσία των εκπαιδευτικών), το περιφερειακό οδικό δίκτυο, την περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη και τον περιφερειακό αναπτυξιακό σχεδιασμό, καθώς και την υγεία (γενικά νοσοκομεία). Οι περιφέρειες λειτουργούν, για λογαριασμό του κράτους, και ως φορέας που εξετάζει προσφυγές (appeal body) κατά των αποφάσεων των δήμων για θέματα πολεοδομίας και κατασκευών, περιβαλλοντικής προστασίας, ενώ τηρούν και το μητρώο των ιδιωτικών εταιριών.

Οι πόροι των δήμων στη Τσεχία προέρχονται κυρίως από δικές τους πηγές (56,4%), στις οποίες συμπεριλαμβάνονται ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση (“corporate income tax”) και ο φόρος περιουσίας

(“property tax”). Οι συνολικές δαπάνες της αυτοδιοίκησης έφθαναν το 12% του ΑΕΠ και το 27% επί του συνόλου των δημοσίων δαπανών το 2010, ενώ το ένα τρίτο περίπου των δαπανών της αυτοδιοίκησης καταλάμβαναν οι δαπάνες για την εκπαίδευση (29%).

3.9.4. Swot ανάλυση

Εσωτερικό Περιβάλλον	Εξωτερικό Περιβάλλον
Δυνατά Σημεία	Ευκαιρίες
<ul style="list-style-type: none"> • Αξιόλογη μεταρρυθμιστική δυναμική στη δημόσια διοίκηση • Σημαντικές συνεργασίες με τον ιδιωτικό τομέα • Διαφοροποίηση του καθεστώτος των δήμων ανάλογα με το μέγεθός τους • Ανάπτυξη δύο βαθμίδων τοπικής αυτοδιοίκησης • Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και η διάδοση νέων μεθόδων διοίκησης (νέο δημόσιο μανάτζμεντ κλπ.) βρίσκεται σε καλό επίπεδο, σε σύγκριση με τις άλλες νέες δημοκρατίες της Αν. Ευρώπης 	<ul style="list-style-type: none"> • Ευνοϊκό κλίμα για την ανάπτυξη της αυτοδιοίκησης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. • Ευρωπαϊκοί Πόροι • Άμεση Γειτνίαση με τον σκληρό πυρήνα των πλούσιων χωρών της Ε.Ε. (Γερμανία, Αυστρία) • Προσέλκυση ξένων επενδύσεων • Παραδοσιακοί δεσμοί με χώρες της δυτικής Ευρώπης, ιδίως τις λατινογενείς, αλλά και τη Γερμανία) • Χαμηλό ποσοστό του δημόσιου χρέους • Περαιτέρω ανάπτυξη του τουρισμού αλλά και της μεταποίησης πρωτογενούς τομέα • Εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό
Αδύνατα Σημεία	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Μεγάλος αριθμός πρωτοβάθμιων ΟΤΑ, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι αδύναμοι και δεν έχουν λειτουργικά μεγέθη • Επιβάρυνση της αυτοδιοίκησης με πολλές σημαντικές κοινωνικές υπηρεσίες χωρίς τους ανάλογους πόρους 	<ul style="list-style-type: none"> • Οικονομική κρίση και αστάθεια στην Ευρωζώνη • Τάσεις συρρίκνωσης των κοινωνικών υπηρεσιών μπορούν να απειλήσουν τη κοινωνική συνοχής

Κεφάλαιο 4: Εμπειρική Ανάλυση

4.1. Εισαγωγή

Σε αυτό το κεφάλαιο θα προχωρήσουμε στην εμπειρική ανάλυση της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας. Σκοπός μας είναι να εξετάσουμε εάν προκύπτει από την ανάλυση των δεδομένων μας ενδείξεις φορολογικού ανταγωνισμού νομικών προσώπων σε επίπεδο δήμων (NUTS 3) για τις ακόλουθες χώρες:

- Βουλγαρία
- Δημοκρατία της Τσεχίας
- Δανία
- Ιρλανδία
- Γαλλία
- Λετονία
- Ουγγαρία
- Αυστρία
- Πορτογαλία

Η ανάλυση θα πραγματοποιηθεί στο στατιστικό πρόγραμμα SPSS 12.

Τα δεδομένα μας περιλαμβάνουν στοιχεία 11 ετών από το 2002 έως το 2012 και οι μεταβλητές που θα χρησιμοποιήσουμε είναι οι ακόλουθες:

- Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών
- Φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση
- Πληθυσμός
- Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο
- Περιοχή km²
- Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές
- ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς
- Απασχόληση (σε 1000 ατόμων)

Στο πολλαπλό γραμμικό μοντέλο ο «Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση» θα είναι η εξαρτημένη μεταβλητή (Y). Τα στοιχεία που συλλέχθηκαν σχηματίζουν ένα συνδυασμό χρονοσειρών και διαστρωματικών δεδομένων.

4.2. Πολλαπλή Γραμμική Παλινδρόμηση (Multiple Linear Regression)

Το μοντέλο αυτό, το οποίο αποτελεί γενίκευση του μοντέλου $Y = b_0 + b_1X + \varepsilon$ θα έχει τη μορφή

$$Y = b_0 + b_1X_1 + b_2X_2 + \dots + b_{p-1}X_{p-1} + \varepsilon,$$

για κάποιες παραμέτρους $b_0, b_1, \dots, b_{p-1}$. Για να διερευνηθεί η σχέση μεταξύ της Y και των $X_1, X_2, \dots, X_{p-1}$ λαμβάνεται δείγμα μεγέθους n και για κάθε άτομο του δείγματος καταγράφονται οι τιμές των συγκεκριμένων μεταβλητών. Π.χ. για το i -άτομο του δείγματος καταγράφονται οι τιμές $(Y_i, X_{i1}, X_{i2}, \dots, X_{i,p-1})$, $i = 1, 2, \dots, n$. Εφαρμόζουμε λοιπόν το μοντέλο

$$Y_i = b_0 + b_1X_{i1} + b_2X_{i2} + \dots + b_{p-1}X_{i,p-1} + \varepsilon_i, i = 1, 2, \dots, n,$$

όπου τα «σφάλματα» $\varepsilon_1, \varepsilon_2, \dots, \varepsilon_n$ θεωρούνται ανεξάρτητες τ.μ. από την $N(0,1)$ ενώ οι ερμηνευτικές μεταβλητές $X_1, X_2, \dots, X_{p-1}$, όπως και στο απλό γραμμικό μοντέλο, δεν θεωρούνται τυχαίες. Το παραπάνω μοντέλο γράφεται με τη βοήθεια πινάκων στην απλούστερη μορφή:

$$\mathbf{Y} = \mathbf{X}\mathbf{b} + \boldsymbol{\varepsilon}$$

Όπου

$$\mathbf{Y} = \begin{bmatrix} Y_1 \\ Y_2 \\ \vdots \\ Y_n \end{bmatrix}, \quad \mathbf{X} = \begin{bmatrix} 1 & X_{11} & \dots & X_{1,p-1} \\ 1 & X_{21} & & X_{2,p-1} \\ \vdots & \vdots & & \vdots \\ 1 & X_{n1} & \dots & X_{n,p-1} \end{bmatrix}, \quad \mathbf{b} = \begin{bmatrix} b_0 \\ b_1 \\ \vdots \\ b_{p-1} \end{bmatrix}, \quad \boldsymbol{\varepsilon} = \begin{bmatrix} \varepsilon_1 \\ \varepsilon_2 \\ \vdots \\ \varepsilon_n \end{bmatrix}.$$

Ο πίνακας $\mathbf{X}$ καλείται και πίνακας σχεδιασμού. Στο πολλαπλό μοντέλο θεωρούμε ότι τα σημεία δεν βρίσκονται «κοντά» σε μια ευθεία αλλά «κοντά» σε ένα (υπερ)επίπεδο στις p διαστάσεις.

4.2.1. Εκτίμηση των παραμέτρων $b_0, b_1, \dots, b_{p-1}$ και σ^2

Το τυχαίο διάνυσμα ε αποτελείται από n ανεξάρτητες $N(0, \sigma^2)$ τυχαίες μεταβλητές και επομένως θα έχει από κοινού σ.π.π. $N(0, \sigma^2 I_n)$, δηλαδή ακολουθεί μία πολυδιάστατη κανονική κατανομή όπου I_n είναι ο μοναδιαίος πίνακας διάστασης n . Ως συνέπεια το τυχαίο

διάνυσμα $Y=[Y_1, Y_2, \dots, Y_n]^T$ θα ακολουθεί και αυτό πολυδιάστατη κανονική $N(Xb, \sigma^2 I_n)$, με συνάρτηση πιθανοφάνειας

$$L(\mathbf{b}, \sigma^2) = f(y_1, y_2, \dots, y_n; \mathbf{b}, \sigma^2) = \frac{1}{(2\pi)^{n/2} (\sigma^2)^{n/2}} e^{-\frac{1}{2\sigma^2} (\mathbf{Y} - \mathbf{Xb})^T (\mathbf{Y} - \mathbf{Xb})}$$

η οποία μεγιστοποιείται ως προς b (ώστε να πάρουμε την ε.μ.π. του b) όταν ελαχιστοποιείται το

$$(\mathbf{Y} - \mathbf{Xb})^T (\mathbf{Y} - \mathbf{Xb}) = \varepsilon^T \varepsilon = \sum_{i=1}^n \varepsilon_i^2.$$

Το παραπάνω γράφεται

$$(\mathbf{Y}^T - \mathbf{b}^T \mathbf{X}^T)(\mathbf{Y} - \mathbf{Xb}) = \mathbf{Y}^T \mathbf{Y} - \mathbf{Y}^T \mathbf{Xb} - \mathbf{b}^T \mathbf{X}^T \mathbf{Y} + \mathbf{b}^T \mathbf{X}^T \mathbf{Xb}$$

και παραγωγίζοντας ως προς $\mathbf{b}$ ($\frac{d\mathbf{f}}{d\mathbf{b}} = (\frac{\partial \mathbf{f}}{\partial b_0}, \dots, \frac{\partial \mathbf{f}}{\partial b_{p-1}})$) είναι ίσο με

$$\frac{d}{d\mathbf{b}} (\mathbf{Y} - \mathbf{Xb})^T (\mathbf{Y} - \mathbf{Xb}) = -2\mathbf{X}^T \mathbf{Y} + 2\mathbf{X}^T \mathbf{Xb}$$

Η παραπάνω παράγωγος (δηλ. το διάνυσμα των μερικών παραγώγων) είναι ίση με 0 όταν

$$\mathbf{X}^T \mathbf{Xb} = \mathbf{X}^T \mathbf{Y}.$$

Το παραπάνω σύστημα των p εξισώσεων με p αγνώστους (το διάνυσμα b) έχει μοναδική λύση όταν υπάρχει ο αντίστροφος του $\mathbf{X}^T \mathbf{X}$ και σε αυτή την περίπτωση οι εκτιμήτριες μέγιστης πιθανοφάνειας για το $b = [b_0, b_1, \dots, b_{p-1}]^T$ θα είναι

$$\hat{\mathbf{b}} = (\mathbf{X}^T \mathbf{X})^{-1} \mathbf{X}^T \mathbf{Y}$$

Επίσης, ε.μ.π. του σ^2 είναι η

$$\hat{\sigma}^2 = \frac{1}{n} (\mathbf{Y} - \mathbf{X}\hat{\mathbf{b}})^T (\mathbf{Y} - \mathbf{X}\hat{\mathbf{b}}) = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (Y_i - \hat{b}_0 - \hat{b}_1 X_{i1} - \dots - \hat{b}_{p-1} X_{i,p-1})^2.$$

Όπως και στο απλό γραμμικό μοντέλο, καλούμε προβλέψεις των Y_i (Y predicted) ή προσαρμοσμένες (πάνω στο εκτιμημένο επίπεδο γραμμικής παλινδρόμησης) τιμές των Y_i τις εκτιμήσεις των $E(Y_i) = b_0 + b_1 X_{i1} + \dots + b_{p-1} X_{i,p-1}$:

$$\hat{Y}_i = \hat{b}_0 + \hat{b}_1 X_{i1} + \dots + \hat{b}_{p-1} X_{i,p-1}, \quad i = 1, 2, \dots, n$$

ή συνοπτικά,

$$\hat{Y} = X\hat{b} = X(X^T X)^{-1} X^T Y = PY \quad (P = X(X^T X)^{-1} X^T).$$

Και εδώ, οι διαφορές των προσαρμοσμένων $\hat{Y}_i$ από τις παρατηρούμενες Y_i καλούνται κατάλοιπα (residuals) ή εκτιμημένα σφάλματα και συμβολίζονται με

$$\hat{\varepsilon} = Y - \hat{Y} = Y - X\hat{b} = Y - X(X^T X)^{-1} X^T Y = (I_n - P)Y$$

όπου ο P είναι γνωστός ως πίνακας ορθής προβολής (projection ή hat matrix).

4.2.2. Ερμηνεύοντας τη συνολική μεταβλητότητα του μοντέλου

Όπως ακριβώς και στο απλό γραμμικό μοντέλο, η δειγματική διασπορά των παρατηρήσεων Y_i αποδεικνύεται ότι χωρίζεται σε δύο αθροίσματα

$$\sum_{i=1}^n (Y_i - \bar{Y})^2 = \sum_{i=1}^n (Y_i - \hat{Y}_i)^2 + \sum_{i=1}^n (\hat{Y}_i - \bar{Y})^2,$$

τα οποία συμβολίζονται και πάλι με SST, SSE και SSR αντίστοιχα. Το SST εκφράζει τη συνολική παρατηρούμενη μεταβλητότητα των Y_i , το SSR εκφράζει τη μεταβλητότητα των προσαρμοσμένων τιμών ενώ το SSE εκφράζει τη μεταβλητότητα των Y_i σε σχέση με τις αντίστοιχες προσαρμοσμένες τιμές. Η μεταβλητότητα του SSR ερμηνεύεται από το μοντέλο ενώ του SSE όχι (βλ. προηγ. ενότητα). Το πηλίκο (συντελεστής προσδιορισμού)

$$R^2 = \frac{SSR}{SST} = \frac{SST - SSE}{SST},$$

μπορεί να θεωρηθεί ότι εκφράζει το ποσοστό της μεταβλητότητας των Y_i που ερμηνεύεται από το μοντέλο. Είδαμε παραπάνω ότι,

$$\frac{SSE}{\sigma^2} = \frac{1}{\sigma^2} \sum_{i=1}^n (Y_i - \hat{Y}_i)^2 \sim \chi_{n-p}^2.$$

Επίσης, αν $b_1=b_2=\dots=b_{p-1}=0$ τότε αποδεικνύεται ότι

$$\frac{SSR}{\sigma^2} \sim \chi_{p-1}^2 \quad \text{και} \quad \frac{SST}{\sigma^2} \sim \chi_{n-1}^2$$

Επομένως αν $b_1=b_2=\dots=b_{p-1}=0$ τότε

$$F = \frac{\frac{SSR}{\sigma^2}/(p-1)}{\frac{SSE}{\sigma^2}/(n-p)} = \frac{SSR/(p-1)}{SSE/(n-p)} \sim F_{p-1, n-p}$$

(διότι SSR και SSE είναι ανεξάρτητες). Από το παραπάνω μπορούμε να κατασκευάσουμε έναν έλεγχο για την υπόθεση $H_0: b_1=b_2=\dots=b_{p-1}=0$ (δηλ. ότι η Y δεν εξαρτάται από καμία από τις $X_1, X_2, \dots, X_{p-1}$). Θα απορρίπτεται η H_0 όταν η παραπάνω στατιστική συνάρτηση λαμβάνει (ασυνήθιστα υπό την H_0) μεγάλες τιμές, δηλαδή όταν (ε.σ. α)

$$F = \frac{SSR/(p-1)}{SSE/(n-p)} > F_{p-1, n-p}(\alpha): \text{άνω } \alpha\text{-σημείο της κατανομής } F \text{ με } p-1 \text{ και } n-p \text{ β.ε.}$$

με αντίστοιχο p-value:

$$p\text{-value} = 1 - F_{F_{p-1, n-p}}\left(\frac{SSR/(p-1)}{SSE/(n-p)}\right)$$

Αντίθετα από το απλό, στο πολλαπλό μοντέλο, ο παραπάνω έλεγχος μέσω της F είναι διαφορετικός από τους έλεγχοι που είδαμε στην προηγούμενη παράγραφο χρησιμοποιώντας τις στατιστικές συναρτήσεις T_i , $i = 1, 2, \dots, p-1$ (διότι οι έλεγχοι εκείνοι αφορούν τις υποθέσεις $H_0: b_1 = 0$, $H_0: b_2 = 0$, ..., $H_0: b_{p-1} = 0$ ξεχωριστά). Όλες οι παραπάνω ποσότητες συνοψίζονται και πάλι στον πίνακα ανάλυσης διασποράς (ANOVA):

<i>Model</i>	Sum of Squares	<i>df</i>	Mean Square	F-Ratio	Sig. (p-value)
<i>Regression</i>	$SSR_{reg} = \sum (\hat{Y}_i - \bar{Y})^2$ $= \mathbf{Y}^T (\mathbf{P} - \frac{1}{n} \mathbf{J}_n) \mathbf{Y}$	$p-1$	$MSR = \frac{SSR}{p-1}$	$\frac{MSR}{MSE}$	$1 - F_{F_{p-1, n-p}}\left(\frac{MSR}{MSE}\right)$
<i>Residuals</i>	$SSE = \sum (Y_i - \hat{Y}_i)^2$ $= \mathbf{Y}^T (\mathbf{I}_n - \mathbf{P}) \mathbf{Y}$	$n-p$	$MSE = \frac{SSE}{n-p} = S^2$		
<i>Total</i>	$SST = \sum (Y_i - \bar{Y})^2$ $= \mathbf{Y}^T (\mathbf{I}_n - \frac{1}{n} \mathbf{J}_n) \mathbf{Y}$	$n-1$			

$$(\mathbf{P} = \mathbf{X}(\mathbf{X}^T \mathbf{X})^{-1} \mathbf{X}^T, \mathbf{J}_n = \mathbf{1} \cdot \mathbf{1}^T)$$

4.2.3. Σύγκριση μοντέλων

Αρκετές φορές συμβαίνει να έχουμε καταγράψει τις τιμές αρκετών ανεξάρτητων μεταβλητών $X_1, X_2, \dots, X_{p-1}$ και θέλουμε να εξετάσουμε ποιές από αυτές επηρεάζουν την μεταβλητή απόκρισης Y . Ένας τρόπος (που δεν είναι πάντα ο συντομότερος) είναι να εφαρμόσουμε όλα τα δυνατά μοντέλα και να επιλέξουμε αυτό που δίνει τα «καλύτερα» αποτελέσματα. Αν π.χ. έχουμε καταγράψει τρεις μεταβλητές X_1, X_2, X_3 τότε μπορούμε να εξετάσουμε τα μοντέλα:

$$\begin{aligned} Y &= b_0 + b_1 X_1 + \varepsilon, & Y &= b_0 + b_1 X_2 + \varepsilon, & Y &= b_0 + b_1 X_3 + \varepsilon, \\ Y &= b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2 + \varepsilon, & Y &= b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_3 + \varepsilon, & Y &= b_0 + b_1 X_2 + b_2 X_3 + \varepsilon, \\ Y &= b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2 + b_3 X_3 + \varepsilon, \end{aligned}$$

και να θεωρήσουμε καλύτερο αυτό που δίνει το μεγαλύτερο συντελεστή προσδιορισμού R^2 . Γρήγορα όμως διαπιστώνουμε ότι το μοντέλο με το μεγαλύτερο $R^2 = 1 - \text{SSE}/\text{SST}$ δεν είναι πάντοτε το καλύτερο. Αυτό συμβαίνει διότι όσο προσθέτουμε ανεξάρτητες μεταβλητές στο μοντέλο (όποιες και αν είναι αυτές) το R^2 αυξάνεται (ή παραμένει σταθερό). Πράγματι, όταν προσθέτουμε ανεξάρτητες μεταβλητές το SSE μειώνεται ή μένει σταθερό αφού

$$\text{SSE} = \min_{b_0, b_1, \dots, b_{p-1}} \sum_{i=1}^n (Y_i - b_0 - b_1 X_{i1} - \dots - b_{p-1} X_{i,p-1})^2$$

και η παραπάνω ελαχιστοποίηση γίνεται σε μεγαλύτερο χώρο (περισσότερα b_i). Π.χ. έστω ότι η Y επηρεάζεται από τις X_1, X_2 ενώ δεν επηρεάζεται καθόλου από την X_3 οπότε καλύτερο μοντέλο θα έπρεπε να είναι το $Y = b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2 + \varepsilon$. Προσθέτοντας όμως την X_3 σε αυτό το μοντέλο προκύπτει το μοντέλο $Y = b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2 + b_3 X_3 + \varepsilon$, το οποίο, σύμφωνα με τα παραπάνω, θα έχει μεγαλύτερο ή ίσο R^2 από το $Y = b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2 + \varepsilon$. Επομένως το R^2 δεν δείχνει πάντοτε το «καλύτερο» μοντέλο. Αντί του R^2 προτείνεται η χρήση του «προσαρμοσμένου» R^2 (R^2 adjusted). Έτσι, καλύτερο θα θεωρείται το μοντέλο με το μεγαλύτερο

$$R_{adj}^2 = 1 - \frac{\text{SSE}(n-p)}{\text{SST}/(n-1)}.$$

Το προσαρμοσμένο R^2 «δείχνει» ως καλύτερο το μοντέλο που έχει το μικρότερο $S^2 = \text{SSE}/(n-p)$ (το SST είναι σταθερό σε όλα τα μοντέλα). Ο δείκτης αυτός δεν αυξάνεται πάντοτε όταν αυξάνονται οι ανεξάρτητες μεταβλητές.

4.3. Αποτελέσματα

Παρακάτω ακολουθούν τα αποτελέσματα της ανάλυσης των δεδομένων με την μέθοδο της πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης. Στην παρούσα διπλωματική εργασία χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS 12 για την εκτίμηση των δεδομένων.

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση και οι ανεξάρτητες μεταβλητές είναι οι φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών, ο πληθυσμός, το εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο, Περιοχή km^2 , η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές, το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς, η απασχόληση (σε 1000 ατόμων).

4.3.1. Βουλγαρία

Από τον **Πίνακα 4.1** λαμβάνουμε τις εκτιμήσεις 0.758, 0.123, 0.000, -0.001, 0.001, -0.093, 0.076, 0.114 για τα $b_0, b_1, b_2, b_3, b_4, b_5, b_6, b_7$, αντίστοιχα. Στον ίδιο πίνακα δίνονται και τα δ.ε. για τα b_i .

Τα t-τεστ του **Πίνακα 4.1** αφορούν τους ελέγχους $H_0: b_0=0, H_0: b_1=0, H_0: b_2=0, H_0: b_3=0, H_0: b_4=0, H_0: b_5=0, H_0: b_6=0$, και $H_0: b_7=0$ αντίστοιχα. Από τα p-value (0.862, 0.000, 0.490, 0.558, 0.368, 0.000, 0.000 και 0.134) απορρίπτουμε (ε.σ. 5%) τις υποθέσεις $H_0: b_1=0, H_0: b_5=0$ και $H_0: b_6=0$. Επομένως, σύμφωνα με τα παραπάνω, μόνο οι φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών, η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές και το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς φαίνεται να επηρεάζουν το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Ο έλεγχος της υπόθεσης $H_0: b_1= b_2= b_3= b_4= b_5= b_6= b_7= 0$ **Πίνακα 4.2** στο πολλαπλό μοντέλο γίνεται μέσω του F-τεστ. Το συγκεκριμένο τεστ δίνει p-value σχεδόν 0 και επομένως απορρίπτουμε την συγκεκριμένη υπόθεση, απορρίπτουμε δηλαδή ότι ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση είναι ανεξάρτητος από όλες της εξαρτημένες μεταβλητές.

Το ποσοστό της μεταβλητότητας των Y_i που ερμηνεύεται από το μοντέλο είναι $R^2 = 0.876$.

4.3.2. Δημοκρατία της Τσεχίας

Από τον **Πίνακα 4.3** λαμβάνουμε τις εκτιμήσεις 1094.183, 0.254, -0.001, -0.208, 0.003, -1.813, 1.357, 14.309 για τα $b_0, b_1, b_2, b_3, b_4, b_5, b_6, b_7$, αντίστοιχα. Στον ίδιο πίνακα δίνονται και τα δ.ε. για τα b_i .

Τα t-τεστ του **Πίνακα 4.3** αφορούν τους ελέγχους $H_0: b_0=0, H_0: b_1=0, H_0: b_2=0, H_0: b_3=0, H_0: b_4=0, H_0: b_5=0, H_0: b_6=0$, και $H_0: b_7=0$ αντίστοιχα. Από τα p-value (0.319, 0.000, 0.880, 0.214, 0.950, 0.001, 0.003, και 0.023) απορρίπτουμε (ε.σ. 5%) τις υποθέσεις $H_0: b_1=0, H_0: b_5=0, H_0: b_6=0$, και $H_0: b_7=0$. Επομένως, σύμφωνα με τα παραπάνω, μόνο οι φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών, η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές, το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς και η απασχόληση (σε 1000 ατόμων) φαίνεται να επηρεάζουν το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Ο έλεγχος της υπόθεσης $H_0: b_1= b_2= b_3= b_4= b_5= b_6= b_7= 0$ **Πίνακα 4.4** στο πολλαπλό μοντέλο γίνεται μέσω του F-τεστ. Το συγκεκριμένο τεστ δίνει p-value σχεδόν 0 και επομένως απορρίπτουμε την συγκεκριμένη υπόθεση, απορρίπτουμε δηλαδή ότι ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση είναι ανεξάρτητος από όλες της εξαρτημένες μεταβλητές.

Το ποσοστό της μεταβλητότητας των Y_i που ερμηνεύεται από το μοντέλο είναι $R^2 = 0.909$.

4.3.3. Δανία

Από τον **Πίνακα 4.5** λαμβάνουμε τις εκτιμήσεις 1632.838, 0.275, -0.008, -0.064, -0.074, -1.071, 0.666, 18.771 για τα $b_0, b_1, b_2, b_3, b_4, b_5, b_6, b_7$, αντίστοιχα. Στον ίδιο πίνακα δίνονται και τα δ.ε. για τα b_i .

Τα t-τεστ του **Πίνακα 4.5** αφορούν τους ελέγχους $H_0: b_0=0, H_0: b_1=0, H_0: b_2=0, H_0: b_3=0, H_0: b_4=0, H_0: b_5=0, H_0: b_6=0$, και $H_0: b_7=0$ αντίστοιχα. Από τα p-value (0.046, 0.000, 0,000, 0.043, 0.002, 0.000, 0.000 και 0.000) απορρίπτουμε (ε.σ. 5%) τις υποθέσεις $H_0: b_1=0, H_0: b_2=0, H_0: b_3=0, H_0: b_4=0, H_0: b_5=0, H_0: b_6=0$, και $H_0: b_7=0$. Επομένως, σύμφωνα με τα παραπάνω, οι φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών, ο πληθυσμός, το εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο, Περιοχή km^2 , η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές, το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της

αγοράς και η απασχόληση (σε 1000 ατόμων) φαίνεται να επηρεάζουν το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Ο έλεγχος της υπόθεσης $H_0: b_1 = b_2 = b_3 = b_4 = b_5 = b_6 = b_7 = 0$ **Πίνακα 4.6** στο πολλαπλό μοντέλο γίνεται μέσω του F-τεστ. Το συγκεκριμένο τεστ δίνει p-value σχεδόν 0 και επομένως απορρίπτουμε την συγκεκριμένη υπόθεση, απορρίπτουμε δηλαδή ότι ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση είναι ανεξάρτητος από όλες της εξαρτημένες μεταβλητές.

Το ποσοστό της μεταβλητότητας των Y_i που ερμηνεύεται από το μοντέλο είναι $R^2 = 0.907$.

4.3.4. Ιρλανδία

Από τον **Πίνακα 4.7** λαμβάνουμε τις εκτιμήσεις 199.626, 0.286, -0.001, -0.010, -0.004, -0.041, 0.027 και 1.586 για τα $b_0, b_1, b_2, b_3, b_4, b_5, b_6, b_7$, αντίστοιχα. Στον ίδιο πίνακα δίνονται και τα δ.ε. για τα b_i .

Τα t-τεστ του **Πίνακα 4.7** αφορούν τους ελέγχους $H_0: b_0=0, H_0: b_1=0, H_0: b_2=0, H_0: b_3=0, H_0: b_4=0, H_0: b_5=0, H_0: b_6=0$, και $H_0: b_7=0$ αντίστοιχα. Από τα p-value (0.006, 0.000, 0.001, 0.003, 0.061, 0.014, 0.066 και 0.000) απορρίπτουμε (ε.σ. 5%) τις υποθέσεις $H_0: b_1=0, H_0: b_2=0, H_0: b_3=0, H_0: b_5=0$ και $H_0: b_7=0$. Επομένως, σύμφωνα με τα παραπάνω, οι φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών, ο πληθυσμός, το εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο, η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές και η απασχόληση (σε 1000 ατόμων) φαίνεται να επηρεάζουν το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Ο έλεγχος της υπόθεσης $H_0: b_1 = b_2 = b_3 = b_4 = b_5 = b_6 = b_7 = 0$ **Πίνακα 4.8** στο πολλαπλό μοντέλο γίνεται μέσω του F-τεστ. Το συγκεκριμένο τεστ δίνει p-value σχεδόν 0 και επομένως απορρίπτουμε την συγκεκριμένη υπόθεση, απορρίπτουμε δηλαδή ότι ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση είναι ανεξάρτητος από όλες της εξαρτημένες μεταβλητές.

Το ποσοστό της μεταβλητότητας των Y_i που ερμηνεύεται από το μοντέλο είναι $R^2 = 0.970$.

4.3.5. Γαλλία

Από τον **Πίνακα 4.9** λαμβάνουμε τις εκτιμήσεις -0.069, -0.032, 0.000, 0.000, 0.000, 0.000, 0.000 και 0.011 για τα $b_0, b_1, b_2, b_3, b_4, b_5, b_6, b_7$, αντίστοιχα. Στον ίδιο πίνακα δίνονται και τα δ.ε. για τα b_i .

Τα t-τεστ του **Πίνακα 4.9** αφορούν τους ελέγχους $H_0: b_0=0, H_0: b_1=0, H_0: b_2=0, H_0: b_3=0, H_0: b_4=0, H_0: b_5=0, H_0: b_6=0$, και $H_0: b_7=0$ αντίστοιχα. Από τα p-value (0.971, 0.000, 0.000, 0.845, 0.910, 0.483, 0.343 και 0.132) απορρίπτουμε (ε.σ. 5%) τις υποθέσεις $H_0: b_1=0$ και $H_0: b_2=0$. Επομένως, σύμφωνα με τα παραπάνω, μόνο οι φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών και ο πληθυσμός φαίνεται να επηρεάζουν το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Ο έλεγχος της υπόθεσης $H_0: b_1= b_2= b_3= b_4= b_5= b_6= b_7= 0$ **Πίνακα 4.10** στο πολλαπλό μοντέλο γίνεται μέσω του F-τεστ. Το συγκεκριμένο τεστ δίνει p-value σχεδόν 0 και επομένως απορρίπτουμε την συγκεκριμένη υπόθεση, απορρίπτουμε δηλαδή ότι ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση είναι ανεξάρτητος από όλες της εξαρτημένες μεταβλητές.

Το ποσοστό της μεταβλητότητας των Y_i που ερμηνεύεται από το μοντέλο είναι $R^2 = 0.952$.

4.3.6. Λετονία

Από τον **Πίνακα 4.11** λαμβάνουμε τις εκτιμήσεις -65.541, 0.020, 0.000, 0.008, 0.003, -0.023, 0.025 και 0.467 για τα $b_0, b_1, b_2, b_3, b_4, b_5, b_6, b_7$, αντίστοιχα. Στον ίδιο πίνακα δίνονται και τα δ.ε. για τα b_i .

Τα t-τεστ του **Πίνακα 4.11** αφορούν τους ελέγχους $H_0: b_0=0, H_0: b_1=0, H_0: b_2=0, H_0: b_3=0, H_0: b_4=0, H_0: b_5=0, H_0: b_6=0$, και $H_0: b_7=0$ αντίστοιχα. Από τα p-value (0.000, 0.670, 0.011, 0.000, 0.001, 0.010, 0.003 και 0.000) απορρίπτουμε (ε.σ. 5%) τις υποθέσεις $H_0: b_2=0, H_0: b_3=0, H_0: b_4=0, H_0: b_5=0, H_0: b_6=0$, και $H_0: b_7=0$. Επομένως, σύμφωνα με τα παραπάνω, ο πληθυσμός, το εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο, Περιοχή km^2 , η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές, το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς και η απασχόληση (σε 1000 ατόμων) φαίνεται να επηρεάζουν το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Ο έλεγχος της υπόθεσης $H_0: b_1 = b_2 = b_3 = b_4 = b_5 = b_6 = b_7 = 0$ **Πίνακα 4.12** στο πολλαπλό μοντέλο γίνεται μέσω του F-τεστ. Το συγκεκριμένο τεστ δίνει p-value σχεδόν 0 και επομένως απορρίπτουμε την συγκεκριμένη υπόθεση, απορρίπτουμε δηλαδή ότι ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση είναι ανεξάρτητος από όλες της εξαρτημένες μεταβλητές.

Το ποσοστό της μεταβλητότητας των Y_i που ερμηνεύεται από το μοντέλο είναι $R^2 = 0.886$.

4.3.7. Ουγγαρία

Από τον **Πίνακα 4.13** λαμβάνουμε τις εκτιμήσεις -7701.957, -0.074, 0.062, 1.553, 0.845, 1.168, 0.862, και -40.994 για τα $b_0, b_1, b_2, b_3, b_4, b_5, b_6, b_7$, αντίστοιχα. Στον ίδιο πίνακα δίνονται και τα δ.ε. για τα b_i .

Τα t-τεστ του **Πίνακα 4.13** αφορούν τους ελέγχους $H_0: b_0=0, H_0: b_1=0, H_0: b_2=0, H_0: b_3=0, H_0: b_4=0, H_0: b_5=0, H_0: b_6=0, H_0: b_7=0$ αντίστοιχα. Από τα p-value (0.000, 0.000, 0.000, 0.000, 0.000, 0.438, 0.493, και 0.000) απορρίπτουμε (ε.σ. 5%) τις υποθέσεις $H_0: b_1=0, H_0: b_2=0, H_0: b_3=0, H_0: b_4=0$ και $H_0: b_7=0$. Επομένως, σύμφωνα με τα παραπάνω, οι φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών, ο πληθυσμός, το εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο, Περιοχή km^2 και η απασχόληση (σε 1000 ατόμων) φαίνεται να επηρεάζουν το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Ο έλεγχος της υπόθεσης $H_0: b_1 = b_2 = b_3 = b_4 = b_5 = b_6 = b_7 = 0$ **Πίνακα 4.14** στο πολλαπλό μοντέλο γίνεται μέσω του F-τεστ. Το συγκεκριμένο τεστ δίνει p-value σχεδόν 0 και επομένως απορρίπτουμε την συγκεκριμένη υπόθεση, απορρίπτουμε δηλαδή ότι ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση είναι ανεξάρτητος από όλες της εξαρτημένες μεταβλητές.

Το ποσοστό της μεταβλητότητας των Y_i που ερμηνεύεται από το μοντέλο είναι $R^2 = 0.959$.

4.3.8. Αυστρία

Από τον **Πίνακα 4.15** λαμβάνουμε τις εκτιμήσεις -33.302, 0.022, 0.000, 0.002, 0.002, 0.036, -0.029 και -0.154 για τα $b_0, b_1, b_2, b_3, b_4, b_5, b_6, b_7$, αντίστοιχα. Στον ίδιο πίνακα δίνονται και τα δ.ε. για τα b_i .

Τα t-τεστ του **Πίνακα 4.15** αφορούν τους ελέγχους $H_0: b_0=0, H_0: b_1=0, H_0: b_2=0, H_0: b_3=0, H_0: b_4=0, H_0: b_5=0, H_0: b_6=0$, και $H_0: b_7=0$ αντίστοιχα. Από τα p-value (0.020, 0.098, 0.000, 0.014, 0.226, 0.000, 0.000 και 0.186) απορρίπτουμε (ε.σ. 5%) τις υποθέσεις $H_0: b_2=0, H_0: b_3=0, H_0: b_5=0$ και $H_0: b_6=0$. Επομένως, σύμφωνα με τα παραπάνω, ο πληθυσμός, το εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο, η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές, το ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς και φαίνεται να επηρεάζουν το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Ο έλεγχος της υπόθεσης $H_0: b_1= b_2= b_3= b_4= b_5= b_6= b_7= 0$ **Πίνακα 4.16** στο πολλαπλό μοντέλο γίνεται μέσω του F-τεστ. Το συγκεκριμένο τεστ δίνει p-value σχεδόν 0 και επομένως απορρίπτουμε την συγκεκριμένη υπόθεση, απορρίπτουμε δηλαδή ότι ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση είναι ανεξάρτητος από όλες της εξαρτημένες μεταβλητές.

Το ποσοστό της μεταβλητότητας των Y_i που ερμηνεύεται από το μοντέλο είναι $R^2 = 0.981$.

4.3.9. Πορτογαλία

Από τον **Πίνακα 4.17** λαμβάνουμε τις εκτιμήσεις -14.361, 0.307, 0.000, 0.002, 0.000, -0.006, 0.005 και 0.069 για τα $b_0, b_1, b_2, b_3, b_4, b_5, b_6, b_7$, αντίστοιχα. Στον ίδιο πίνακα δίνονται και τα δ.ε. για τα b_i .

Τα t-τεστ του **Πίνακα 4.17** αφορούν τους ελέγχους $H_0: b_0=0, H_0: b_1=0, H_0: b_2=0, H_0: b_3=0, H_0: b_4=0, H_0: b_5=0, H_0: b_6=0$, και $H_0: b_7=0$ αντίστοιχα. Από τα p-value (0.294, 0.000, 0.000, 0.219, 0.744, 0.338, 0.395 και 0.404) απορρίπτουμε (ε.σ. 5%) τις υποθέσεις $H_0: b_1=0, H_0: b_2=0$. Επομένως, σύμφωνα με τα παραπάνω, οι φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών και ο πληθυσμός φαίνεται να επηρεάζουν το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Ο έλεγχος της υπόθεσης $H_0: b_1 = b_2 = b_3 = b_4 = b_5 = b_6 = b_7 = 0$ **Πίνακα 4.18** στο πολλαπλό μοντέλο γίνεται μέσω του F-τεστ. Το συγκεκριμένο τεστ δίνει p-value σχεδόν 0 και επομένως απορρίπτουμε την συγκεκριμένη υπόθεση, απορρίπτουμε δηλαδή ότι ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση είναι ανεξάρτητος από όλες της εξαρτημένες μεταβλητές.

Το ποσοστό της μεταβλητότητας των Y_i που ερμηνεύεται από το μοντέλο είναι $R^2 = 0.982$.

Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα

Στη συγκεκριμένη διπλωματική εργασία σκοπός μας ήταν να εξετάσουμε μέσα και από την ανάλυση των δεδομένων μας ενδείξεις φορολογικού ανταγωνισμού νομικών προσώπων σε επίπεδο δήμων (NUTS 3) για εννιά χώρες της ευρωπαϊκής ένωσης Βουλγαρία, Δημοκρατία της Τσεχίας, Δανία, Ιρλανδία, Γαλλία, Λετονία, Ουγγαρία, Αυστρία και Πορτογαλία. Στο στατιστικό πρόγραμμα SPSS 12 εφαρμόσαμε πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση στις μεταβλητές:

- Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών
- Πληθυσμός
- Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο
- Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές
- ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς
- Απασχόληση (σε 1000 ατόμων)
- Περιοχή km²

Με εξαρτημένη μεταβλητή τους Φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση για την τοπική αυτοδιοίκηση. Τα δεδομένα μας περιλαμβάνουν στοιχεία 11 ετών από το 2002 έως το 2012.

Συμπεραίνουμε ότι μια επικείμενη μεταβολή στον φόρο επί της παραγωγής και των εισαγωγών θα επηρεάσει σε όλες της χώρες των φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση για την τοπική αυτοδιοίκηση εκτός από της Λετονία και την Αυστρία. Αρνητική μεταβολή θα υπάρξει στην Γαλλία και την Ουγγαρία ενώ στις υπόλοιπες χώρες θα υπάρχει θετική μεταβολή.

Μια μεταβολή του πληθυσμού των δήμων της Γαλλίας , της Λετονίας , της Ουγγαρίας , της Αυστρίας και τις Πορτογαλίας θα επηρεάσει θετικά των φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση για την τοπική αυτοδιοίκηση ενώ θα επηρεαστεί αρνητικά από μια μεταβολή στον πληθυσμό της Δανίας και της Ιρλανδίας.

Στην Λετονία, την Ουγγαρία και την Αυστρία αν υπάρχει μεταβολή στο εισόδημα των νοικοκυριών θα επηρεάσει θετικά τον φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων για

την τοπική αυτοδιοίκηση για την τοπική αυτοδιοίκηση ενώ αρνητικά θα επηρεαστεί από μια μεταβολή στη Δανία και την Ιρλανδία .

Ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση σχεδόν σε όλες της χώρες επηρεάζετε αρνητικά από μια πιθανή μεταβολή στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές μονάχα στην Αυστρία να φαίνεται μια μεταβολή στην συγκεκριμένη τιμή να επηρεάζει θετικά.

Μεταβολή του ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς θα επηρεάσει αρνητικά τον φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων για την τοπική αυτοδιοίκηση για την τοπική αυτοδιοίκηση ενώ στις υπόλοιπες χώρες που η συγκεκριμένη μεταβολή είναι στατιστικά σημαντική επηρεάζουν θετικά το σύνολο του φόρου.

Τέλος μια αύξηση στον αριθμό των απασχολουμένων θα επιφέρει και αύξηση στο συνολικό ποσό του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων στις χώρες που η μεταβλητή είναι στατιστικά σωματική εκτός μονάχα από την Ουγγαρία που μια μεταβολή θα επηρεάσει αρνητικά το σύνολο του φόρου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξένη Βιβλιογραφία

- Andersson F., and R. Forslid, 2003, "Tax Competition and Economic Geography", Forthcoming, Journal of Public Economic Theory.
- Baldwin, R, R. Forslid, P. Martin, G. Ottaviano and F. Robert-Nicoud, 2003, "Economic Geography and Public Policy", Forthcoming, Princeton University Press.
- Boss, Alfred, 1999, "Do We Need Tax Harmonization in the EU?" Kiel Institute Working Paper No. 916.
- Brennan, G., and J. Buchanan, 1980, "The Power to Tax: Analytical Foundations of a Fiscal Constitution", Cambridge University Press.
- Halkos, G.E., and N.C., Kyriazis, 2006, "Is tax competition harmful and is the EU an optimal tax area?", Journal Law and Economics, 21:p. 163-177, Springer Science & Business Media.
- Krogstrup, S., 2003, "A Synthesis of Recent Developments in the Theory of Capital Tax Competition," EPRU Working Paper.
- Ludema, R.D. and I. Wooton, 2000, "Economic Geography and the Fiscal Effects of Regional Integration", Journal of International Economics, Vol. 55 No. 2 December, p. 331-357.
- McLure, C.E., 1986, "Tax competition: Is what's good for the private goose also good for the public gander?" National Tax Journal XXXIX, pp. 341-346.
- Mendoza, E. G., and L.L., Tesar, 2003, "Winners and Losers of Tax Competition in the European Union", Working Paper 10051, NATIONAL BUREAU OF ECONOMIC RESEARCH, <http://www.nber.org/papers/w10050>.
- Nicodeme, G., 2006, "Corporate Tax Competition and Coordination in the European Union: What do we know? Where do we stand?", MPRA Paper No. 107, <http://mpra.ub.uni-muenchen.de/107/>.
- Oates, W., 1972, "Fiscal Federalism", Harcourt Brace Jovanovich ed., New York.
- Oestreicher, A., and C., Spengel, 2007, "Tax Harmonisation in Europe The Determination of Corporate Taxable Income in the EU Member States", Discussion Paper No. 07-035, ZEW.

- Tiebout, C., 1956, “A Pure Theory of Local Government Expenditures”, Journal of Political Economy 64, 416-24.
- Wildasin, D.E., and J.D. Wilson, 2001, ”Tax competition: bane or boon?” Mimeo.
- Wilson, J.D. and D.E., Wildasin, 2004, “Capital tax competition: bane or boon?”, Mimeo.
- Wilson, J.D., 1999, ”Theories of tax competition,” National Tax Journal, 52, pp. 269-304.
- Wilson, J. D., (1986), “A Theory of Interregional Tax Competition”, Journal of Urban Economics, 19: 296-315. Winner, H., 2005, “Has Tax Competition Emerged in OECD Countries? Evidence from Panel Data”, International Tax and Public Finance, 12:p. 667-687.
- Zodrow, G., and P., Mieszkowski, 1986, “Pigeou, Tiebout, Property Taxation and the Underprovision of Local Public Goods”, Journal of Urban Economics 19, pp. 356-370.

Βιβλιογραφία από το Διαδίκτυο

- www.eurostat.com
- www.worldbank.org
- www.oecd.org

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 4.1. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Βουλγαρίας NUTS 3

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		95.0% Confidence Interval for B		
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Lower Bound	Upper Bound
1	(Constant)	.758	4.360		.174	.862	-7.822	9.338
	Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών	.123	.012	.795	10.178	.000	.099	.146
	Πληθυσμός	.000	.000	-.117	-.691	.490	.000	.000
	Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο	-.001	.002	-.016	-.587	.558	-.004	.002
	Περιοχή km2	.001	.001	.024	.902	.368	-.001	.002
	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές	-.093	.017	-3.527	-5.633	.000	-.126	-.061
	ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς	.076	.015	3.415	4.976	.000	.046	.106
	Απασχόληση (σε 1000 ατόμων)	.114	.076	.357	1.504	.134	-.035	.262

a. Dependent Variable: Φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Πίνακας 4.2. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Βουλγαρίας NUTS 3 (Model Summary)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics			Sig. F Change	
					R Square Change	F Change	df1		df2
1	.936 ^a	.876	.873	16.76311	.876	301.716	7	300	.000

a. Predictors: (Constant), Απασχόληση (σε 1000 ατόμων), Περιοχή km2, Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο, Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών, Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές, Πληθυσμός, ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς

Πίνακας 4.3. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Δημοκρατία της Τσεχίας NUTS 3

Coefficients^a

<i>Model</i>		<i>Unstandardized Coefficients</i>		<i>Standardized Coefficients</i>	<i>t</i>	<i>Sig.</i>	<i>95.0% Confidence Interval for B</i>	
		<i>B</i>	<i>Std. Error</i>	<i>Beta</i>			<i>Lower Bound</i>	<i>Upper Bound</i>
1	(Constant)	1094.183	1094.986		.999	.319	-1069.888	3258.254
	Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών	.254	.059	.774	4.276	.000	.136	.371
	Πληθυσμός	-.001	.004	-.041	-.152	.880	-.008	.007
	Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο	-.208	.167	-.087	-1.249	.214	-.538	.121
	Περιοχή km2	.003	.053	.002	.062	.950	-.101	.108
	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές	-1.813	.520	-2.936	-3.489	.001	-2.840	-.786
	ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς	1.357	.456	2.547	2.980	.003	.457	2.258
	Απασχόληση (σε 1000 ατόμων)	14.309	6.235	.647	2.295	.023	1.987	26.630

a. Dependent Variable: Φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Πίνακας 4.4. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Δημοκρατία της Τσεχίας NUTS 3 (Model Summary)

Model Summary

<i>Model</i>	<i>R</i>	<i>R Square</i>	<i>Adjusted R Square</i>	<i>Std. Error of the Estimate</i>	<i>Change Statistics</i>				
					<i>R Square Change</i>	<i>F Change</i>	<i>df1</i>	<i>df2</i>	<i>Sig. F Change</i>
1	.953 ^a	.909	.905	1277.14884	.909	208.714	7	146	.000

a. Predictors: (Constant), Απασχόληση (σε 1000 ατόμων), Περιοχή km2, Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο, Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών, Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές, Πληθυσμός, ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς

Πίνακας 4.5. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Δανίας NUTS 3

Coefficients^a

<i>Model</i>		<i>Unstandardized Coefficients</i>		<i>Standardized Coefficients</i>		<i>95.0% Confidence Interval for B</i>		
		<i>B</i>	<i>Std. Error</i>	<i>Beta</i>	<i>t</i>	<i>Sig.</i>	<i>Lower Bound</i>	<i>Upper Bound</i>
1	(Constant)	1632.838	808.122		2.021	.046	31.803	3233.874
	Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών	.275	.032	1.951	8.676	.000	.212	.338
	Πληθυσμός	-.008	.002	-1.036	-4.096	.000	-.011	-.004
	Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο	-.064	.031	-.118	-2.047	.043	-.126	-.002
	Περιοχή km ²	-.074	.024	-.155	-3.135	.002	-.121	-.027
	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές	-1.071	.145	-5.997	-7.364	.000	-1.359	-.783
	ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς	.666	.115	4.533	5.797	.000	.438	.894
	Απασχόληση (σε 1000 ατόμων)	18.771	2.982	1.496	6.295	.000	12.863	24.680

a. Dependent Variable: Φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Πίνακας 4.6. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Δανίας NUTS 3 (Model Summary)

Model Summary

<i>Model</i>	<i>R</i>	<i>R Square</i>	<i>Adjusted R Square</i>	<i>Std. Error of the Estimate</i>	<i>Change Statistics</i>			<i>Sig. F Change</i>	
					<i>R Square Change</i>	<i>F Change</i>	<i>df1</i>		<i>df2</i>
1	.952 ^a	.907	.901	488.10471	.907	156.882	7	113	.000

a. Predictors: (Constant), Απασχόληση (σε 1000 ατόμων), Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο, Περιοχή km², Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών, ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς, Πληθυσμός, Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές

Πίνακας 4.7. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Ιρλανδίας NUTS 3

Coefficients^a

<i>Model</i>		<i>Unstandardized Coefficients</i>		<i>Standardized Coefficients</i>		<i>95.0% Confidence Interval for B</i>		
		<i>B</i>	<i>Std. Error</i>	<i>Beta</i>	<i>t</i>	<i>Sig.</i>	<i>Lower Bound</i>	<i>Upper Bound</i>
1	(Constant)	199.626	70.349		2.838	.006	59.626	339.626
	Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών	.286	.026	1.128	11.055	.000	.234	.337
	Πληθυσμός	-.001	.000	-.414	-3.504	.001	-.001	.000
	Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο	-.010	.003	-.077	-3.023	.003	-.016	-.003
	Περιοχή km2	-.004	.002	-.053	-1.904	.061	-.009	.000
	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές	-.041	.016	-1.993	-2.509	.014	-.074	-.009
	ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς	.027	.014	1.482	1.866	.066	-.002	.055
	Απασχόληση (σε 1000 ατόμων)	1.586	.415	.747	3.818	.000	.759	2.413

a. Dependent Variable: Φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Πίνακας 4.8. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Ιρλανδίας NUTS 3 (Model Summary)

Model Summary

<i>Model</i>	<i>R</i>	<i>R Square</i>	<i>Adjusted R Square</i>	<i>Std. Error of the Estimate</i>	<i>Change Statistics</i>			<i>Sig. F Change</i>	
					<i>R Square Change</i>	<i>F Change</i>	<i>df1</i>		<i>df2</i>
1	.985 ^a	.970	.968	61.90459	.970	371.818	7	80	.000

a. Predictors: (Constant), Απασχόληση (σε 1000 ατόμων), Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο, Περιοχή km2, Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών, Πληθυσμός, Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές, ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς

Πίνακας 4.9. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Γαλλίας NUTS 3

Coefficients^a

<i>Model</i>		<i>Unstandardized Coefficients</i>		<i>Standardized Coefficients</i>		<i>95.0% Confidence Interval for B</i>		
		<i>B</i>	<i>Std. Error</i>	<i>Beta</i>	<i>t</i>	<i>Sig.</i>	<i>Lower Bound</i>	<i>Upper Bound</i>
1	(Constant)	-.069	1.886		-.037	.971	-3.770	3.632
	Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών	-.032	.001	-2.003	-30.032	.000	-.034	-.030
	Πληθυσμός	.000	.000	2.906	38.000	.000	.000	.000
	Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο	.000	.000	-.002	-.195	.845	.000	.000
	Περιοχή km ²	.000	.000	-.001	-.113	.910	.000	.000
	Αικαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές	.000	.000	.130	.701	.483	.000	.001
	ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς	.000	.000	-.186	-.949	.343	-.001	.000
	Απασχόληση (σε 1000 ατόμων)	.011	.007	.086	1.509	.132	-.003	.026

a. Dependent Variable: Φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Πίνακας 4.10. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Γαλλίας NUTS 3 (Model Summary)

Model Summary

<i>Model</i>	<i>R</i>	<i>R Square</i>	<i>Adjusted R Square</i>	<i>Std. Error of the Estimate</i>	<i>Change Statistics</i>			<i>Sig. F Change</i>	
					<i>R Square Change</i>	<i>F Change</i>	<i>df1</i>		<i>df2</i>
1	.976 ^a	.952	.952	7.55315	.952	3094.221	7	1092	.000

a. Predictors: (Constant), Απασχόληση (σε 1000 ατόμων), Περιοχή km², Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο, Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών, Αικαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές, Πληθυσμός, ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς

Πίνακας 4.11. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Λετονίας NUTS 3

Coefficients^a

<i>Model</i>		<i>Unstandardized Coefficients</i>		<i>Standardized Coefficients</i>		<i>95.0% Confidence Interval for B</i>		
		<i>B</i>	<i>Std. Error</i>	<i>Beta</i>	<i>t</i>	<i>Sig.</i>	<i>Lower Bound</i>	<i>Upper Bound</i>
1	(Constant)	-65.541	17.329		-3.782	.000	-100.229	-30.853
	Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών	.020	.047	.091	.429	.670	-.074	.115
	Πληθυσμός	.000	.000	-.907	-2.630	.011	.000	.000
	Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο	.008	.002	.412	3.971	.000	.004	.013
	Περιοχή km ²	.003	.001	.506	3.588	.001	.001	.004
	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές	-.023	.009	-2.255	-2.652	.010	-.041	-.006
	ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς	.025	.008	2.775	3.102	.003	.009	.041
	Απασχόληση (σε 1000 ατόμων)	.467	.108	1.456	4.336	.000	.251	.682

a. Dependent Variable: Φόρο ποσοδηματος νομικών προσώπων

Πίνακας 4.12. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Λετονίας NUTS 3 (Model Summary)

Model Summary

<i>Model</i>	<i>R</i>	<i>R Square</i>	<i>Adjusted R Square</i>	<i>Std. Error of the Estimate</i>	<i>Change Statistics</i>			<i>Sig. F Change</i>	
					<i>R Square Change</i>	<i>F Change</i>	<i>df1</i>		<i>df2</i>
1	.941 ^a	.886	.873	9.796690	.886	64.663	7	58	.000

a. Predictors: (Constant), Απασχόληση (σε 1000 ατόμων), Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο, Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές, Περιοχή km², Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών, Πληθυσμός, ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς

Πίνακας 4.13. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Ουγγαρίας NUTS 3

Coefficients^a

<i>Model</i>		<i>Unstandardized Coefficients</i>		<i>Standardized Coefficients</i>		<i>95.0% Confidence Interval for B</i>		
		<i>B</i>	<i>Std. Error</i>	<i>Beta</i>	<i>t</i>	<i>Sig.</i>	<i>Lower Bound</i>	<i>Upper Bound</i>
1	(Constant)	-7701.957	1368.098		-5.630	.000	-10398.776	-5005.138
	Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών	-.074	.007	-.728	-10.986	.000	-.088	-.061
	Πληθυσμός	.062	.003	1.463	18.518	.000	.055	.069
	Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο	1.553	.239	.131	6.491	.000	1.082	2.025
	Περιοχή km ²	.845	.203	.103	4.160	.000	.445	1.246
	Αικαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές	1.168	1.502	.472	.778	.438	-1.792	4.128
	ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς	.862	1.255	.413	.687	.493	-1.611	3.335
	Απασχόληση (σε 1000 ατόμων)	-40.994	8.183	-.732	-5.010	.000	-57.125	-24.864

a. Dependent Variable: Φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Πίνακας 4.14. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Ουγγαρίας NUTS 3 (Model Summary)

Model Summary

<i>Model</i>	<i>R</i>	<i>R Square</i>	<i>Adjusted R Square</i>	<i>Std. Error of the Estimate</i>	<i>Change Statistics</i>			<i>Sig. F Change</i>	
					<i>R Square Change</i>	<i>F Change</i>	<i>df1</i>		<i>df2</i>
1	.979 ^a	.959	.958	3012.99524	.959	713.489	7	212	.000

a. Predictors: (Constant), Απασχόληση (σε 1000 ατόμων), Περιοχή km², Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο, Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών, Πληθυσμός, ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς, Αικαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές

Πίνακας 4.15. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Αυστρίας NUTS 3

Coefficients^a

<i>Model</i>		<i>Unstandardized Coefficients</i>		<i>Standardized Coefficients</i>		<i>95.0% Confidence Interval for B</i>		
		<i>B</i>	<i>Std. Error</i>	<i>Beta</i>	<i>t</i>	<i>Sig.</i>	<i>Lower Bound</i>	<i>Upper Bound</i>
1	(Constant)	-33.302	14.290		-2.331	.020	-61.399	-5.205
	Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών	.022	.013	.163	1.657	.098	-.004	.048
	Πληθυσμός	.000	.000	.751	7.341	.000	.000	.001
	Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο	.002	.001	.021	2.471	.014	.000	.003
	Περιοχή km ²	.002	.001	.010	1.213	.226	-.001	.004
	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές	.036	.007	2.244	4.871	.000	.022	.051
	ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς	-.029	.007	-2.024	-4.301	.000	-.042	-.016
	Απασχόληση (σε 1000 ατόμων)	-.154	.116	-.141	-1.326	.186	-.382	.074

a. Dependent Variable: Φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Πίνακας 4.16. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Αυστρίας NUTS 3 (Model Summary)

Model Summary

<i>Model</i>	<i>R</i>	<i>R Square</i>	<i>Adjusted R Square</i>	<i>Std. Error of the Estimate</i>	<i>Change Statistics</i>			<i>Sig. F Change</i>	
					<i>R Square Change</i>	<i>F Change</i>	<i>df1</i>		<i>df2</i>
1	.990 ^a	.981	.981	23.77529	.981	2785.215	7	377	.000

a. Predictors: (Constant), Απασχόληση (σε 1000 ατόμων), Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο, Περιοχή km², Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών, Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές, Πληθυσμός, ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς

Πίνακας 4.17. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Πορτογαλίας NUTS 3

Coefficients^a

<i>Model</i>		<i>Unstandardized Coefficients</i>		<i>Standardized Coefficients</i>		<i>95.0% Confidence Interval for B</i>		
		<i>B</i>	<i>Std. Error</i>	<i>Beta</i>	<i>t</i>	<i>Sig.</i>	<i>Lower Bound</i>	<i>Upper Bound</i>
1	(Constant)	-14.361	13.663		-1.051	.294	-41.242	12.520
	Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών	.307	.021	1.401	14.867	.000	.266	.347
	Πληθυσμός	.000	.000	-.476	-4.004	.000	.000	.000
	Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο	.002	.001	.015	1.231	.219	-.001	.005
	Περιοχή km2	.000	.001	-.003	-.327	.744	-.002	.001
	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές	-.006	.007	-.280	-.959	.338	-.020	.007
	ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς	.005	.006	.255	.852	.395	-.007	.017
	Απασχόληση (σε 1000 ατόμων)	.069	.083	.079	.836	.404	-.093	.232

a. Dependent Variable: Φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Πίνακας 4.18. : Εκτίμηση Παλινδρόμησης Πορτογαλίας NUTS 3 (Model Summary)

Model Summary

<i>Model</i>	<i>R</i>	<i>R Square</i>	<i>Adjusted R Square</i>	<i>Std. Error of the Estimate</i>	<i>Change Statistics</i>			<i>Sig. F Change</i>	
					<i>R Square Change</i>	<i>F Change</i>	<i>df1</i>		<i>df2</i>
1	.991 ^a	.982	.982	25.18092	.982	2538.986	7	322	.000

a. Predictors: (Constant), Απασχόληση (σε 1000 ατόμων), Περιοχή km2, Εισόδημα των νοικοκυριών ανά κάτοικο, Φόροι επί της παραγωγής και των εισαγωγών, ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές της αγοράς, Πληθυσμός, Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές